

चिङ्गाड गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
चिङ्गाड, सुर्खेत
६ नं. प्रदेश नेपाल

चिङ्गाड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण -२०७४

प्रकाशक

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
चिङ्गाड, सुर्खेत
छ नं प्रदेश नेपाल

चिङ्गाड गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय चिङ्गाड, सुर्खेत ६ नं. प्रदेश नेपाल

शुभकामना

सर्वप्रथम त यस चिङ्गाड गाउँपालिका कार्यालय सुर्खेतको वस्तुगत विवरण (Profile) तयार गरेकोमा मलाई अत्यन्त खुशी लागेको छ । कुनैपनि योजना वा कार्यक्रम तर्जुमाका निमित्त तथ्याङ्कको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ र तथ्याङ्क पनि सहि हुनु अति आवश्यक हुन्छ । यिनै कुरालाई ध्यानमा राखि तथ्याङ्क सङ्कलन गरिएको छ भन्ने कुरामा म विश्वस्त छु । स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ तथा नियमावली २०५६ र स्थानीय निकाय स्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०६९ द्वारा प्रदत्त अधिकार क्षेत्र भित्र रही स्थानीय निकायले गुणस्तरीय तथा प्रभावकारी सेवा दक्षताका साथ योजनावद्ध ढङ्गबाट सञ्चालन गर्नुपर्ने मान्यताका आधारमा यस सुर्खेत जिल्लाको चिङ्गाड गाउँपालिकाले आफ्नो वस्तुगत विवरण तयार गरेको छ । यस वस्तुगत विवरणलाई गाउँपालिकाको योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन लगायतका प्रक्रियामा आधार बनाईएमा गाउँपालिकाको समानुपातिक रूपमा समग्र विकासका लागि सहज हुने कुरामा विश्वास लिइएको छ ।

नेपालको संविधान २०७२ धारा २९५ को उपधारा ३ बमोजिम गठन भएका गाउँपालिका, नगरपालिकाहरूमा मिति २०७३/११/२७ देखि लागू हुने गरी ४ वटा महानगरपालिका, १३ वटा उपमहानगरपालिका २४६ वटा नगरपालिका र ४८१ वटा गाउँपालिका गरी ७४४ वटा स्थानीय निकाय तोकिएकोमा उक्त तोकिएका नयाँ संरचनाहरूको जानकारी प्राप्त गर्नका लागि यस वस्तुस्थिति विवरणले केहि सहयोग पुग्ने छ । साथै यस महत्वपूर्ण कार्यलाई सफल बनाउन प्रत्यक्ष योगदान पुऱ्याउने यस गाउँपालिकाका कार्यकारी अधिकृत लगाएत सम्पूर्ण कर्मचारीहरू, सबै राजनीतिक दलका प्रतिनिधीज्यूहरू, एकीकृत योजना तर्जुमा समिति, वडा नागरिक मञ्च, नागरिक सचेतना केन्द्र, वडा कार्यालयका सचिव, वडा स्तरका विभिन्न सञ्जालहरूका साथै परामर्शदाता प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दै यस चिङ्गाड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार कार्यमा प्राविधिक सहयोग गर्ने एसियन रिसर्च एण्ड ट्रेनिङ इन्स्टिच्युट (आरटी नेपाल) लाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु । गाउँपालिकाको वार्षिक तथा आवधिक योजना तर्जुमा, स्थानीय आवश्यकताको पहिचान, आन्तरिक स्रोत परिचालन लगायतका क्षेत्रमा यो वस्तुस्थिति विवरण को प्रभावकारीताका साथ प्रयोजनमा ल्याइने कुरा यहाँहरु माझ प्रतिवद्धता जाहेर गर्दछु ।
धन्यवाद ।

.....
देव बहादुर चन्द

अध्यक्ष, चिङ्गाड गाउँपालिकाको कार्यालय सुर्खेत

चिङ्गाड गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय चिङ्गाड, सुर्खेत ६ नं. प्रदेश नेपाल

कृतज्ञता ज्ञापन

सुर्खेत जिल्ला चिङ्गाड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गरी प्रस्तुत गर्न पाउँदा समग्र गाउँपालिका कार्यालय परिवारको तर्फबाट खुशी व्यक्त गर्दछु । गाउँपालिकाको आफ्नो क्षेत्र भित्रको भौगोलिक आर्थिक, सामाजिक शैक्षिक, सास्कृतिक एवं समग्र पक्षहरूको चित्रण हुने गरी स्थानीय निकायहरूले आफ्नो गाउँको वस्तुगत विवरण तयार गर्नु पर्ने स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन/नियमको व्यवस्था अनुरूप गाउँपालिकाको कार्यालय चिङ्गाड, सुर्खेतबाट पनि गाउँको सर्वाङ्ग पक्षहरूको विस्तृत विवरण सहितको परिमार्जित तथा संसोधित तथ्याङ्कीय विवरण स्वरूप यो वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ । यस अध्ययन कार्यमा गाउँपालिकालाई विभिन्न क्षेत्रबाट प्राविधिक, परामर्श तथा रायसुझाव प्राप्त भएको छ, जसको परिणामस्वरूप यो कार्यालयले आफ्नो वस्तुगत विवरण तयार गर्न सफल भएको छ । यो वस्तुगत विवरण तयार पार्नका लागि परामर्श तथा प्राविधिक सहयोग गरी यस अध्ययन कार्य सफल पार्न योगदान गर्ने गाउँपालिकाका सम्पुण परिवार प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । यसैगरी यो वस्तुगत विश्लेषण तथा निर्माण कार्यमा सहजिकरण गर्ने र आवश्यक परामर्श प्रदान गर्ने, विभिन्न तहका छलफल कार्यमा सहजिकरण तथा तथ्यांक संकलन गर्नुहुने यस निकायमा क्रियाशिल राजनैतिक दलका निर्वाचित पदाधिकारीज्यूहरू, विषयगत कार्यालयका प्रमुख एवं प्रतिनिधिहरू, कार्यालयका सामाजिक परिचालकहरू लगायत सम्पुर्ण सरोकारवालहरू प्रति गाउँपालिका आभारी छ । अध्ययनको क्रममा प्रारम्भिक प्रतिवेदन पुनरावलोकन, अपुग तथ्याङ्क संकलन तथा विश्लेषण, गाउँस्तरीय छलफल गरी अन्तिम प्रतिवेदन तयारीमा सहयोग गर्नु हुने परामर्शदाता र चिङ्गाड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण सम्बन्धी अध्ययन कार्यमा सहभागी भई रचनात्मक सुझाव दिई सहयोग गर्नु हुने सम्पुर्ण महानुभावहरूलाई धन्यवाद सहित हार्दिक आभार प्रकट गर्न चाहान्छु ।

धन्यवाद ।

मनमाया आचार्य

उपाध्यक्ष - चिङ्गाडगाउँ पालिकाको कार्यालय सुर्खेत

चिङ्गाड गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

चिङ्गाड, सुर्खेत

६ नं. प्रदेश नेपाल

कृतज्ञता ज्ञापन

सुर्खेत जिल्लाका विभिन्न गाउँपालिका र नगरपालिकाहरू मध्य यस चिङ्गाड गाउँपालिकाले आफ्नो गाउँपालिका क्षेत्र भित्र पर्ने भोगालिक सामाजिक, राजनीतिक, शैक्षिक, जनसांख्यिक, कृषि, गाउँपालिका स्रोत र सम्भावना आदि सम्पूर्ण विवरण समावेश भएको गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण (Profile) तयार गरी प्रस्तुत गर्न पाउँदा हामी हर्षित छौं । यस अध्ययन कार्यमा गाउँपालिकालाई विभिन्न क्षेत्रबाट आवश्यक सल्लाह, प्राविधिक परामर्श तथा रायसुझाव प्राप्त भए अनुरूप यो वस्तुगत विवरण तयार गर्ने सन्दर्भमा थप हौसला मिलेको छ ।

कुनै पनि ठाउँको विकासका लागि प्रथम त त्यस ठाउँको समग्र वस्तुस्थिति र स्थानीय स्रोत सहितका सम्भावनाहरू पत्ता लगाउन जरूरी हुन्छ भने समयको अन्तराल सँगै ती वस्तुगत विवरणमा धेरै थोरै परिवर्तनहरू आउनु स्वभाविक हुन्छ, यस अर्थमा पनि कुनै पनि ठाउँको वस्तुगत विवरण तयार पार्ने कार्य एउटा निरन्तर प्रकृया भएको र यस कार्यका लागि अत्यन्त छोटो समयमा यस चिङ्गाड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण संकलन गर्ने क्रममा प्रत्यक्ष योगदान दिनुहुने सबै पदाधिकारीज्यूहरू, सामाजिक परिचालकहरू र विभिन्न छलफल अन्तर्क्रियाहरूमा सहभागी हुनुहुने महानुभावहरूमा गाउँपालिका सधै आभारी छ । अध्ययनको क्रममा प्रारम्भिक प्रतिवेदन पुनरावलोकन, अपुग तथ्याङ्क संकलन तथा विश्लेषण, गाउँस्तरीय छलफल गरी अन्तिम प्रतिवेदन तयारीमा सहयोग गर्नु हुने परामर्शदाता र चिङ्गाड गाउँपालिकाको गाउँ वस्तुगत विवरण (Profile) सम्बन्धी अध्ययन कार्यमा सहभागी भई रचनात्मक सुझाव र सहयोग दिनु हुने सम्पूर्ण महानुभावहरूलाई धन्यवाद सहित हार्दिक आभार प्रकट गर्न चाहान्छौं ।

.....

रेवत बहादुर बुढाथोकी

कार्यकारी अधिकृत

गाउँपालिकाको कार्यालय चिङ्गाड, सुर्खेत

चिङ्गाड गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

चिङ्गाड, सुर्खेत

६ नं. प्रदेश नेपाल

कृतज्ञता ज्ञापन

सुर्खेत जिल्ला चिङ्गाड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गरी प्रस्तुत गर्न पाउँदा समग्र निर्वाचित पदाधिकारीका तर्फबाट खुशी व्यक्त गर्दछौं । गाउँपालिकाको आफ्नो क्षेत्र भित्रको भौगोलिक आर्थिक, सामाजिक शैक्षिक, साँस्कृतिक एवं समग्र पक्षहरूको चित्रण हुने गरी स्थानीय निकायहरूले आफ्नो गाउँको वस्तुगत विवरण तयार गर्नु पर्ने स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन/नियमको व्यवस्था अनुरूप गाउँपालिकाको कार्यालय चिङ्गाड, सुर्खेतबाट पनि गाउँको सर्वाङ्ग पक्षहरूको विस्तृत विवरण सहितको परिमार्जित तथा संसोधित तथ्याङ्कीय विवरण स्वरूप यो वस्तुस्थिति विवरण तयार गरिएको छ । यस अध्ययन कार्यमा गाउँपालिकालाई विभिन्न क्षेत्रबाट प्राविधिक, परामर्श तथा रायसुझाव प्राप्त भएको छ, जसको परिणामस्वरूप यो कार्यालयले आफ्नो वस्तुस्थिति विवरण तयार गर्न सफल भएको छ । यो वस्तुस्थिति विवरण तयार पार्नका लागि परामर्श तथा प्राविधिक सहयोग गरी यस अध्ययन कार्य सफल पार्न योगदान गर्ने गाउँपालिकाका सम्पुण परिवार प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछौं । यसैगरी यो वस्तुस्थिति विश्लेषण तथा निर्माण कार्यमा सहजिकरण गर्ने र आवश्यक परामर्श प्रदान गर्ने, विभिन्न तहका छलफल कार्यमा सहजिकरण तथा तथ्यांक संकलन गर्नुहुने यस निकायमा क्रियाशिल राजनैतिक दलका निर्वाचित पदाधिकारी ज्यूहरू, विषयगत कार्यालयका प्रमुख एवं प्रतिनिधिहरू, यस चिङ्गाड गाउँपालिकाका सम्पूर्ण जनताहरू, कार्यालयका सामाजिक परिचालकहरू लगायत सम्पुण सरोकारवालहरू प्रति हामी निर्वाचित पदाधिकारीहरू आभारी छौं । चिङ्गाड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरणले यस कार्यालयलाई आगामी दिनमा गाउँको विकासका लागि महत्वपूर्ण दस्तावेज हुने कुरामा हामी विश्वस्त छौं । अन्त्यमा, यस वस्तुगत विवरण कार्यान्वयनका लागि हामी सधैव अग्रसर हुने कुरामा सामुहिक प्रतिवद्धता जाहेर गर्दछौं ।

धन्यवाद ।

सम्पुण वडा अध्यक्षहरू -चिङ्गाड गाउँपालिकाको कार्यालय सुर्खेत

विषय सूची

१. पृष्ठभूमि (Background).....	1
१.१ अध्ययनका उद्देश्यहरू.....	2
१.२ अध्ययनको महत्व	3
१.३ अध्ययनको औचित्य	3
१.४ अध्ययन विधि	4
१.५ अध्ययनको क्षेत्र र सीमा.....	4
२. स्थानीय निकायको परिचय.....	5
२.१ पृष्ठभूमि.....	5
२.२ सुर्खेत जिल्लाको परिचय :.....	5
२.३ चिङ्गाड गाउँपालिकाको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि	7
२.४ गाउँपालिकाको नामाकरण	8
२.५ भौगोलिक तथा धरातलिय अवस्थिति	8
२.६ क्षेत्रफल	9
३. भौगोलिक स्वरूप	9
४. स्थानीय चाडपर्व तथा जात्रा र मेलाको विवरण	10
५. पर्यटकीय, सास्कृतिक र मनोरम स्थलहरू.....	10
६. वर्तमान भु-उपयोग सम्बन्धि विवरण.....	11
७. सिंचित क्षेत्र	12
८. वन क्षेत्र/सार्वजनिक जग्गाहरूको विवरण.....	13
८. सरकारी/सार्वजनिक जग्गाहरूको विवरण	16
९. जनसांख्यिकीय अवस्था	16
१०. वडागत घरधुरी तथा जनसंख्या विवरण.....	17
११. उमेर तथा लिङ्गका आधारमा जनसंख्या वितरण.....	17
१२. आर्थिकरूपले सक्रिय जनसंख्याको अवस्था.....	19
१३. भाषाको आधारमा जनसंख्याको विवरण.....	19
१४. धर्मको आधारमा जनसंख्याको वितरण	20
१५. जातजातिका आधारमा जनसंख्याको वितरण	21
१६. उमेर र लिंग अनुसार घरमुलीको विवरण	22
१७. १० वर्ष र सो भन्दा माथिका महिला पुरुषहरूको पहिलो पटक विवाह गरेको उमेरको आधारमा जनसंख्या.....	22
१८. अपांगताको आधारमा जनसंख्या	22
१९. अपांगता परिचयपत्र लिएका बालबालिकाको विवरण	23
१९.१ भिन्न शारीरिक तथा मानसिक क्षमता भएका व्यक्तिहरूको जनसंख्या	24

२०. छानाको प्रकारको आधारमा घरधुरी संख्या.....	25
२१. स्वामित्वका आधारमा घरधुरी संख्या.....	25
२२. खानेपानीको श्रोतको आधारमा घरधुरी संख्या.....	25
२३. इन्धनको प्रयोगका आधारमा घरपरिवारको अवस्था.....	26
२४. बत्तीको प्रयोगका आधारमा घरपरिवारको अवस्था	26
२५. उपलब्ध सेवा सुविधाका आधारमा घरपरिवारको अवस्था	27
२५.१ उपलब्ध सेवा सुविधाका आधारमा घरपरिवारको वडा अनुसारको अवस्था :.....	28
२६. शौचालयको प्रयोगका आधारमा घरपरिवारको अवस्था.....	28
२७. विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाइसराइ	29
२८. खाद्यान्न आत्मनिर्भरताको अवस्था :.....	29
२९. भू-स्वामित्वको अवस्था	30
३०. भूस्वामित्व सम्बन्धी विवरण.....	30
३१. परिवारको स्वामित्वमा रहेको जग्गा जमिन सम्बन्धी विवरण	30
३२. आर्थिक वर्ष २०७२/०७३ को पञ्जिकरणको विवरण	31
३३. आर्थिक वर्ष २०७२/०७३ मा भएको नागरिकता तथा अन्य सिफारिसहरूको विवरण.....	31
३४. जेष्ठ नागरिक तथा एकल महिलाहरूको विवरण (आ.व.२०७२/०७३).....	32
३४. वडा अनुसार सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउनेहरूको अवस्था.....	32
३६. वार्षिक कार्यक्रमबाट लक्षित कार्यक्रमतर्फ भएको विनियोजन तथा खर्चको अवस्था	33
३७. चिङ्गाड गाउँपालिकाका शैक्षिक संस्थाहरूको विवरण	33
३८. विश्वविद्यालय तथा कलेजहरू	34
३९. पाँच वर्ष र सो भन्दा माथिकाको साक्षरताको आधारमा जनसंख्याको विवरण	34
४०. विद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका छात्रछात्राहरूको विवरण:.....	34
४०. क. प्राथमिक विद्यालयहरूमा अध्ययन गरिरहेका छात्रछात्राहरूको विवरण:.....	35
४०. ख) नि.मा.वि. तथा मा.वि. हरूमा अध्ययन गरिरहेका छात्रछात्राहरूको विवरण:	37
४१. ५ वर्ष वा सो भन्दा माथिको शैक्षिक अवस्था.....	38
४२. विद्यालयमा भर्ना भएका तथा विद्यालय छाडेका बालबालिकाहरूको अवस्था :.....	39
४३. साक्षरता दरमा महिलाको हिस्सा	39
४४. वडा अनुसार साक्षरता प्रतिशत	39
४५. बालविकास केन्द्रहरूको अवस्था :.....	40
४६. बाल सञ्जालको अवस्था :.....	40
४७. विशेष शिक्षा तर्फ स्रोत कक्षमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको अवस्था :	40
४८. विद्यालयहरूमा शौचालयको अवस्था :	41
४९. तहगत शिक्षक विवरण :.....	43
४९.१ नि.मा.तहका कार्यरत शिक्षकहरूको विवरण :	44

४९.२ मा.वि.तहमाव कार्यरत शिक्षकहरूको विवरण :.....	44
५०. संस्थागत विद्यालयहरूको वडा अनुसार विवरण.....	45
५१. विद्यमान स्वास्थ्य सेवाहरू :.....	45
५१.१ चिङ्गाड गाउँपालिकाका विद्यमान स्वास्थ्य सेवाहरू :.....	46
५१.२ चिङ्गाड गाउँपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा कार्यरत कर्मचारीहरू :.....	47
५१.३ चिङ्गाड गाउँपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आउने सेवाग्राहीहरूको अवस्था :.....	47
५१.४ गर्भवती महिलाहरूले प्राप्त गर्ने स्वास्थ्य सेवाहरूको विवरण :.....	47
५१.५ गर्भवती महिलाहरूले विद्यमान स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट प्राप्त गर्ने सुत्केरी सेवाहरूको विवरण :.....	48
५१.६ गाउँपालिका भित्र विद्यमान स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट परिवार नियोजन सेवा लिनेहरूको विवरण :.....	48
५१.७ गाउँपालिकाभित्र जिवित बच्चा जन्माउने आमाहरूको विवरण :.....	49
५२. खोप सेवाको विवरण.....	49
५२.१ चिङ्गाड गाउँपालिकामा खोप सेवाको विवरण.....	49
५२.२ चिङ्गाडगाउँपालिकामा गर्भवती महिलाले लिएको टि.टि. खोप सेवाको विवरण :.....	50
५२.३ चिङ्गाड गाउँपालिकामा बालबालिकाले लिएको खोप सेवाको GESI अनुसारको विवरण :.....	50
५३. सुर्खेत जिल्लाको विगत तीन वर्षको खोप सेवा छोड्ने बालबालिकाको अवस्था.....	51
५४. विगत ३ वर्षहरूको पोषणको अवस्था.....	51
५५. कुपोषणको अवस्था	52
५५.१ कुपोषणको अवस्था (पुरानो).....	52
५६. दीर्घ रोगको समस्याले मृत्यु हुने बालबालिकाको अवस्था.....	53
५७. लिंग अनुसार बाल विवाह सम्बन्धी विवरण (१८ वर्ष मुनिका).....	53
५८. कामदारको रूपमा घर/परिवारबाट घर बाहिर गएका बालबालिकाहरूको विवरण.....	53
५९. श्रमिक बालबालिकाको प्रकार.....	54
६०. बालबालिकाहरूको हत्या अपहरण सम्बन्धी विवरण.....	54
६१. स्वास्थ्य सम्बन्धी सूचांकहरू.....	54
६२. बालक्लबहरूको विवरण.....	54
६३. वडागत बालक्लबहरूको विवरण.....	55
६४. बालक्लब तथा बाल समूहले प्रतिनिधित्व गरेका संघ संस्थाहरूको विवरण :.....	55
६५. DCWB मा दर्ता भई गा.पा./न.पा.अन्तर्गत रहेका बालक्लबहरूको संख्या:.....	55
६६. जन्मदर्ता भएका बालबालिकाको संख्या.....	56
६७. परिवार विहीन बालबालिकाको अवस्था.....	56
६८. महिला हिसां सम्बन्धी विवरण :.....	56
६९. वातावरण तथा सरसफाई.....	57
७०. फोहरमैला व्यवस्थापन.....	57
७१. सेवा प्रवाह विवरण.....	57

७२. कृषि सेवा केन्द्र, उपकेन्द्र, कृषक समूह	57
७३. पशु सेवा केन्द्र, उपकेन्द्र, कृषक समूह	57
७४. हुलाक सेवा केन्द्र	58
७५. गाउँपालिका हालका भवनहरू	58
७६. बसपार्क वा बस स्टेशन	59
७७. सिचाईको स्रोत	59
७८. तालतलैया र प्राकृतिक पोखरीको नाम	59
७९. गाउँपालिका टाढाको वस्तिबाट सम्बन्धित गापा/नपाको केन्द्र पुग्नलाग्ने अनुमानित समय (घण्टा)	60
८०. बैंक तथा वित्तीय संस्था	60
८१. खुला क्षेत्र	60
८२. अचल सम्पत्ति विवरण (गापा, कृषिपशु, स्वास्थ्य, हुलाक, रेन्जरपोष्ट आदि कार्यालयको एकमुष्ट)	61
८३. धार्मिक स्थलको नाम	61
८४. सडक सञ्जालको विद्यमान अवस्था	61
८५. निर्माणाधीन गाउँ स्तरीय सडकहरू	62
८६. गाउँ क्षेत्रभित्र रूट परमिट लिएर संचालन भएका सवारी साधनहरूको विवरण	63
८७. गाउँ क्षेत्रमा चल्ने सवारी साधनहरूको विवरण	63
८८. विद्यमान सतह ढलको अवस्था	63
८९. सार्वजनिक शौचालय सम्बन्धी विवरण	64
९०. प्रकोपबाट भएको क्षति सम्बन्धी विवरण (आ.व. २०७२-०७३ को)	64
९१. विपद व्यवस्थापन पूर्व तयारी सम्बन्धी विवरण	64
९२. शहरी विद्युतीकरण	64
९३. दुर संचार सम्बन्धी विवरण	65
९४. गाउँभित्र पक्की तथा आरसिसि पुल, कल्भर्ट तथा भोलुगें पुलहरूको विवरण	65
९५. व्यापारिक केन्द्रहरूको विवरण	65
९६. सामुदायिक भवनहरूको विवरण :	66
९७. सार्वजनिक पाटीपौवा र चौतारा सम्बन्धी विवरण :	66
९८. खेल मैदान सम्बन्धी विवरण :	67
१००. गाउँपालिका कार्यालयदेखि प्रत्येक वडा केन्द्र सम्मको दूरी	67
१०१. राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संघसंस्थाको विवरण	68
१०२. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र गठन भएका टोल विकास संस्थाहरूको विवरण	68
१०३. वडा नागरिकमञ्च तथा नागरिक सचेतना केन्द्र सम्बन्धी विवरण	68
१०४. जनचेतनामूलक तालिम प्राप्त गरेको जनसंख्या विवरण	69
१०५. मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण	69
१०६. औसत मासिक पारिवारिक आम्दानी विवरण	70

१०८. विप्रेषण (रेमिटान्स)को विवरण	70
१०९. वडा अनुसार विपन्नता स्तरीकरण	70
११० विद्युत/सौर्य उर्जा आयोजनाहरूको स्थिति	71
१११. वार्षिक कृषि उत्पादन सम्बन्धी विवरण	71
११२. पशु धन तथा सोबाट हुने उत्पादनको अवस्था सम्बन्धी विवरण	71
११३. गाउँपालिकाबाट बाहिर निकासी हुने वस्तुहरूको विवरण :	72
११४ जग्गाको किसिम अनुसारको विवरण (विधा, रोपनी) :	73
११५. औद्योगिक तथा व्यापार, व्यवसाय (निर्माण व्यवसायी समेत) सम्बन्धी विवरण	73
११६ अघिल्लो आर्थिक वर्षको आयव्ययको विवरण :	74
११७ गाउँपालिकाले सञ्चालन गरेका प्रमुख कार्यक्रम तथा योजनाहरू	76
११८ गाउँपालिकाको संगठनात्मक ढाँचा	77
११९ गाउँपालिका कार्यालयमा हाल कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण	78
१२०. सरकारी कार्यालयहरूको नाम, टेलिफोन विवरण	78
१२१. स्थानीय राजनैतिक दलहरू	81
१२२. गाउँपालिकासंग साभेदारी गरेका संघ संस्थाहरू	81
१२३. गाउँपालिकाको भगिनी सम्बन्ध रहेको संस्था	81
१२४. गाउँपालिकाको स्थापनाकाल देखि हालसम्मका प्रमुखहरूको विवरण :	82
१२५ विगत ३ वर्षको MCPM को स्तर	82
१२६. विमानस्थलको विवरण	82
१२७. शवदाह पशु वधशालाको विवरण	83
१२८. विशेष ब्यावसायिक खेती र उत्पादन हुने मुख्य कृषि बाली	83
१२९. गा.पा. र नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका होटलहरूको विवरण :	83
१३०. बेरोजगारको तथ्याङ्क :	84
१३१. सुरक्षा इकाइहरू	84
१३२. सहकारी संस्थाहरूको विवरण	84
१३३. एफ.एम/रेडियो स्टेशनहरूको विवरण :	85
१३४. व्यापारिक फर्महरूको विवरण:	86
१३५. सामुदायिक मेलमिलाप सम्बन्धी समिति गठन र क्रियाकलाप	89
१३६. प्राकृतिक श्रोत (खानी/खनिज आदि) :	90
१३७. पशुपंक्षी/वन्यजन्तुको विवरण	91
१३८ सुकुम्वासीको तथ्याङ्क:	91
१३९. अल्पसंख्यक/सिमान्तीकृत बर्गको तथ्याङ्क:	91
१४० घरभाडामा बस्नेहरूको विवरण:	91
१४१. गाउँपालिका भित्र रहेका विशेष, संरक्षित, स्वायत्त क्षेत्रको विवरण :	92

१४२. गाउँपालिका आफैले बनाएका नियम र विनियमहरूको विवरण.....	92
१४३. गाउँपालिका/नगरपालिकाका अवसर, चुनौति र समस्याहरू (वार्षिक प्रगती प्रतिवेदनबाट लिने).....	92
१४४. गाउँपालिकाको विकास सम्भावनाहरू (कृषि, जलविद्युत्, पर्यटन, उद्योग, आदि).....	93
१४५ . गाउँपालिका पदाधिकारीहरू.....	94
सन्दर्भ सामग्री.....	96
अनुसूचीहरू	97
अनुसूची १	97
गाउँपालिकाको नक्सा :	97
अनुसूची २	98
नव निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण	98

तालिकाको विवरण

तालिका १ नयाँ संरचना अनुसार सुर्खेतका स्थानीय निकायहरूको विभाजन	6
तालिका २ नयाँ संरचना अनुसार चिङ्गाड गाउँपालिकाको विभाजन	8
तालिका ३ चिङ्गाड गाउँपालिकाको वर्ष तथा तापक्रमको विवरण	9
तालिका ४ गाउँपालिकामा रहेका स्थानीय चाडपर्व/जात्रा/मेलाहरूको विवरण	10
तालिका ५ चिङ्गाड गाउँपालिकाका पर्यटकीय, साँस्कृतिक र मनोरम स्थलहरू	11
तालिका ६ वर्तमान भू-उपयोग सम्बन्धी विवरण	12
तालिका ७ वडा अनुसार कृषि योग्य जमिन र सिंचित क्षेत्रफल	13
तालिका ८ इलाका वन कार्यालय र यसको क्षेत्र :	13
तालिका ९ वडा नं. १ मा रहेका सामुदायिक वनहरूको विवरण :	14
तालिका १० वडा नं. २ मा रहेका सामुदायिक वनहरूको विवरण :	14
तालिका ११ वडा नं. ३ मा रहेका सामुदायिक वनहरूको विवरण :	15
तालिका १२ वडा नं. ४ मा रहेका सामुदायिक वनहरूको विवरण :	15
तालिका १३ वडा नं. ५ मा रहेका सामुदायिक वनहरूको विवरण :	15
तालिका १४ वडा नं. १ मा रहेका सामुदायिक वनहरूको विवरण :	16
तालिका १५ सरकारी /सार्वजनिक जग्गाहरूको विवरण	16
तालिका १६ पारिवारिक तथा जनसंख्या विवरण	17
तालिका १७ वडा अनुसार जनसंख्या तथा घरधुरी विवरण	17
तालिका १८ उमेर समुह ० देखि ४४ वर्ष उमेर समुहको जनसंख्या विवरण	18
तालिका १९ उमेर समुह ४५ देखि ७५ वर्ष माथि उमेर समुहको जनसंख्या विवरण	18
तालिका २० आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्याको अवस्था	19
तालिका २१ भाषाका आधारमा जनसंख्याको विवरण	20
तालिका २२ धर्मको आधारमा जनसंख्याको विवरण	20
तालिका २३ जाति अनुसार जनसंख्या विवरण	21
तालिका २४ अपाङ्ग व्यक्तिकाहरूको विवरण :	23
तालिका २५ अपाङ्ग परिचय पत्र बनाउने व्यक्तिहरूको विवरण :	23
तालिका २६ भिन्न शारीरिक तथा मानसिक क्षमता भएका व्यक्तिहरूको विवरण :	24
तालिका २७ छानाको प्रकारको आधारमा घरधुरी विवरण	25
तालिका २८ घरको स्वामित्वको विवरण	25
तालिका २९ खानेपानीको श्रोतको आधारमा घरधुरी विवरण	26
तालिका ३० इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरधुरी	26
तालिका ३१ बत्तीको प्रयोगका आधारमा घरपरिवारको विवरण	27
तालिका ३२ उपलब्ध सेवा सुविधाका आधारमा घरपरिवारको विवरण :	27
तालिका ३३ उपलब्ध सेवा सुविधाका आधारमा घरपरिवारको विवरण :	28
तालिका ३४ शौचालय प्रयोगका आधारमा घरपरिवारको विवरण	28
तालिका ३५ विवाह दर्ता, सम्बन्ध विच्छेद तथा बसाइसराइ दर्ता सम्बन्धी विस्तृत विवरण	29
तालिका ३६ खाद्यान्न आत्मा निर्भरताको अवस्था	29
तालिका ३७ भूस्वामित्व सम्बन्धी विवरण :	30
तालिका ३८ भूस्वामित्व सम्बन्धी विवरण	30
तालिका ३९ परिवारको स्वामित्वमा रहेको जग्गाको विवरण :	30
तालिका ४० गाउँपालिकाको पञ्जिकरण सम्बन्धि विवरण	31
तालिका ४१ नागरिकता तथा अन्य सिफारिसहरूको विवरण	32
तालिका ४२ गाउँपालिकाको जेष्ठ नागरिक तथा एकल महिलाहरूको विवरण	32

तालिका ४३ बडा अनुसार सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउनेहरूको विवरणलाई	32
तालिका ४४ गाउँपालिकामा रहेका शैक्षिक संस्थाहरूको विवरण	33
तालिका ४५ ५ वर्ष र सो भन्दा माथिकाको साक्षरताको आधारमा जनसंख्याको विवरण	34
तालिका ४६ कक्षा १ देखि ५ सम्म शैक्षिक शत्र २०७३ मा भर्ना भएका विद्यार्थीहरूको विवरण	35
तालिका ४७ कक्षा ६ देखि १० सम्म शैक्षिक शत्र २०७३ मा भर्ना भएका विद्यार्थी विवरण	37
तालिका ४८ पाँच वर्ष र माथिको शैक्षिक अवस्थाको विवरण	38
तालिका ४९ : विद्यालय पहिरहेका तथा विद्यालय छाडेका बालबालिकाहरू	39
तालिका ५० साक्षरता दरमा महिलाको हिस्सा सम्बन्धी विवरण	39
तालिका ५१ : बालविकास केन्द्रहरूको विवरण	40
तालिका ५२ : विद्यालयमा शौचालय प्रयोगको विवरण	41
तालिका ५३ प्राथमिक तहका कार्यरत शिक्षकहरूको तहगत शिक्षक विवरण	43
तालिका ५४ नि.मा.वि. तहका कार्यरत शिक्षकहरूको तहगत शिक्षक विवरण	44
तालिका ५५ मा.वि. तहका कार्यरत शिक्षकहरूको तहगत शिक्षक विवरण	44
तालिका ५६ चिङ्गाड गाउँपालिकामा भएका संस्थागत विद्यालयको बडा अनुसारको विवरण	45
तालिका ५७ सुर्खेत जिल्लाका विद्यमान स्वास्थ्य सेवाहरूको विवरण :	45
तालिका ५८ विद्यमान स्वास्थ्य सेवाहरूको विवरण	46
तालिका ५९ स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण :	47
तालिका ६० स्वास्थ्य संस्थामा आउने सेवाग्राहीहरूको विवरण	47
तालिका ६१ गर्भवती महिलाहरूले प्राप्त गरेका सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धि विवरण	48
तालिका ६२ विद्यमान स्वास्थ्य संस्थाबाट सुरक्षित प्रशुती सेवा लिनेहरूको विवरण :	48
तालिका ६३ परिवार नियोजन सेवा लिनेहरूको विवरण	48
तालिका ६४ जिवित बच्चा जन्माउने सख्याको आधारमा आमाहरूको विवरण	49
तालिका ६५ जिल्लामा रहेको खोप सेवाको विवरण :	49
तालिका ६६ गाउँपालिका भित्र विद्यमान खोप सेवाको विवरण	50
तालिका ६७ गर्भवती महिलाले लिएको टि.टि. खोप सेवाको विवरण	50
तालिका ६८ बालबालिकाले लिएको खोप सेवाको GESI अनुसारको विवरण	51
तालिका ६९ सुर्खेत जिल्लाको विगत तीन वर्षको खोप सेवा छोडने बालबालिकाको अवस्था	51
तालिका ७० सुर्खेत जिल्लाको विगत ३ वर्षहरूको पोषणको अवस्था	51
तालिका ७१ चिङ्गाड गाउँपालिकाका बालबच्चाहरूको कुपोषणको अवस्था (नयाँ)	52
तालिका ७२ चिङ्गाड गाउँपालिकाका बालबच्चाहरूको कुपोषणको अवस्था (पुरानो)	52
तालिका ७३ दीर्घरोग सम्बन्धि विवरण	53
तालिका ७४ कामदारको रूपमा घरबाट बाहिर गएका बालबालिकाहरू :	53
तालिका ७५ श्रमिक बालबालिकाको प्रकार	54
तालिका ७६ स्वास्थ्य सुचांकहरूको विवरण :	54
तालिका ७७ समुदाय तथा विद्यालयमा आधारित बालकलवहरूको विवरण :	55
तालिका ७८ बाल समूहले प्रतिनिधित्व गरेका संघ संस्थाहरूको विवरण :	55
तालिका ७९ जन्म दर्ता भएका बालबालिकाको विवरण	56
तालिका ८० घरेलु हिंसाबाट पिडित महिलाहरूको विवरण	56
तालिका ८१ कृषि सेवा केन्द्रको भौतिक सेवा सुविधाहरूको विवरण	57
तालिका ८२ पशु सेवा केन्द्रहरूको भौतिक सेवा सुविधाको विवरण	58
तालिका ८३ गाउँपालिकाको हुलाक सेवाको अवस्था	58
तालिका ८४ गाउँपालिका अन्तर्गतका भवनहरूको विवरण :	58
तालिका ८५ तालतलैया र प्राकृतिक पोखरीको नाम	59
तालिका ८६ गाउँपालिका कार्यालय देखि अन्य वडाहरूमा पुग्न लाग्ने अनुमानित समय	60
तालिका ८७ अचल सम्पत्तीको विवरण	61

तालिका ८८ गाउँपालिकामा भएका धार्मिक स्थलको विवरण :	61
तालिका ८९ गाउँपालिका भित्र रहेका सडकहरूको तथा बाटाहरूको विवरण :	62
तालिका ९० निर्माणाधिन गाउँ सडक विवरण	62
तालिका ९१ रूट परमिट लिएर संचालन भएका सवारी साधनहरूको विवरण	63
तालिका ९२ गाउँक्षेत्रमा चल्ने सवारी साधनको विवरण	63
तालिका ९३ प्रकोपबाट भएको क्षति सम्बन्धी विवरण	64
तालिका ९४ दूर सञ्चार सम्बन्धी विवरण	65
तालिका ९५ भोलुङ्गे पुल/पुलपुलेसा सम्बन्धी विवरण	65
तालिका ९६ बजार केन्द्र वडा अनुसाको विवरण	66
तालिका ९७ सामुदायिक अध्ययन केन्द्रहरूको विवरण	66
तालिका ९८ सार्वजनिक पाटीपौवा र चौतारा सम्बन्धी विवरण	67
तालिका ९९ खेल मैदान सम्बन्धी विवरण	67
तालिका १०० गाउँपालिका कार्यालय देखि प्रत्येक वडा केन्द्र सम्मको दूरी	67
तालिका १०१ NGOs हरूको विवरण	68
तालिका १०२ वडा नागरिक मञ्च तथा नागरिक सचेतना केन्द्र सम्बन्धी विवरण	69
तालिका १०३ जनचेतनामूलक तालिम प्राप्त गरेको जनसंख्या विवरण	69
तालिका १०४ मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण	70
तालिका १०५ वडा अनुसार विपन्नता स्तरीकरण	71
तालिका १०६ वार्षिक कृषि उत्पादन सम्बन्धी विवरण :	71
तालिका १०७ पशु धन तथा सोबाट हुने उत्पादनको अवस्था सम्बन्धी विवरण	72
तालिका १०८ गाउँ/नगरबाट बाहिर निकासी हुने वस्तुहरूको विवरण :	72
तालिका १०९ औद्योगिक तथा व्यापार व्यावसायको विवरण	73
तालिका ११० आ.व.२०७२ /०७३ को आर्थिक विवरण	74
तालिका १११ गाउँपालिकाका कार्यरत कार्यकारी अधिकृत तथा वडा सचिवको विवरण	78
तालिका ११२ जिल्ला स्थित क्षेत्रीय सरकारी तथा गैर सरकारी कार्यालयको सम्पर्क नम्बर	78
तालिका ११३ जिल्ला स्थित सरकारी तथा गैर सरकारी कार्यालयको सम्पर्क नम्बर	79
तालिका ११४ सुर्खेत स्थित संघ/ संस्थानका कार्यालयहरू	80
तालिका ११५ गाउँपालिकाको स्थापनाकालदेखि हालसम्मका प्रमुखहरूको विवरण	82
तालिका ११६ विगत ३ वर्षको MCPM को स्तर	82
तालिका ११७ यस गाउँपालिका उत्पादन पकेट क्षेत्र अन्तर्गत पर्ने बालीहरू र पकेट क्षेत्रको विवरण	83
तालिका ११८ गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका होटलहरूको विवरण	84
तालिका ११९ गाउँपालिकामा रहेका सुरुक्षा निकायहरू	84
तालिका १२० गाउँपालिका स्थापना भएका सहकारी सस्थाको नाम	85
तालिका १२१ गाउँपालिका रहेको रेडियो तथा एफ एम को अवस्था	86
तालिका १२२ दर्ता भएका व्यापारिक संस्थाहरू (वाणिज्य संग सम्बन्धित) विवरण	86
तालिका १२३ गाउँपालिकाका रानीवासस र मटेलामा गठित मेलमिलाप केन्द्रहरूको विवरण	89
तालिका १२४ प्राकृतिक श्रोत (खानी/खनिज आदि) हरूको विवरण	90
तालिका १२५ गाउँपालिा भित्र रहेको जैविक विविधता सम्बन्धि विवरण	91
तालिका १२६ गाउँपालिकाका निर्वाचित गाउँपालिकाका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष र वडा अध्यक्षहरूको विवरण	94

१. पृष्ठभूमि (Background)

नेपालमा विकेन्द्रित शासनको कोशेढुङ्गाको रूपमा रहेको स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ तथा नियमावली २०५६ ले स्थानीय निकायमा अधिकार निक्षेपण सहितको स्थानीय शासनको परिकल्पना गरेको छ । सो अनुसार स्थानीय निकायले सम्बन्धित क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण गर्ने, श्रोत अनुमान गर्ने, आवधिक योजना तथा वार्षिक कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा गर्ने, विकासका गतिविधि तथा सेवा प्रवाह गर्ने, विकास कार्यहरूबाट प्राप्त प्रतिफलको अनुगमन तथा लेखाजोखा गर्ने अधिकार स्थानीय निकायलाई प्रदान गरेको छ ।

स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ को दफा ४३ अनुसार प्रत्येक गाउँ विकास समितिले गाउँ विकास क्षेत्रको विकासका लागि आवधिक र वार्षिक योजना तर्जुमा गर्नु पर्नेछ । यसैगरी दफा ४४ अनुसार प्रत्येक गाउँ विकास समितिले गाउँ विकास क्षेत्रको विकासका निम्ति गाउँस्तरीय वस्तुगत तथ्याङ्क संकलन गरी गाउँको वस्तुस्थिति देखिने स्रोत नक्सा तयार गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ ।

यसैगरी गाउँ विकास योजना तथा बजेट तर्जुमा २०६७ र स्थानीय निकाय श्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०६९ र गाउँ विकास समितिको न्यूनतम शर्त तथा कार्यसम्पादन मापन कार्यविधि २०६६ (संशोधन र परिमार्जन) अनुसार गाउँपालिकाले विभिन्न क्षेत्रको तथ्याङ्क संकलन गरी गाउँको वस्तुस्थिति भत्किने विवरण तयार गरी हरेक ५ वर्षमा अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ भन्ने व्यवस्था गरेको छ । यसका साथै गाउँ विकासको विद्यमान स्थितिको विश्लेषण गरी गाउँ विकासको प्रयासलाई दिशानिर्देश गर्न आवधिक तथा वार्षिक गाउँ विकास योजना तर्जुमा, योजनाको नतिजामूलक अनुगमन तथा गाउँ विकासका प्रयासहरूको प्रभावको लेखाजोखा गर्न वस्तुगत विवरण तयार तथा अद्यावधिक गर्नु पर्ने नीतिगत व्यवस्था रहेको छ ।

स्थानीय शासनलाई सुशासन प्रवर्धन, सामाजिक सशक्तिकरण तथा विकास प्रतिफल अभिवृद्धि गर्ने प्रमुख रणनीतिको रूपमा स्वीकार गरिएको छ । नेपालको संविधान २०७२ ले स्थानीय शासनको संवैधानिक व्यवस्था गरेको छ । संवैधानिक व्यवस्था अनुसार शासन सञ्चालनमा केन्द्रीय, प्रादेशिक तथा स्थानीय सरकारको संरचना प्रस्ताव गरिएको छ । संविधानले गाउँपालिका र नगरपालिकालाई स्थानीय सरकार र जिल्लातहमा विकास व्यवस्थापन तथा सेवा प्रवाह कार्यमा समन्वय गर्न जिल्ला परिषदको व्यवस्था गरेको छ । संवैधानिक व्यवस्था अनुसार स्थानीय तहमा समावेशी तथा लोकतान्त्रिक प्रणालीको अभ्यास र विकास प्रतिफलमा अभिवृद्धि गर्न स्थानीय शासनको अनुसरण गर्ने व्यवस्था उल्लेख गरिएको छ ।

नेपालको संविधान २०७२, धारा २९५ को उपधारा ३ बमोजिम गठन भएका गाउँपालिका, नगरपालिका मिति २०७३/११/२७ देखि लागू हुने गरी ४ वटा महानगरपालिका, १३ वटा उपमहानगरपालिका २४६ वटा नगरपालिका, ४८१ वटा गाउँपालिका गरी ७४४ वटा गाउँपालिका र नगरपालिका कायम भई जनताको अधिकार जनताकै घरदैलोमा पुगेको छ ।

नेपालको वर्तमान संवैधानिक व्यवस्था अनुसार हरेक स्थानीय निकायले स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ को दफा ४४ अनुसार प्रत्येक गाउँ विकास समितिले गाउँ विकास क्षेत्रको विकासका निम्ति गाउँस्तरीय वस्तुगत तथ्याङ्क संकलन गरी गाउँको वस्तुस्थिति विवरण तयार पार्नुपर्ने प्रावधान भएको तर नेपालको संविधान २०७२

अनुसार गाउँ विकास समितिको संरचना हटेर गाउँपालिका र नगरपालिकाको अवधारणा आए अनुसार साविकका रजेना, रानीवास, मटेला अवलचिङ र पाम्का गाउँ विकास समितिहरू मिलेर नयाँ चिङ्गाड गाउँपालिका बनेको छ । यसै सन्दर्भमा आरती नेपाल संस्थाको प्राविधिक सहयोगमा यस गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ भने गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण पुस्तिका तयार पार्दा गाउँपालिकाको भू-वनावट, सम्भाव्यता, स्थानीय आवश्यकता, स्रोत व्यवस्थापन, उपरोक्त कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्था र योजनाबद्ध रूपमा गाउँ विकासका प्रयासहरूलाई अगाडि बढाउन गाउँ वस्तुस्थिति विवरण तथा श्रोत नक्सा अपरिहार्य भए बमोजिम गाउँ वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ ।

१.१ अध्ययनका उद्देश्यहरू

नेपालको संविधान २०७२ को धारा २९५ को उपधारा ३ मा व्यवस्था भए अनुरूपका गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरू मिति २०७३/११/२७ गते भएको निर्णय अनुसार क्रियाशिल भएपश्चात यस चिङ्गाड गाउँपालिका पनि साविकका ५ वटा गा.वि.स.हरू रजेना, रानीवास, मटेला, अवलचिङ र पाम्का मिलेर बनेको हो । यो गाउँपालिका घोषणा भए पश्चात समायोजन भएको स्थानहरूको सम्पूर्ण वस्तुस्थिति समावेश हुनेगरी कुनै आधिकारीक दस्तावेज नभएको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै तथा नेपाल सरकार संघिय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयको मिति २०७४/१/२६ गतेको परीपत्र अनुसार यस गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गरी सार्वजनिक गरिनुपर्ने नीतिगत निर्णय अनुसार यो वस्तुस्थिति विवरण तयार गरीएको छ । यसका लागि साविकका गा.वि.स.हरूले विभिन्न समयमा संकलन गरेका तथ्यांकहरू, जिल्ला स्थित विभिन्न विषयगत कार्यालहरूबाट संकलित संस्थागत सूचनाहरू, नेपालको पछिल्लो जनगणना राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसारको जानकारी आदि स्रोतहरू बाट तथ्याङ्क सङ्कलन तथा विश्लेषणका साथ गाउँको भौगोलिक, जनसांख्यिक, आर्थिक, सामाजिक, भौतिक तथा वातावरणीय र संस्थागत स्थिति विश्लेषण सहित गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति चित्रण गर्ने प्रमुख उद्देश्य रहेको छ । यी उद्देश्यहरूका साथै अन्य विशिष्ट उद्देश्यहरू देहायअनुसार रहेका छन् ।

- गाउँको समग्र वस्तुस्थिति चित्रण तथा विवरण तयार गर्ने र सरोकारवालाहरूलाई जानकारी गराउने,
- गाउँको भू-जैविक, भौतिक, आर्थिक, सामाजिक, वातावरण र संस्थागत विकास समेत विषयगत वस्तुस्थिति चित्रण तथा विश्लेषण विवरण तयार गर्ने,
- गाउँको भौतिक, प्राविधिक, मानवीय तथा वित्तीय स्रोतसाधनको स्थिति र उपलब्धताबारे विश्लेषण गर्ने,
- दोश्रो श्रोत बाट प्राप्त तथ्याङ्क विश्लेषण गरी विषयगत रूपमा गाउँको एकीकृत वस्तुगत विवरण तयार गर्ने,
- गाउँको विषय/क्षेत्रगत विकासका सम्भावना तथा समस्याहरूको पहिचान तथा विश्लेषण गर्ने,
- गाउँको आवधिक तथा वार्षिक योजना तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि विषयगत र सामाजिक रूपमा खण्डीकृत र एकीकृत अद्यावधिक सूचना विवरण उपलब्ध गराउने,
- गाउँपालिकाको आवश्यकता, सम्भाव्यता र प्राथमिकताको आधारमा स्पष्ट लक्ष्य, उद्देश्य, नीति तथा कार्यक्रम तयार पारी वार्षिक योजना तर्जुमामा मद्दत गर्ने,
- गाउँपालिकाको वास्तविक र सही सूचना संकलन तथा व्यवस्थापन गर्न मद्दत पुग्ने,

- स्रोत, साधन र सीपको पहिचान गरी त्यसको सदुपयोग गर्न तथा सम्भावित जोखिमहरूबाट बच्ने उपायहरूको खोजी गर्न सकिने,
- भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक, धार्मिक, प्राकृतिक र मानवीय जीवनका हरेक पक्षहरूका बारेमा जानकारी प्राप्त हुने हुनाले संचालित कार्यक्रमको समीक्षा गरी सुधार, समायोजन वा परिवर्तन गर्न र नयाँ योजना तर्जुमाका लागि पृष्ठपोषण (*Feedback*) प्राप्त हुने,
- सरकारी एवं गैरसरकारी संस्था तथा स्थानीय निकायहरूबीच समन्वय गराई कार्यान्वयनको प्रभावकारिता बढाउँदै विकासको दोहोरोपनलाई कम गर्दै लैजाने,
- सूचनाबाट विभिन्न निकाय तथा व्यक्तिहरूसँग सम्बन्ध बढाउन सहज हुने हुनाले आपसी सहयोगको वातावरण निर्माण हुने,
- यस गाउँपालिकामा रहेका सम्पूर्ण स्रोत र साधन का साथै राज्यले प्रदान गर्दै आइरहेका विभिन्न सेवा सुविधाको बारेमा स्पष्ट नक्सांकन हुने ।

१.२ अध्ययनको महत्व

विकासका प्रतिफलहरू जनतासमक्ष पुऱ्याउन एवं सबै वर्गले उपयोग गर्न सक्ने वातावरणको श्रृजना गर्नका लागि स्थानीय तहको वास्तविक वस्तुस्थिति र आवश्यकताको पहिचान गर्नु आजको प्रमुख आवश्यकता हुन्छ । वर्तमान विश्वव्यापिकरणको युगमा समय सापेक्ष ढंगले समानुपातिक विकासका प्रकृयाहरू अगाडि बढाउन सम्बन्धित क्षेत्रको वस्तुगत र विश्लेषणात्मक अध्ययन हुन जरूरी छ । परिवर्तित संरचना अनुसार तयार भएको यस गाउँपालिकाको वास्तविक वस्तुस्थिति पहिचान गरी भावी विकास योजना र रणनीतिहरू तर्जुमा गर्न तथा विभिन्न विकासका क्रियाकलापहरू संचालन गर्न चिङ्गाड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरणले विशेष महत्व राख्ने छ । यसका अतिरिक्त प्रस्तुत वस्तुगत विवरण सम्बन्धित क्षेत्रका संस्था एवं अनुसन्धानकर्ता, योजनाकार, विकास चिन्तक, समाजसेवी लगायत जिज्ञाशु महानुभावहरूलाई समेत उपयोगी हुने भएकोले यस अध्ययनको महत्व व्यापक रहेको छ ।

१.३ अध्ययनको औचित्य

नेपाल सरकारले देशभरका ७४४ वटै स्थानीय सरकार कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । वि.स.२०७३ फागुन २७ गते स्थानीय तहको विवरण राजपत्रमा प्रकाशन गरेसँगै फागुन २९ गतेबाट देशभर स्थानीय तह कार्यान्वयनमा आएका छन् । स्थानीय तह अन्तर्गत हरेक स्थानीय तहलाई दिँदै आएको प्रारम्भिक बजेटलाई आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ देखि स्थानीयकरण गर्दै लैजाने योजना अगाडि सारेको छ । यस चिङ्गाड गाउँपालिका साविकका विभिन्न ५ वटा गा.वि.स.हरू मिलान गरेर बनाए पछि नेपाल सरकारको पछिल्लो परीपत्र अनुसार हरेक नयाँ स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रको वस्तुगत विवरण तयार गरी सार्वजनिकरण गर्नुपर्ने भनि निर्देशन भएको छ । गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरणको आधारमा स्रोत साधनको व्यवस्थापन र उचित कार्यक्रमहरूको तर्जुमा, कार्यान्वयन एवम् अनुगमन मुल्यांकनका साथै नीति नियम तर्जुमाको लागि सहयोगी हुने भएकोले पनि यसको अध्ययन अपरिहार्य हुन गएको हो ।

१.४ अध्ययन विधि

गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरणको ढाँचा तयारीका लागि हाल तयार भएका विभिन्न वस्तुगत विवरणहरूको अध्ययन, सहस्राब्दी विकास लक्ष्यका लक्ष्य (MDG), दिगो विकास लक्ष्य (SDG) तथा सूचकहरूको अध्ययन, केन्द्रीय तथा विभागका विभिन्न प्रकाशनहरू, राष्ट्रिय जनसांख्यिक तथा स्वास्थ्य सर्वेक्षण प्रतिवेदनहरू, जिल्ला सूचना व्यवस्थापन सम्बन्धी दिग्दर्शन, जिल्लाको पार्श्वचित्र, साविकका गा.वि.स.हरूको पार्श्वचित्र र आवधिक गाउँ विकास योजना तर्जुमा मस्यौदा निर्देशिका, गाउँपालिका स्थित वर्तमान नवनिर्वाचित जनप्रतिनिधिहरू, कार्यकारी प्रमुख, वडा सचिवहरू, सामाजिक परिचालकहरू, विषयगत कार्यालयका प्रमुख तथा प्रतिनिधीहरू संगको परामर्श, विभिन्न गाउँपालिकाहरूको स्थलगत अध्ययन, साविकका गाउँपालिकाहरूका प्रकाशनहरू, जिल्ला स्थित विषयगत कार्यालयहरूको विवरण, यस क्षेत्रमा कार्य गरेका विज्ञहरूसँग गरेको परामर्श आदि प्रमुख हुन् ।

उल्लेखित ढाँचा अनुसार यस गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयारीका लागि विभिन्न अध्ययन विधिहरूको प्रयोग गरिएको छ । यो वस्तुगत विवरण तयारीका लागि द्वितीय स्रोतबाट प्राप्त जानकारी, स्थलगत जानकारी तथा लक्षित समुह छलफल, अन्तरक्रिया लगायत सामाजिक अध्ययन विश्लेषणका विवरणात्मक र विश्लेषणात्मक शैलीहरूको उपयोग गरिएको छ । यसैगरी जिल्ला तहमा उपलब्ध प्रकाशित तथा अप्रकाशित अन्य द्वितीय सूचनाका स्रोतहरू र विभिन्न संघसंस्थाका प्रतिवेदनहरूको समेत अध्ययन, तुलना र विश्लेषण गरी समग्र गाउँपालिकाको अवस्था भल्कने गरी सिंगो वस्तुगत विवरण तयार गर्ने प्रयास गरिएको छ ।

१.५ अध्ययनको क्षेत्र र सीमा

प्रस्तुत गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण अध्ययनको क्षेत्र विस्तृत भएको हुँदा अध्ययनको उद्देश्यले दर्शाइएका विषय वस्तुलाई नै मुख्य क्षेत्रको रूपमा लिइएको छ । साधन, श्रोत, समय, लागत, सूचना लगायत अन्य विषय वस्तुहरूको सिमितताका कारणले जुनसुकै अध्ययन पनि केही निश्चित सीमा भित्र बाँधिएको हुन्छ । यस अध्ययनमा सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले उपलब्ध गराएको मार्ग दर्शन र ढाँचा अनुसार तयार गरिएको विवरण अध्ययनको मुख्य सीमा क्षेत्र मानिएको छ ।

२. स्थानीय निकायको परिचय

यस अन्तर्गत विशेष गरी पृष्ठभूमि, गाउँपालिकाको परिचय, गाउँपालिकाको नामाकरण, भौतिक तथा प्रशासनिक अवस्थिति, गाउँपालिकाको क्षेत्रफल लगायतका विषयवस्तुहरू समावेश गरिएका छन् ।

२.१ पृष्ठभूमि

स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ र स्थानीय स्वायत्त शासन नियमावली, २०५६ बमोजिम हरेक स्थानीय निकायले गाउँ विकासको निमित्त गाउँको तथ्यांक संकलन गरी गाउँको वस्तुस्थिति भल्कने गरी गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । यसैगरी नेपालको संविधान २०७२ को धारा २९५ को उपधारा ३ बमोजिम गठन भएका गाउँपालिका, नगरपालिका मिति २०७३/११/२७ देखि लागू हुने गरी ४ वटा महानगरपालिका, १३ वटा उपमहानगरपालिका २४६ वटा नगरपालिका, ४८१ वटा गाउँपालिका गरी ७४४ वटा स्थानीय निकाय कायम भई जनताको अधिकार जनताकै घरदैलोमा पहुँच विस्तार गर्नका लागि यी निकायहरूको विकास योजना, सामाजिक, आर्थिक, राजनैतिक, भौगोलिक लगायतका विवरणको सूचनामा आधारित गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गरिनुपर्ने उल्लेख गरिएको छ । यसका साथै विद्यमान ऐन तथा नियमले पनि स्थानीय विकास र सुशासनको अभ्यासमा सूचनाको प्रयोगलाई न्यूनतम शर्त तथा कार्य सम्पादन मापनको (MCPM) मुख्य कार्यक्षेत्रको रूपमा राखेको अवस्था छ ।

भरपर्दो एवं विश्वसनीय तथ्याङ्क र सूचनाबाट वस्तुगत र वैज्ञानिक योजना बन्न सक्छ र फलस्वरूप ठोस उपलब्धि हासिल हुनाका साथै स्रोतको प्रभावकारी परिचालन सम्भव हुन्छ । यस गाउँपालिकाको सन्दर्भमा छोटो समय र न्यून स्रोत साधानको व्यवस्थापनका बावजुद आवश्यक सूचनाको अभाव देखिदैन, स्थलगत सर्वेक्षणका विभिन्न प्रतिवेदनहरू, छलफल, अन्तरक्रिया र विषयगत कार्यालयहरूबाट प्राप्त विभिन्न जानकारीहरू र विवरण विगतमा तयार पारेका गाउँ प्रोफाइलका आधारमा यस गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गरिएको छ ।

२.२ सुर्खेत जिल्लाको परिचय :

नेपालको पछिल्लो परिवर्तित संरचना अनुसार विभिन्न ७ वटा प्रदेशहरूमध्ये प्रदेश नं ६ को मुटु तथा संभावित राजधानीका रूपमा रहेको यस सुर्खेत जिल्लामा ५ पाँच वटा नगरपालिका र ४ वटा गाउँपालिका रहेका छन् । साविकका कर्णालीका सबै जिल्ला भेरीका जाजरकोट, दैलेख र सुर्खेत तथा राप्तिको सल्यान र रूकुम जिल्लाको पश्चिमी भागलाई समेटेर तयार भएको यो प्रदेशमा सुर्खेत जिल्लाको आफ्नै विशिष्ट पहिचान र आर्थिक, सामाजिक हैसियत रहेको छ । सुर्खेत जिल्ला ६ नम्बर प्रदेशको क्षेत्रिय सदरमुकामका रूपमा ९ जिल्ला को एक शैक्षिक र प्रशासनिक केन्द्रको रूपमा स्थापित रहेको छ ।

नेपालको मानचित्रमा यसको फैलावट २८° २०" देखि २८° ५८" उत्तरी अक्षांश र ८०° ५९" देखि ८२° २" पूर्वी देशान्तरसम्म रहेको छ । समुद्री सतहबाट १९८ मी. (साविकको तातापानी गा.वि.स) उचाइदेखि २३६७ मी. (मटेला गुराँसे) उचाइसम्म यस जिल्लाको सतह रहेको छ । पूर्वबाट पश्चिमतर्फ साँघुरिएर फैलिएको सुर्खेत

जिल्लाको कुल लम्बाइ ११० कि.मी. रहेको छ भने अधिकतम उत्तर दक्षिण तर्फको चौडाइ ३० कि.मी. रहेको छ । जिल्लाको करिब १६ प्रतिशत भाग उपत्यका भित्र र ८४ प्रतिशत भाग पहाडी क्षेत्रमा पर्दछ । यस जिल्लाको पूर्वमा सल्यान, पश्चिममा डोटी र अछाम, उत्तरमा जाजरकोट र दैलेख र दक्षिणमा बर्दिया र कैलाली जिल्लाहरू पर्दछन् । सुर्खेत जिल्लाको कुल क्षेत्रफल २४५१ वर्ग किलोमिटर अर्थात् २४९०१६ हेक्टर रहेको छ । सहरी क्षेत्रफल ३४ वर्ग कि.मी. र ग्रामीण क्षेत्रफल २४१७ वर्ग कि.मी रहेको छ । सुर्खेत जिल्लालाई राजनैतिक वा प्रशासनिक उद्देश्यले २ वटा निर्वाचन क्षेत्र ९ वटा स्थानीय निकायहरू जसमा ५ वटा नगरपालिका र ४ वटा गाउँपालिका हरूमा विभाजन गरिएको छ ।

तालिका १ नयाँ संरचना अनुसार सुर्खेतका स्थानीय निकायहरूको विभाजन

सि.न	गाउँ/नगरपालिकाको नाम	समावेश भएका साविक गा.वि.स.हरू	कुल क्षेत्रफल वर्ग कि.मी.	जनसंख्या	वडा संख्या
१	चौकुने गाउँपालिका	लगाम, वेतान, विजौरा, घाटगाँउ, गुठु	३८१.०१	१५२४०	१०
२	पञ्चपुरी नगरपालिका	सालकोट, बाबियाचौर, छाप्रे, विद्यापुर, तातापानी	३२९.९	३२२३१	११
३	बराहताल गाउँपालिका	हरीहरपुर, तरङ्गा, कुनाथरी, पोखरीकाँडा, लेखागाँउ	४५५.०९	२६८०२	१०
४	वीरेन्द्रनगर नगरपालिका	लाटिकोइली, जंबुटा, गठी, रतु, र्गपन, वीरेन्द्रनगर, उत्तरगंगा	१४५.०६	१००४५८	१६
५	भेरी गंगा नगरपालिका	लेखपराजुल र भेरीगंगा न.पा.	२५६.२	४१४०७	१३
६	गुर्भाकोट नगरपालिका	मालारानी, धारापानी, सहारे, सुभाघाट	२२८.६२	४३७६५	१४
७	सिम्ता गाउँ पालिका	घोरेटा, काफलकोट, आग्रीगाँउ, बजेडिचौर, राकम काप्रिचौर, डाँडाखाली, खानीखोला	१४१.६४	२५८४५	९
८	लेकबेसी नगरपालिका	लेखफर्सा, दशरथपुर, कल्यान, साटाखानी, नेटा	१८०.९२	३०२९५	१०
९	चिङ्गाड गाउँपालिका	रजेना, रानीबास, मटेला, अवलचिङ्ग, पाम्का	१७०.१९	१७२७५	६

स्रोत : राज्य पुनरसंरचना आयोगको प्रतिवेदन २०७३

बाह्र वण्डाल अठार खण्डाल को नामले परिचित यो जिल्ला २०१६ साल पहिला दैलेख जिल्ला अन्तर्गत रहेकाले यसको छुट्टै अस्तित्व थिएन र नेपाल अधिराज्यलाई १४ अञ्चल ७५ जिल्लामा प्रशासनिक विभाजन पश्चात १७ वटा गाउँ पञ्चायत र यसको जम्मा क्षेत्रफल ९५४ वर्ग मिल रहेको थियो भने समय समयमा सीमाना थपघट हुदै हाल यो जिल्ला पूर्वमा मालारानी गाउँपालिका देखि पश्चिम लगाम, वेतान सम्म लम्बिएको यसको भुवनोट लगभग इट्टा आकारको छ । यस जिल्लाको पुरानो नाम दोभानचौर (चौभानचौर) हो

भेरी, कर्णाली , सोतखोला, गोचेखोला, टोलीखोला, गिरिघाट खोला, चिङ्गाड खोला, भुप्राखोला यस जिल्लाका प्रमुख नदि तथा सहायक नदि अथवा खोला हुन् भने बुलबुले, बराह, गुप्तीदह प्रमुख ताल तलैया अन्तर्गत पर्दछन् । यस जिल्लाका धार्मिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रहरूमा देउती बज्यै मन्दिर, शिवमन्दिर, कालिका

मन्दिर, कृष्ण मन्दिर, गणेश मन्दिर, सुवाघाट देउती बज्यै मन्दिर, छिन्चु देउती बज्यै मन्दिर, पेमा साङघाक छोलेङ गुम्बा, काँक्रेविहार, बुलबुले उद्यान, चमेरे गुफा आदि रहेका छन् । पहाडी क्षेत्रबाट मानिसहरू यस जिल्लाका विभिन्न स्थानहरूमा आइ सरसामान खरिद विक्री गरी लैजाने गर्दछन् । वीरेन्द्रनगर, छिन्चु, रामघाट, मेहेलकुना, जहरे, बोटेचौर, बड्डीचौर, बाबियाचौर, विद्यापुर, गुटु आदि यस जिल्लाका प्रमुख व्यापारिक केन्द्रहरू हुन् ।

२.३. चिङ्गाड गाउँपालिकाको ऐतिहासिक पृष्ठभूमी

नेपालको पछिल्लो बदलिदो संरचना अनुरूप प्रदेश नं ६ को केन्द्रमा पर्ने सुर्खेत जिल्ला राजनैतिक वा प्रशासनिक ढंगले ९ वटा स्थानीय निकाय जसमा ५ वटा नगरपालिका र ४ वटा गाउँपालिकाहरूमा विभाजन गरिएको छ । यस गाउँपालिका जिल्लाको उत्तरपूर्व क्षेत्रको रमणीय स्थानमा अवस्थित प्राकृतिक तथा भौतिक, साँस्कृतिक श्रोत सम्पन्न गाउँपालिका हो । जिल्लाका ९ वटा स्थानीय निकायहरूमा जनसंख्याका हिसाबले सबैभन्दा सानो यो गाउँपालिका स्रोतका तथा संभावनाका हिसाबले अन्य गाउँपालिका भन्दा सक्षम तर विकासका हिसाबले पिछ्छाडीएको मानिन्छ । उत्पादनको क्षेत्रमा यो गाउँपालिकाले जिल्लाका अन्य गाउँपालिकाहरू सरह भूमिका खेलेको छैन ।

सुर्खेत जिल्लाको उत्तरपूर्वमा रहेको यो क्षेत्र अधिकांश भुभाग पहाडी क्षेत्रले बनेको छ । साविकका रजेना, रानीवास, मटेला, अवलचिङ्ग र पाम्का गा.वि.स.हरू मिलेर चिङ्गाड गाउँपालिका बनेको छ । तुलानात्मक रूपमा गोलो आकृती भएको यो गाउँपालिकाको अक्षांश २८° ३१' ५०" उत्तर देखि २८° ४३' ५०" उत्तर सम्म र देशान्तर ८१° ४४' ५१" पूर्व देखि ८१° ५५' १४" पूर्व सम्म फैलिएको छ । हाल प्राप्तवित यस गाउँपालिकाको २०६८ सालको राष्ट्रिय जनगणना अनुसार कुल जनसंख्या १७ हजार २ सय ७५ जना रहेकोमा पुरुष ८ हजार २ सय ८७ जना र ८ हजार ९ सय ८८ जनारहेका छन् । भने क्षेत्रफल १७०.१ वर्ग कि मि रहेको छ । पशुपालन तथा कृषिको उच्च सम्भावना रहेको यस गाउँपालिकामा जातिय रूपमा ब्राहमण, क्षेत्री, मगरहरूको बसोबास रहेको देखिन्छ । यस क्षेत्रका समुदायले नेपाली भाषालाई मातृभाषाको रूपमा प्रयोग गरेको पाईन्छ । यस क्षेत्रमा खेतीयोग्य जमिनका अतिरिक्त ठुलो भू-भाग जंगलले ढाक्नुका साथै भिरालो जमिनले बनेको हुँदा यस क्षेत्रका मानिसहरू जिविकोपार्जनका लागि कृषि, पशुपालनका अतिरिक्त नोकरी, व्यापार व्यावसायमा संलग्न रहेका छन् । अहिले पनि बाह्रै महिना सडक यातायातको पहुँच बाट बंचित यस क्षेत्रका समुदायको समथर जमिनको अत्यन्त अभाव रहेको यस गाउँपालिका लाई ६ वटा वडाहरूमा विभाजन गरिएको छ । जसमा साविकको रजेना गा.वि.स.लाई वडा नं. १, रानीवास गा.वि.स.लाई वार्ड नं. २, मटेला गा.वि.स.लाई वार्ड नं. ३ र ४, अवलचिङ्ग गा.वि.स.लाई वार्ड नं. ५ र पाम्का गा.वि.स.लाई वडा नं. ६ मा विभाजन गरिएको छ । यस गाउँपालिकाको केन्द्रको रूपमा हाललाई साविकको अवलचिङ्ग गा.वि.स. क्षेत्रलाई तोकिएको छ । जनचाहना र आवश्यकताको सम्बोधन गर्ने हेतुले यस गाउँपालिकामा सरकारी निकायका सेवा केन्द्र र गैरसरकारी संघ/संस्थाहरूसंग समन्वय गरी अगाडी बढ्ने कार्यक्रम तथा नीति यस गाउँपालिकाको रहेको छ । यस गाउँपालिका अन्तरगत हाल कायम गरिएका वडा र त्यस अन्तर्गत रहेका साविकका गा.वि.स. तथा वडाहरूको विवरणलाई निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २ नयां संरचना अनुसार चिङ्गाड गाउँपालिकाको विभाजन

वडा नं.	साविकका गा.वि.स.	साविकका वडाहरू	क्षेत्रफल	परिवार संख्या	जनसंख्या
१	रजेना	१ देखि ९	४०.१७	५५६	३०६२
२	रानीवास	१ देखि ९	३७.१४	५७१	३६४३
३	मटेला	६, ७, ८, ९	१९.१९	५४१	२७५८
४	मटेला	१, २, ३, ४, ५	३२.१८	४८०	३३०४
५	अवलचिङ्ग	१ देखि ९	१४.४१	३८६	२३३८
६	पाम्का	१ देखि ९	२७	३८९	२१७०
जम्मा			१७०.०९	२९२३	१७२७५

स्रोत : राज्य पुनरसंरचना प्राविधिक सहयोग समिती प्रतिवेदन २०७३

उपलब्ध सम्पूर्ण स्रोतहरू चिङ्गाड गाउँपालिकामा रहेका आर्थिक आम्दानी, उन्नती र जिविकोपार्जनका लागि अत्यावश्यक स्रोत र साधनहरू हुन् । प्राकृतिक स्रोतमा वनजंगल र जडिबुटी यहाँको आर्थिक समृद्धि र विकासको एक बलियो आधार हो । त्यसै गरी कृषि र पशुजन्य वस्तुहरूको उत्पादन पनि उल्लेख्य रूपमा आन्तरिक आम्दानीको प्रमुख स्रोत र आधारका रूपमा स्थापित रहेको छ । राजनैतिक दलको आपसी सहकार्य यस गाउँपालिकाको सामूहिक विकासका लागि केन्द्रित रहेको देखिन्छ । विभिन्न संघसंस्था, आर्थिक विकासको धरोहर सहकारी तथा बचत र अन्य सामुदायिक विकासको पहलका लागि गरिएका प्रयासले त्यहाँका जनताहरू सशक्तिकरणको मार्गमा होमिएको पाइन्छ ।

२.४. गाउँपालिकाको नामाकरण

चिङ्गाड गाउँपालिकाको नामाकरण सम्बन्धमा भर्खर मात्र नामाकरण गरिएकाले यसको तयारीका लागि यस क्षेत्रका विज्ञ तथा स्थानीय बासीहरूको सुझाव अनुसार राखिएको हो । सुर्खेत जिल्लाको भुगोललाई विभिन्न क्षेत्रगत वर्गिकरण गर्ने क्रममा यस चिङ्गाड वरपरको क्षेत्रलाई चिङ्गाड दरा भनीने प्रचलन भएको तथा नामाकरणको छलफलको क्रममा यस गाउँपालिकाको नाम चिङ्गाड राखिनुपर्ने सुझाव अनुरूप चिङ्गाड राखिएको भनाई रहेको छ । यसैगरी गरि प्रस्तावित गाउँपालिकाको नाम चिङ्गाड गाउँपालिका नामाकरण गर्नुमा चिङ् शब्दले बस्ती वा समुदायलाई बुझाउँछ, उक्त बस्तीको विचबाट खोला बगेको हुदाँ स्थानीय भाषामा खोलालाई भेल वा गाड भनिने हुदाँ यसलाई चिङ्गाड भनिएको हो । चिङ्गाड खोलाले प्रस्तावित गाउँपालिका भित्र पर्ने सबैजसो साविकका गा.वि.स.हरूलाई छोएर बग्नेहुदाँ चिङ्गाड नामाकरण गरिएको हो ।

२.५. भौगोलिक तथा धरातलिय अवस्थिति

जिल्लाको ९ स्थानीय निकायहरू मध्ये चिङ्गाडगाउँपालिका साविकको निर्वाचन क्षेत्र नं २ निर्वाचन अन्तर्गत पर्दछ । सुर्खेत जिल्लाको उत्तरपूर्वमा अवस्थित चिङ्गाड गाउँपालिका क्षेत्रफल १७०.०९ वर्ग कि.मी. र वीरेन्द्रनगर नगरपालिका देखि १२ कोष को दुरीमा रहेको छ । यस गाउँपालिकाको पूर्वमा सिम्ता पश्चिम र दक्षिणमा वीरेन्द्रनगर नगरपालिकाको भु-भाग र उत्तरमा दैलेख र जाजरकोट जिल्लाको भाग रहेको छ । समुद्री सतहको ६०० मिटर देखि २८०० मिटर सम्मको उचाइमा अवस्थित यस चिङ्गाड गाउँपालिकाको केन्द्र विन्दु वा

सदरमुकाम वा व्यापारिक क्षेत्रका रूपमा अवलचिङ बजार रहेको छ । यो गाउँपालिका सुर्खेत उपत्यकाको विस्तारित क्षेत्रको रूपमा रहेको छ र धेरैजसो जंगल क्षेत्र रहेको गाउँपालिकाको मोहडा दक्षिणतिर रहेको पानीढलो भेरी नदी रहेको छ ।

२.६ क्षेत्रफल

सुर्खेत जिल्लाका ९ वटा स्थानीय निकायहरूमा यस गाउँपालिकाको क्षेत्रफल (१७०.०९वर्ग कि.मी.) क्षेत्रफल भएको यो गाउँपालिका स्रोतका तथा सम्भावनाका हिसाबले सक्षम भएपनि जिल्ला सदरमुकाम वीरेन्द्रनगरदेखि दुरीका हिसाबले नजिक भएपनि विकासका हिसाबले पिछ्छाडिएको मानिन्छ । त्यसैगरी वडा अनुसार क्षेत्रफल हेर्दा चिङ्गाड गाउँपालिकाका वडा नं १ को क्षेत्रफल ४०.१७ वर्ग किलोमिटर वडा नं २ को क्षेत्रफल ३७.१४ वर्ग किलोमिटर वडा नं ३ को क्षेत्रफल १९.१९ वर्ग किलोमिटर वडा नं ४ को क्षेत्रफल ३२.१८ वर्ग किलोमिटर वडा नं ५ को क्षेत्रफल १४.४१ वर्ग किलोमिटर वडा नं ६ को क्षेत्रफल २७ वर्ग किलोमिटर रहेको छ ।

३. भौगोलिक स्वरूप

सुर्खेत जिल्लाको उत्तरपुवी भागमा अवस्थित चिङ्गाडगाउँपालिका भौगोलिक दृष्टिले यसको धेरैजसो भु-भाग महाभारत श्रृङ्खलाको मन्द ढालयुक्त पहाडी क्षेत्र, चटान युक्त र कंकड खैरो माटो, अधिकांश भाग जंगलले ढाकीएको, साना ताल तिना उपत्यका, र महाभारत श्रृङ्खलाका तल्ला होचा पहाडहरूले बनेको छ । समुद्र सतहको ६०० मिटर देखि २८०० मिटरसम्म उचाइमा अवस्थित यस गाउँपालिका पूर्ववाट पश्चिमतर्फ फैलिएर रहेको छ । उर्वर भूमी र विशाल जंगल क्षेत्रले ओगटेको यस गाउँपालिका दोमट बलौटे माटोको भुखण्डले बनेको छ ।

जिल्लाको भौगोलिक तथा धरातलिय अवस्था अनुसार सुर्खेत जिल्लालाई मुख्यतया चार प्रकारको हावापानी पाइने क्षेत्रहरूमा विभाजन गरिएको छ । सोही भौगोलिक तथा भुधरातलिय क्षेत्रको आधारमा यस गाउँपालिकाको धेरै जसो भु-भाग समुन्द्री सतहको ४०० देखि १५०० मिटरको उचाइमा पर्ने भएकोले यहाँ न्यानो, सुख्खा, उपोष्ण, हावापानी पाइन्छ । महाभारत श्रृङ्खलाको तल्लो भागमा पाइने वनस्पति चिउरी, सिमल, तिजु, बाँझ, कटुस, काफल जातका वनस्पति पाइन्छन् भने जडिवुटि तर्फ समयो, काउलो, चुत्रो, कुरिलो, टिमुर, तेजपात, सुनगाभा, अमला, हरो, बरो, शिकारी लहरा, जिवन्ती आदि प्रशस्त मात्रामा पाइन्छ साथै बाँस, निगालो जस्ता डोको डालो कालागि चोयायुक्त वनस्पति पनि यहाँ पाइन्छ र कुचो तथा फाडुको लागि अम्रिसो, वनस्पति पनि प्रशस्त पाइन्छ ।

यस भु-भागमा औषत १०० मि.लि. भन्दा बढि नै वर्षा हुने गर्दछ । यस गाउँपालिकाको केन्द्रविन्दु वा सदरमुकाम भनेर चिनिने अवलचिङ्ग चिङ्गाड बजारको उचाइ समुद्री सतह देखि ५४८ मिटरमा रहेको छ ।

तालिका ३ चिङ्गाड गाउँपालिकाको वर्ष तथा तापक्रमको विवरण

Month	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	May.	June.	July	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec
औषत अधिकतम तापक्रम (0°)	२२.४	२४.५	२९.८	३४.२	३७.५	३६	३२.५	३२.३	३३.१	३०.८	२७.८	२३.७
औषतन्यूनतम तापक्रम (0°)	५.९	७.९	११	१४.७	१९.१	२२.६	२३.३	२६.८	२२.५	१७.७	१३.१	८.२

श्रोत : मध्य तथा सुदूरपश्चिम क्षेत्रीय हावापानी कार्यालय, सुर्खेत २०७४

४. स्थानीय चाडपर्व तथा जात्रा र मेलाको विवरण

नेपाल एक बहुभाषिक, बहुधार्मिक, बहुजाति, बहुसाँस्कृतिक विविधता भएका मानिसहरूको बसोबास भएको एक साँस्कृतिक विविधताले भरिपूर्ण देश हो । नेपालको एक फरक पहिचान भनेकै साँस्कृतिक विविधता नै हो । र नेपालको आर्थिक विकासमा महत्वपूर्ण प्रभाव पार्ने तत्वहरू मध्येको सामाजिक र साँस्कृतिक स्रोत पनि हो । यहाँका विभिन्न पवित्र स्थलहरूमा मन्दिर, गुठी, चर्च, परम्परागत सँस्थाहरू र पर्यटकिय सार्वजनिक स्थलहरू पर्दछन् । हिन्दु धर्मवालम्बीहरूको बाहुल्यता रहेतापनि यस गाउँपालिकामा बौद्ध धर्म, क्रिश्चियन धर्म मान्नेहरूको पनि सामान्य मात्रामा बसोबास भएकाले यहाँ मुख्यतया दशै, तिहार, माघी, तीज, जनैपुर्णिमा, बुद्धजयन्ती, तमुल्होसार, क्रिसमस डे लगायतका चाडपर्वहरू मुख्य रूपमा मनाइन्छ । यहाँ मनाइने मुख्य चाडपर्वको अलवा स्थानीय स्तरमा मनाइने जात्रा तथा मेला सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ४ गाउँपालिकामा रहेका स्थानीय चाडपर्व/जात्रा/मेलाहरूको विवरण

क्र.सं.	चाडपर्वहरू	मनाइने महिना	तिथि	मनाउने जातजाति
१	दशै, तिहार	असोज, कार्तिक	दशमी, द्वितीया, तृतीय	सबै हिन्दु
२	माघी	माघ १ गते	संक्रान्ति	थारू तथा अन्य
३	जनैपुर्णिमा, होली पुर्णिमा	भाद्र, फाल्गुण	पुर्णिमा	सबै हिन्दु
३	लोसार	माघ वा फाल्गुण	औसीको नजिक	जनजाती
४	क्रिशमस डे	पुस	25-Dec	क्रिश्चियन
	जात्राहरू			
१	तिजको जात्रा	भाद्र	तृतीय	हिन्दु
२	भुवा	कार्तिक	औसीको	हिन्दु
३	मालिका जात्रा	आश्विन	पुर्णिमा	हिन्दु
४	टोट्नाउलाको जात्रा	असोज	पुर्णिमा	हिन्दु
५	पाम्का जात्रा	मंसिर	पुर्णिमा	हिन्द
६	टुनिचौर जात्रा	असोज	पुर्णिमा	
	मेलाहरू			
१	ठाँटी मेला	मंसिर	पुर्णिमा	
२	गाइखोल्से मेला (अवलचिङ्ग)	पुस अन्तिम दिन	संक्रान्तिको अधिल्लो दिन	सबै
३	दहडाँडाको मेला	असोज	पुर्णिमा	
४	शंखपिपल मेला	असोज	पुर्णिमा	हिन्दु
५	भोठाने मेला	मंसिर	गोवर्दन पुजा	हिन्दु

स्रोत : लक्षित समूह छलफल २०७४

५. पर्यटकीय, साँस्कृतिक र मनोरम स्थलहरू

चिङ्गाड गाउँपालिकाका वडाहरूमा विभिन्न ऐतिहासिक, धार्मिक तथा साँस्कृतिक महत्वको सम्पदाहरू जस्तै शिवमन्दिर, मालिका मन्दिर, तामाखानी गुफा, पाथाचाल्ना गुफा चुली लेक, चमेरे गुफा, देउराली डाँडा,

तामाखानी तथा लगायतका अवस्थित छन् । ब्राह्मण, क्षेत्री, ठकुरी तथा दलितको बाहुल्यता रहेको यस गाउँपालिकामा मुख्यतया दशैतिहार, माघे संक्रान्ती, तीज, होली, चैते दशैं लगायतका चाडपर्वहरू मनाइन्छन् ।

तालिका ५ चिङ्गाड गाउँपालिकाका पर्यटकीय, साँस्कृतिक र मनोरम स्थलहरू

वडा	चिङ्गाड गाउँपालिकामा रहेका पर्यटकिय स्थलहरू
१	दह, साक्से गुफा, दुधे मष्टोको मन्दिर, भोटेचुली, लौरीहान्ने टाकुरा
२	नाङ्गी चुलिगुफा, कागबास, तामाखानी गुफा, पाथाचाल्ना गुफा चुली लेक, चुली ओडार
३	स्वड्स्वाडे गुफा ठाँटी बजार मेला, चुली ओडार, शिलालेख, पाइले मष्टे मन्दिर, चिउदुवा
४	मालीका मन्दिर, शिवमन्दिर, साउनेपानी लेख, धनधने गुफा ओडार, चुली लेक
५	चमेरे गुफा, देउराली डाँडा, तामाखानी, छहरे, भुतेछहरो, छाया क्षेत्र, आरूखर्क, देउराली बज्यै मन्दिर, भैरव मन्दिर
६	देवी मन्दिर, मष्टो मन्दिर, रानीवन, देवी थान, टोड्काको लेक, विर्खम डाँडा

स्रोत : लक्षित समुह छलफल २०७४

६. वर्तमान भू-उपयोग सम्बन्धि विवरण

सुर्खेत जिल्लाको भू-वनोटलाई हेर्दा जिल्लाको कुल क्षेत्रफल २,४९०१६ हेक्टर रहेको छ । त्यसमा वन जंगल १७७,८५४.७ हेक्टर, कृषि योग्य जमिन ५२,२०० र अन्य १८,९६१.३० हेक्टरले ओगटेको छ । त्यसैतै चिङ्गाड गाउँपालिका अन्तरगत रहेको कुल जग्गाको क्षेत्रफल १५१५३ हेक्टर रहेको छ । कृषि योग्य जमिनको क्षेत्रफल ४२२८ हेक्टर रहेको छ । यसमा खेती गरिएको जमिन ३४८५ हेक्टर रहेको छ भने सिंचित क्षेत्रफल १७७० हेक्टर रहेको छ । सदरमुकामबाट सबैभन्दा नजिकको गाउँ पाम्का र सबैभन्दा टाढाको गाउँ रानीवास रहेको छ ।

यस गाउँपालिकाको वडा नं १ साविकको रजेना गा.वि.स. अन्तर्गतको कृषि योग्य जमिनको सम्पूर्ण भू-भागको लगभग ७५ प्रतिशत भू-भाग खाद्यान्न वालीको लागि प्रयोग भएको छ भने १० प्रतिशत दलहन र तेलहन वालीको लागि प्रयोग भइरहेको अवस्था छ । यहाँ विशेष गरी धान, गहुँ, मकै, जौ, तोरी, केराउ, सिमी, जस्ता खाद्यान्न तथा दलहन, तेलहन खेती एवं अन्य नगदेवाली समेत लगाइएता पनि पर्याप्त मात्रामा उत्पादन भने भएको देखिँदैन जसको कारण बाहिरबाट आयात गर्नु पर्ने बाध्यता छ ।

यस गाउँपालिकाको वडा नं २ मा साविकको रानीवास गा.वि.स. रहेको छ जसको भू-वनोटलाई हेर्दा चुरिया श्रृंखलाको ६०० मी. देखि २८०० मी. सम्म को उचाईमा फैलिएको, कमजोर भू-संरचना भएको कंकड बलौटे माटोको अधिकता रहेको, कृषि भन्दा वन सम्पदाका लागि उपयोगी जमीन रहेको भू-खण्डले यो क्षेत्र बनेको छ ।

चिङ्गाड गाउँपालिकाको वडा नं ३ र ४ मा साविकको मटेला गा.वि.स.को कुल क्षेत्रमध्ये खेतियोग्य भूमिले करिव २५.३४ प्रतिशत र करीव ७४ प्रतिशत क्षेत्र जंगल वुट्यान तथा घाँसेमैदान अन्तर्गत पर्दछ । तर स्थानीय बासीका अनुसार मुख्य पेशा कृषि रहेको तथा मानिसद्वारा प्रकृति माथिको हस्तक्षेप बढेकाले हाल गाउँमा वनले ओगटेका

क्षेत्र घट्टै गएको कुरा उल्लेख छ । सिमित कृषि योग्य जमिन त्यसमा पनि भिरालो, कम उब्जाउयुक्त भएकाले कृषिको लागि यो गाउँमा परनिर्भरता देखिन्छ । गुराँसे खोला, जोगाडे खोला, मटेला खोला, घुवानी खोला र चिङ्गाड खोलाले यस वार्डको केही भू-भागलाई लाई सिंचित बनाएको छ ।

चिङ्गाड गाउँपालिकाको वडा नं ५ साविकको अवलचिङ गा.वि.स.को भू-भाग विशेषगरी उत्तर देखि दक्षिण भिरालो भई फैलिएको छ । यहाँको भू-भाग समुन्द्री सतह देखि ६११ मिटर उचाई देखि २१५० मिटर उचाईसम्म उत्तर दक्षिण फैलिएको छ । यि वडाहरूको अधिकांश भाग जंगल द्वारा संरक्षित भएकोले थोरै मात्र खेती योग्य जमिन रहेको छ । यस क्षेत्रका वडाहरूमा कृषि योग्य जमिन प्रयाप्त भएता पनि सिचाई सुविधाको कमि भएकाले करिब ३५ प्रतिशत भू-भागमा मात्र खेती गरिएको छ ।

चिङ्गाड गाउँपालिका वडा न ६ साविकको पाम्का गा.वि.स को सम्पूर्ण भू-भागको लगभग ६० प्रतिशत भू-भाग खाद्यान्न बालिको लागि प्रयोग भएको छ । त्यसैगरी १४ प्रतिशत दालहन र तेलहनको लागि प्रयोग भएको देखिन्छ । समुन्द्री सतह देखि ५०० देखि १८०० मिटर सम्मको उचाईमा रहेको यस पाम्का क्षेत्रको क्षेत्रफल २७ वर्ग कि.मी. रहेको छ ।

तालिका ६ वर्तमान भू-उपयोग सम्वन्धी विवरण

क्रं सं.	विवरणगा.पा./न. पा.	
		क्षेत्रफल (हेक्टर.)	प्रतिशत
१	कृषि क्षेत्र	१५१५३	
२	वन तथा चरन क्षेत्र	१२१३८	
३	आवास क्षेत्र		
४	नदिनालाले ओगटेको क्षेत्र		
५	ताल तलैया		
६	सिमसार क्षेत्र		
७	औद्योगिक क्षेत्र		
८	सडकले ओगटेको क्षेत्र		
९	अन्य		
	जम्मा	हेक्टर	

७. सिंचित क्षेत्र

जलसम्पदाको हिसावले यो गाउँपालिकाका केहि वडाहरू सम्पन्नशाली मानिन्छन् । महाभारत श्रृङ्खला अन्तर्गत अवस्थित रहेको यस क्षेत्र भित्र साना खोल्सा खोल्सी देखि ठुला खोलाहरू रहेका छन् । मुख्य खोलाहरूमा नहगाढ खोला, जुगाई खोला, पुड खोला कोटिला खोला, चिङ्गाड खोला, च्यारकुला खोला, लावाम गौडेनीखोला, गार्साखोला , पारजलेखोला, धावल खोला, छहरेखोला, गुराँसे खोला, घुवानी खोला, पाईले खोला, जोगाडे खोला, आदि रहेका छन् ।

तिनै खोलाहरूबाट मौसमी सिचाइ तथा पानी घट्ट चलेका छन् । यस गाँउपालिका अन्तर्गत रहेका विभिन्न वडाहरूको कुल क्षेत्रफल, कृषि योग्य जमिन, खेती गरिएको जमीन तथा सिंचित क्षेत्रफलको विवरणलाई निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ७ वडा अनुसार कृषि योग्य जमिन र सिंचित क्षेत्रफल

वडा नं.	गाउँको नाम	सदरमुकामबाट दुरी (कोष)	कुल क्षेत्रफल (हे.)	कृषि योग्य जमिनको क्षेत्रफल (हे.)	खेती गरिएको जमिन (हे.)	सिंचित क्षेत्रफल (हे.)
१	रजेना	१२	१३८१	४३९	४३३	२६८
२	रानीवास	१४	१८७२	४५१	४४६	३२९
३, ४	मटेला	१४	५५५०	१५६७	१५५०	६४९
५	अवलचिङ्ग	१२	४२८०	११३३	४२६	२४३
६	पाम्का	१०	२०७०	६३८	६३०	२८१
	जम्मा		१५१५३	४२२८	३४८५	१७७०

श्रोत : जिल्ला कृषि विकास कार्यक्रम तथा तथ्याङ्क पुस्तिका, आ.व. २०६७/२०६८

द. वन क्षेत्र/सार्वजनिक जग्गाहरूको विवरण

सुर्खेत जिल्लामा सामुदायिक वन, निजि वन, धार्मिक वन र संरक्षित वन आदि प्रकारका वनहरू रहेका छन् । जिल्लाभर भएका वनहरूको विवरण हेर्दा सबै भन्दा बढी सामुदायिक वनहरू रहेका छन् । समुदायलाई हस्तान्तरण गरिएको त्यसको व्यवस्थापन समुदायबाट नै गर्ने गरी जिल्ला तथा ईलाका वन कार्यालयद्वारा हस्तान्तरित सामुदायिक वनहरूको अवस्था राम्रो देखिएको छ ।

यस चिङ्गाड गाँउपालिकामा सामुदायिक वनको रूपमा रहेको जंगल नै यस क्षेत्रको वनको रूपमा रहेको छ । यस गाँउपालिकाका विभिन्न वडाहरू वन पैदावार तथा जैविक विविधताका दृष्टिले महत्वपूर्ण मानिन्छ । वन फडानी तथा अतिक्रमण जस्ता चुनौतिहरूका बावजुद सामुदायिक वन संरक्षणमा जनस्तरबाट चासो लिइएका कारण वन संरक्षित रूपमा रहेको छ ।

चिङ्गाड गाँउपालिकामा इलाका वन कार्यालय काफलकोट, साटाखानी, गुमी अन्तर्गत विभिन्न २८ वटा सामुदायिक वन रहेका छन् जसलाई वडा अनुसार देहयवमोजिम वर्णन गरिएको छ ।

तालिका ८ इलाका वन कार्यालय र यसको क्षेत्र :

क्र.स.	कार्यालयको नाम	कार्यक्षेत्र
१	काफलकोट इलाका वन कार्यालय	रानीवास, मटेला ५ देखि ९
२	साटाखानी इलाका वन कार्यालय	रजेना, अवलचिङ्ग, मटेला १ देखि ४
३	गुमी इलाका वन कार्यालय	पाम्का

श्रोत : जिल्ला वन कार्यालय सुर्खेत, प्रगति प्रतिवेदन २०७३

चिङ्गाड गाउँपालिका अन्तरगतका विभिन्न वडाहरूमा रहेका सामुदायिक वनहरूको नाम, उक्त वनहरूले ओगटेको क्षेत्रफल तथा ती सामुदायिक वनबाट लाभान्वित महिला र पुरुषको संख्या र लाभान्वित घरधुरीहरू आदिको वर्णन तल गरिएको छ ।

यस गाउँपालिकाको वडा नं. १ रजेनामा जम्मा दुईवटा सामुदायिक वन मात्र रहेका छन् जसबाट जम्मा ४८० जनाले प्रत्यक्ष लाभ लिएका छन् । यस अन्तर्गत रहेका सामुदायिक वनहरूको विवरणलाई निम्नअनुसारको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ९ वडा नं. १ मा रहेका सामुदायिक वनहरूको विवरण :

वडा नं	सि नं	उपभोक्ता समुहको नाम	क्षेत्रफल (हे.)	लाभान्वित घर धुरी	लाभान्वित जनसंख्या		
					महिला	पुरुष	जम्मा
१	१	कालिका सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति	२३५.५८	६६	१००	१५०	२५०
	२	हरियाली सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति	३७५.६९	४९	११२	११८	२३०
		जम्मा	६११.२७	११५	२१२	२६८	४८०

श्रोत : जिल्ला वन कार्यालय सुर्खेत प्रगति प्रतिवेदन २०७३

यस गाउँपालिकाको वडा नं. २ रानीवासमा जम्मा नौ वटा सामुदायिक वन मात्र रहेका छन् । जसबाट जम्मा ७०५० जनाले प्रत्यक्ष लाभ लिएका छन् । यस अन्तर्गत रहेका सामुदायिक वनहरूको विवरणलाई निम्न अनुसारको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका १० वडा नं. २ मा रहेका सामुदायिक वनहरूको विवरण :

वडा नं	सि नं	उपभोक्ता समुहको नाम	क्षेत्रफल (हे.)	लाभान्वित घर धुरी	लाभान्वित जनसंख्या		
					महिला	पुरुष	जम्मा
२	१	रानीपोखरी सा.व.उ.स	२२३	१०४	११२३	११८५	२३०८
	२	पिपल चौतारी सा.व.उ.स	१२६.७१	१५५	७०६	६०२	१३०८
	३	कांडापोखरी सा.व.उ.स	१६७.६३	१०५	३१९	३१६	६३५
	४	नाङ्गिचुली सा.व.उ.स	२५०	६९	१९०	१८३	३७३
	५	मेली सा.व.उ.स	१३०	१५०	३०१	३१२	६१३
	६	चांदनी सा.व.उ.स	१११	८३	२९०	२९३	५८३
	७	तामाखानीसा.व.उ.स	५०.१	९९	२७४	३०१	५७५
	८	पोखरीढिक सा.व.उ.स	१०७.३	५६	१३९	१३९	२७८
	९	लागि गुरांस सा.व.उ	१९७	९९	१७६	२०१	३७७
		जम्मा	१३६२.७	९२०	३५१८	३५३२	७०५०

श्रोत : जिल्ला वन कार्यालय सुर्खेत, प्रगति प्रतिवेदन २०७३

यस गाउँपालिकाको वडा नं. ३ मटेलामा जम्मा चार वटा सामुदायिक वन मात्र रहेका छन् । जसबाट जम्मा १८१६ जनाले प्रत्यक्ष लाभ लिएका छन् । यस अन्तर्गत रहेका सामुदायिक वनहरूको विवरणलाई निम्नअनुसारको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ११ वडा नं. ३ मा रहेका सामुदायिक वनहरूको विवरण :

वडा नं	सि न	उपभोक्ता समुहको नाम	क्षेत्रफल (हे.)	लाभान्वित घर धुरी	लाभान्वित जनसंख्या		
					महिला	पुरुष	जम्मा
३	१	चिसापानी सा.व.उ.स	११४	१०१	३१०	३१०	६२०
	२	साउने सा.व.उ.स	८८.३५	३०	९८	९०	१८८
	३	ओदेनी सा.व.उ.स	१४३	६९	२१०	१८१	३९१
	४	चुली सा.व.उ.स	१९७.३७	९२	२९६	३२१	६१७
		जम्मा	५४२.७२	२९२	९१४	९०२	१८१६

श्रोत : जिल्ला वन कार्यालय सुर्खेत, प्रगति प्रतिवेदन २०७३

यस गाउँपालिकाको वडा नं. ४ मटेलामा जम्मा तिन वटा सामुदायिक वन मात्र रहेका छन् । जसबाट जम्मा २२६८ जनाले प्रत्यक्ष लाभ लिएका छन् । यस अन्तर्गत रहेका सामुदायिक वनहरूको विवरणलाई निम्न अनुसारको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका १२ वडा नं. ४ मा रहेका सामुदायिक वनहरूको विवरण :

वडा नं	सि न	उपभोक्ता समुहको नाम	क्षेत्रफल (हे.)	लाभान्वित घर धुरी	लाभान्वित जनसंख्या		
					महिला	पुरुष	जम्मा
४	१	देउराली सा.व.उ.स	२७४.५	१३८	३८४	३९८	७८२
	२	मालिका सा.व.उ.स	४५२	१७५	५००	५२१	१०२१
	३	टोटानाउला पहिरापानी सा.व.उ.स	५२.१	८३	२०३	२६२	४६५
		जम्मा	७७८.६	३९६	१०८७	११८१	२२६८

श्रोत : जिल्ला वन कार्यालय सुर्खेत, प्रगति प्रतिवेदन २०७३

यस गाउँपालिकाको वडा नं. ५ अवलचिङ्मा जम्मा तिन वटा सामुदायिक वन मात्र रहेका छन् । जसबाट जम्मा ७२७ जनाले प्रत्यक्ष लाभ लिएका छन् । यस अन्तर्गत रहेका सामुदायिक वनहरूको विवरणलाई निम्न अनुसारको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका १३ वडा नं. ५ मा रहेका सामुदायिक वनहरूको विवरण :

वडा नं	सि न	उपभोक्ता समुहको नाम	क्षेत्रफल (हे.)	लाभान्वित घर धुरी	लाभान्वित जनसंख्या		
					महिला	पुरुष	जम्मा
५	१	भुजुंगे पाखापानी सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति	७०.०८	३६	१०९	१००	२०९
	२	विउरे सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति	६८.५२	३१	७९	८२	१६१
	३	देउराली सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति	३९	३५	१७९	१७८	३५७
		जम्मा	१७७.६	१०२	३६७	३६०	७२७

श्रोत : जिल्ला वन कार्यालय सुर्खेत, प्रगति प्रतिवेदन २०७३

यस गाउँपालिकाको वडा नं. ६ पाम्कामा जम्मा चार वटा सामुदायिक वन मात्र रहेका छन् । जसबाट जम्मा २४२७ जनाले प्रत्यक्ष लाभ लिएका छन् । यस अन्तर्गत रहेका सामुदायिक वनहरूको विवरणलाई निम्नअनुसारको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका १४ वडा नं. १ मा रहेका सामुदायिक वनहरूको विवरण :

वडा नं.	सि नं.	उपभोक्ता समुहको नाम	क्षेत्रफल (हे.)	लाभान्वित घर धुरी	लाभान्वित जनसंख्या		
					महिला	पुरुष	जम्मा
६	१	भेरीकिनारा वन उपभोक्ता समिति	१८०	६८	१३३	१३७	२७०
	२	दानकाली महीला वन उपभोक्ता समिति	१७२	११२	३११	२९७	६०८
	३	सरस्वति वन उपभोक्ता समिति	२७३	१९८	५०९	६५२	११६१
	४	महादेव वन उपभोक्ता समिति	१५७	९८	२०३	१८५	३८८
जम्मा			७८२	४७६	११५६	१२७१	२४२७

श्रोत : जिल्ला वन कार्यालय सुर्खेत, प्रगति प्रतिवेदन २०७३

द. सरकारी/सार्वजनिक जग्गाहरूको विवरण

यस गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण निर्माणका लागि गरिएको अध्ययन तथा लक्षित समुह छलफल तथा साविकका गा.वि.स.हरूबाट प्राप्त द्वितीय स्रोत अनुसार प्राप्त तथ्याङ्कलाई आधार मान्दा यस चिड्गाड गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका सार्वजनिक जग्गाहरूको विवरण निम्न तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका १५ सरकारी /सार्वजनिक जग्गाहरूको विवरण

क्रं.सं.	जग्गा रहेको स्थान		
		क्षेत्रफल	स्वामित्व
१	रजेना	३ विगाह	सा.व., सरकार
२	रानीवास	३ विगाह	सा.व., सरकार
३	मटेला	४ विगाह	सा.व., सरकार
४	अवलचिड	२ विगाह	सा.व., सरकार
५	पाम्का	५ विगाह	सा.व., सरकार
	जम्मा	२१ विगाह	सा.व. तथा सरकारी

स्रोत : लक्षित समुह छलफल २०७४

९. जनसांख्यिकीय अवस्था

यस गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण निर्माणका लागि गरिएको स्थलगत लक्षित समुह छलफल तथा साविकका गा.वि.स.हरूबाट प्राप्त द्वितीय स्रोतअनुसार प्राप्त तथ्याङ्कलाई आधार मानिएको छ । मुख्य गरि राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार यस गाउँपालिकामा घरधुरी संख्या २९२३, औषत परिवार संख्या ५.९१, महिला पुरुष अनुपात ९१.९९ रहेको छ ।

यसैगरी राष्ट्रिय जनगणना २०५८ अनुसार यस गाउँपालिकाको जनसंख्या १५६३३ तथा परिवार संख्या २४४६ देखिएको छ । यि दुई जनगणना विचको तुलनात्मक अध्ययन सम्बन्धी थप विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १६ पारिवारिक तथा जनसंख्या विवरण

	२०५८	२०६८
जनसंख्या	१५,६३३	१७२७५
परिवार संख्या	२४४६	२९२३
जनघनत्व	९१.९५	१०१.६१
औषत वृद्धिदर	१.५१	०.९८
परिवारको औषत आकार	६.३९	५.९१
महिला पुरुष अनुपात	१०३.४६	९९.९९

स्रोत : केन्द्रीय तथ्यांक विभाग, २०६८

१०. वडागत घरधुरी तथा जनसंख्या विवरण

चिङ्गाड गाउँपालिकाका सबै वडाहरूमा गरि कुल २९२३ घरधुरी रहेको र कुल जनसंख्या १७२७५ रहेको छ जस्मा महिला ८९८८ जना र पुरुष ८२८७ जना रहेका छन् । वडागत रूपमा घरधुरी संख्या लाई विश्लेषण गर्दा विविधतायुक्त रहेको देखिन्छ । सबै भन्दा कम घरधुरी वडा नं. ५ र ६ मा क्रमश ३८६ र ३८९ र सबैभन्दा बढी वडा नं. २ र १ मा क्रमश ५७१ र ५५६ रहेको छ । यसैगरी जनसंख्या सबैभन्दा बढी वडा नं. २ मा ३६४३ र सबैभन्दा कम वडा नं. ५, ६ मा क्रमश २३३८ र २१७० रहेको देखिएको छ । यस गाउँपालिकाको वडा अनुसारको घरधुरी तथा जनसंख्या विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १७ वडा अनुसार जनसंख्या तथा घरधुरी विवरण

वडा नं	गाउँको नाम	जनसंख्या					
		घरधुरी	जम्मा	पुरुष	महिला	औषत घरधुरीको आकार	लैङ्गिक अनुपात
१	रजेना	५५६	३०६२	१५२४	१५३८	५.५१	९९.०९
२	रानीवास	५७१	३६४३	१६८८	१९५५	६.३८	८६.३४
३	मटेला	५४१	३१४६	१५१४	१६३२	५.८१	९९.९६
४	मटेला	४८०	२६१६	१३९०	१५२६	५.४५	९९.०७
५	अवलचिड	३८६	२३३८	११११	१२२७	६.०६	९०.५५
६	पाम्का	३८९	२१७०	१०६०	१११०	५.५८	९५.५
जम्मा		२९२३	१७२७५	८२८७	८९८८	५.४७	९९.९९

स्रोत : केन्द्रीय तथ्यांक विभाग २०६८

११. उमेर तथा लिंगका आधारमा जनसंख्या वितरण

यस गाउँपालिकाका विभिन्न वडाहरूमा रहेको जनसंख्यालाई उमेरगत समूहमा विभाजित गर्दा निम्नानुसारको तथ्याङ्क प्राप्त भएको छ । जस अनुसार ५ वर्ष भन्दा मुनिका बालबालिकाको संख्या २२८९ जना, ६ देखि ९ वर्ष

मुनिका बालबालिकाको संख्या २६५३ जना, १० देखि १४ वर्ष उमेर समूहमा २४८७ जना, १५ देखि १९ वर्ष उमेर समूहमा १९६१ जना, २० देखि २४ वर्ष १३९५ जना, २५ देखि २९ वर्ष सम्म ११६८ जना, ३० देखि ३५ वर्ष सम्म ९७० जना रहेको साथै ७० देखि ७५ वर्ष उमेर समूहको जनसंख्या १६७ र ७० वर्ष माथिको जनसंख्या २३० जना रहेको पाइयो । जसको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका १८ उमेर समुह ० देखि ४४ वर्ष उमेर समुहको जनसंख्या विवरण

रजेना	लिङ्ग	कुल जनसंख्या	०-०४	५-९	१०-१४	१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४
	दुवै	२५६०	३७७	४२७	४१२	३७८	२६४	२०९	१७७	१६६	१५०
	पुरुष	१२६७	१७३	२२४	२२३	१९४	११८	९८	८७	७५	७५
	महिला	१२९३	२०४	२०३	१८९	१८४	१४६	१११	९०	९१	७५
रानीवास	लिङ्ग	कुल जनसंख्या	०-०४	५-९	१०-१४	१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४
	दुवै	३०९५	५२०	६०४	५६०	३९८	२८४	२४८	१७८	१७१	१३२
	पुरुष	१४०६	२६०	२७३	२६९	१७६	१११	९२	८१	७९	६५
	महिला	१६८९	२६०	३३१	२९१	२२२	१७७	१५६	९७	९२	६७
मटेला	लिङ्ग	कुल जनसंख्या	०-०४	५-९	१०-१४	१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४
	दुवै	५२२३	८२६	१००४	८७६	६४६	५११	४०९	३५९	३०३	२८९
	पुरुष	२४७२	४००	५०९	४५१	२९४	२०९	१५७	१६२	१३४	१५६
	महिला	२७५१	४२६	४९५	४२५	३५२	३०२	२५२	१९७	१६९	१३३
अवलचिड	लिङ्ग	कुल जनसंख्या	०-०४	५-९	१०-१४	१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४
	दुवै	१९२६	२९५	३३८	३५०	२६८	१५४	१३८	१३९	१२९	११५
	पुरुष	९०२	१५६	१६५	१८८	११५	५८	५७	५१	५५	५७
	महिला	१०२४	१३९	१७३	१६२	१५३	९६	८१	८८	७४	५८
पाम्का	लिङ्ग	कुल जनसंख्या	०-०४	५-९	१०-१४	१५-१९	२०-२४	२५-२९	३०-३४	३५-३९	४०-४४
	दुवै	१७८४	२७१	२८०	२८०	२७१	१८२	१६४	११७	११८	१०१
	पुरुष	८५९	१३२	१३५	१५२	१४४	७१	७३	४९	५६	४७
	महिला	९२५	१३९	१४५	१२८	१२७	१११	९१	६८	६२	५४
	जम्मा	१४५८८	२२८९	२६५३	२४७८	१९६१	१३९५	११६८	९७०	८८७	७८७
	पुरुष	६९०६	११२१	१३०६	१२८३	९२३	५६७	४७७	४३०	३९९	४००
	महिला	७६८२	११६८	१३४७	११९५	१०३८	८२८	६९१	५४०	४८८	३८७

तालिका १९ उमेर समुह ४५ देखि ७५ वर्ष माथि उमेर समुहको जनसंख्या विवरण

रजेना	लिङ्ग	४५-४९	५०-५४	५५-५९	६०-६४	६५-६९	७०-७४	७५ +
	दुवै	११८	११७	८३	६९	३७	३४	४४
	पुरुष	५५	६२	३८	४४	२२	१५	२१
	महिला	६३	५५	४५	२५	१५	१९	२३
रानीवास	लिङ्ग	४५-४९	५०-५४	५५-५९	६०-६४	६५-६९	७०-७४	७५ +
	दुवै	११६	१०८	८२	९८	६९	३७	३८
	पुरुष	६५	४५	४१	५०	४२	१८	२१
	महिला	५१	६३	४१	४८	२७	१९	१७

मटेला	लिङ्ग	४५-४९	५०-५४	५५-५९	६०-६४	६५-६९	७०-७४	७५ +
	दुवै	२०२	१७४	१४२	१२७	९२	५४	४८
	पुरुष	१०३	९५	६७	६३	५०	३०	२४
	महिला	९९	७९	७५	६४	४२	२४	२४
अवलचिड	लिङ्ग	४५-४९	५०-५४	५५-५९	६०-६४	६५-६९	७०-७४	७५ +
	दुवै	८५	८४	६४	६१	५९	१९	४०
	पुरुष	४७	४३	३६	२९	२९	९	१६
	महिला	३८	४१	२८	३२	३०	१०	२४
पाम्का	लिङ्ग	४५-४९	५०-५४	५५-५९	६०-६४	६५-६९	७०-७४	७५ +
	दुवै	८२	८०	५४	६७	४७	२३	३३
	पुरुष	४४	३६	३२	३६	२१	१३	१९
	महिला	३८	४४	२२	३१	२६	१०	१४
	जम्मा	६०३	५६३	४२५	४२२	३०४	१६७	२०३
	पुरुष	३१४	२८१	२१४	२२२	१६४	८५	१०१
	महिला	२८९	२८२	२११	२००	१४०	८२	१०२

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

१२. आर्थिकरूपले सक्रिय जनसंख्याको अवस्था

यस गाउँपालिका अन्तर्गतका विभिन्न वडाहरूको जनसंख्यालाई आर्थिक रूपले सक्रिय र निष्क्रिय गरि विश्लेषण गर्दा सक्रिय जनसंख्या कुल जनसंख्याको ५४.४३ प्रतिशत रहेको र अन्य जनसंख्या निष्क्रिय रहेको देखिन्छ। जुन विवरणलाई तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका २० आर्थिक रूपले सक्रिय जनसंख्याको अवस्था

उमेर समूह	पुरुष	महिला	जम्मा	प्रतिशत
० देखि १४ वर्ष	३७१०	३७०९	७४२०	३९.०९
१५ देखि ४९ वर्ष	४००५	४७५४	८७५९	५४.४३
६० वर्ष भन्दा माथी	५७२	५२४	१०९६	६.४७
जम्मा	८२८७	८९८८	१७२७५	१००

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

१३. भाषाको आधारमा जनसंख्याको विवरण

यस गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण निर्माण गर्नका लागि खोज गरिएको तथ्यांकलाई आधार मान्दा यस चिङ्गाड गाउँपालिकामा मातृभाषाका रूपमा धेरैजसो मानिसहरूले नेपाली भाषा नै बोल्ने गरेको पाइएको छ। यस गाउँपालिकामा जनजातिहरूको जनसंख्या उलेख्य नरहेको भए तापनि वडा नं. १ को रजेना र ६ को पाम्कामा बसोबास गर्ने केहिले मात्र मगर भाषा बोल्न सक्ने तथा धेरै जसो जातीहरूले मातृभाषाका रूपमा नेपाली भाषा नै बोल्ने गरेको पाइएको छ। त्यसै गरी यस गाउँपालिकाका वडा नं. २, ३, ४ र ५ मा मगर समुदायको बसोबास

खासै नभएको र अन्य जातीहरूले नेपाली भाषाको प्रयोग गर्ने गरेको पाईन्छ । भाषाका आधारमा यस गाउँपालिकामा रहेको जनसंख्या विवरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका २१ भाषाका आधारमा जनसंख्याको विवरण

वडा नं.	गाउँको नाम	मातृभाषा	मातृ भाषा बोल्नेहरू			प्रतिसत
			कुल जनसंख्या	पुरुष	महिला	
१	रजेना	जम्मा	३०६२	१५२४	१५३८	१००
		नेपाली	२६९२	१३२९	१३६३	९७.७१४
		मगर	३६८	१९४	१७४	२.२९
		अन्य	२	१	१	०.५४३५
२	रानीवार	जम्मा	३६४३	१६८८	१९५५	१००
		नेपाली	३६९६	१६७५	१९४१	९९.२५९
		अन्य	४	४	०	०.११०६
		उल्लेख नभएको	२३	९	१४	०.६३१३
३,४	मटेला	जम्मा	६०६२	२९०४	३१५८	१००
		नेपाली	६०६२	२९०४	३१५८	१००
५	अवलचिड	जम्मा	२३३८	११११	१२२७	१००
		नेपाली	२३३३	११०८	१२२५	९९.७८६
		अन्य	५	३	२	०.२१४३
६	पाम्का	जम्मा	२१७०	१०६०	१११०	१००
		नेपाली	१८८८	९१३	९७५	८५.००५
		मगर	२७९	१४५	१३४	१३.३३
		अन्य	३	२	१	१.०७५३

१४. धर्मको आधारमा जनसंख्याको वितरण

चिङ्गाड गाउँपालिका अन्तर्गत साविकका गा.वि.स.हरूबाट तयार गरिएका वस्तुगत विवरण २०७१/०७२ तथा राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार यस गाउँपालिकामा २ प्रकारका धर्म मान्ने समुदायको वसोबास रहेको छ । जस अनुसार हिन्दु धर्म मान्ने मानिसहरू ९६ प्रतिशत रहेको छ भने क्रिश्चियन धर्म मान्ने ३.५ प्रतिशत जनसंख्या रहेको छ । धर्मका आधारमा जनसंख्याको विवरण सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २२ धर्मको आधारमा जनसंख्याको विवरण

क्र.स	धर्म	प्रतिशत
१	हिन्दु	९६
२	बौद्ध	०
३	किरांत	०
४	क्रिश्चियन	३.५
५	अन्य	०.५
जम्मा		१००

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

१५. जातजातिका आधारमा जनसंख्याको वितरण

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार यस गाउँपालिकामा घरधुरी संख्या २९२३ र कुल जनसंख्या १७२७५ रहेको छ । जसमा पहाडी ब्राहमण क्षेत्री तथा जातीहरूको बाहुल्यता रहेको छ भने आदिवासी जनजातीहरूको जनसंख्या न्यून रहेको देखिन्छ । गाउँपालिकाको वडा नं. १ को रजेना र ६ को पाम्कामा मात्र मगर समुदायको बसोबास भएको तथा वडा नं. २, ३, ४ र ५ मा मगर समुदायको बसोबास न्यून भएको अध्ययनमा देखिन्छ । गाउँपालिकामा रहेको जातिगत जनसंख्या विवरणलाई निम्नअनुसार उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका २३ जाति अनुसार जनसंख्या विवरण

वडा नं	गाउँको नाम	जातजाती	जम्मा	पुरुष	महिला		
१	रजेना	क्षेत्री	१३०१	६४५	६५६		
		ब्राहमण पहाडि	२८	१६	१२		
		मगर	१०१९	५२७	४९२		
		कामी	३५३	१६१	१९२		
		गुरूङ्ग	२२३	१११	११२		
		दमाई / ढोली	९३	४६	४७		
		ठकुरी	२०	८	१२		
		सार्की	१६	८	८		
		अन्य	९	२	७		
		जम्मा			३०६२	१५२४	१५३८
२	रानीवास	क्षेत्री	२८७६	१३४०	१५३६		
		ब्राहमण पहाडि	१०९	५१	५८		
		कामी	३५४	१५७	१९७		
		दमाई / ढोली	१६५	७४	९१		
		ठकुरी	११८	५२	६६		
		अन्य	२१	१४	७		
		जम्मा			३६४३	१६८८	१९५५
		३ र ४	मटेला	क्षेत्री	४०४७	१९५१	२०९६
पहाडि ब्राहमण	३५१			१६८	१८३		
कामी	७९५			३९०	४०५		
दमाई/ढोली	२१२			९३	११९		
ठकुरी	१२७			५६	७१		
सार्की	५००			२३४	२६६		
अन्य	३०			१२	१८		
जम्मा				६०६२	२९०४	३१५८	
वडा नं	गाउँको नाम	जातजाती	जम्मा	पुरुष	महिला		

५	अवलचिड	क्षेत्री	१६९४	८११	८८३
		ब्राहमण पहाडी	२८	१२	१६
		कामी	३८१	१७४	२०७
		दमाई / ढोली	१६५	७९	८६
		सार्की	३९	२२	१७
		बादी	१९	८	११
		अन्य	१२	५	७
जम्मा			२३३८	११११	१२२७
वडा नं	गाउँको नाम	जातजाती	जम्मा	पुरुष	महिला
६	पाम्का	क्षेत्री	१२४१	५९६	६४५
		मगर	४५१	२३०	२२१
		कामी	२५४	१२८	१२६
		दमाई / ढोली	५६	२४	३२
		ठकुरी	४६	२०	२६
		सार्की	११२	५६	५६
		अन्य	१०	६	४
जम्मा			२१७०	१०६०	१११०

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८,

१६. उमेर र लिंग अनुसार घरमुलीको विवरण

चिङ्गाड गाउँपालिकाको वस्तुगत विवरण २०७४ तयारी गर्ने क्रममा विभिन्न स्रोतबाट संकलित जनसंख्या तथ्याङ्कलाई विभिन्न उमेर र लिंग अनुसारले घरमुली विवरणलाई विश्लेषण गर्दा सबै भन्दा बढि ३० देखि ६० वर्ष उमेर समूहका घरमुलीहरू बढि देखिन्छन् भने ६० वर्ष भन्दा माथि र ३० वर्ष भन्दा मुनिको संख्या न्यून देखिन्छ।

१७. १० वर्ष र सो भन्दा माथिका महिला पुरुषहरूको पहिलो पटक बिबाह गरेको उमेरको आधारमा जनसंख्या

प्रारम्भिक समयमा छिटो विवाहको प्रचलन रहेता पनि कानुनी व्यवस्था तथा विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाहरूको सक्रियतामा विभिन्न बालविवाह विरुद्ध तथा बालविवाह न्युनिकरणका लागि चेतनामूलक अभियान तथा कार्यक्रमहरू संचालन गरिदै आएकाले पहिले भन्दा पहिलो पटक विवाह गर्नेहरूको औषत उमेर वृद्धि हुदै गइरहेको छ। अहिले आएर यस गाउँपालिका क्षेत्रमा पहिलो पटक विवाह गर्ने महिला तथा पुरुषहरूको उमेर १९ देखि २४ वर्ष रहेको विभिन्न प्रतिवेदन तथा लक्षित समूह छलफल मार्फत बुझिन आएको छ।

१८. अपांगताको आधारमा जनसंख्या

नेपाली समाजमा पछिल्लो समयमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको साथै उनीहरूको अभिभावकहरूलाई विभिन्न संघ संस्थाहरूको समन्वयमा उनीहरूले पनि आफ्नो नागरिक हैसियत र हक अधिकारका कुराहरू दरिलो रूपमा बाहिर ल्याउन सक्षम भएको देखिन्छ। उनीहरूको निरन्तर संघर्षको फलस्वरूपमा वर्तमान परिप्रेक्षमा राज्यले पनि उनीहरूलाई राज्यको मूलप्रवाहीकरणमा समावेश गर्दै लैजाने नीति तथा कार्यक्रमहरू तय गरेको छ। महिला तथा

वालवालिका कार्यालय, सुर्खेतको तथ्याङ्क अनुसार चिङ्गाड गाउँपालिकाका वडा अनुसार अपाङ्ग परिचय पत्र बनाउने व्यक्तिको सख्या, लिङ्ग तथा परिचय पत्रको प्रकार आदि देहाय बमोजिम दिईएको छ ।

तालिका २४ अपाङ्ग व्यक्तिकाहरूको विवरण :

लिंग	जम्मा अपांग				वर्ग नखुलेको	जम्मा
	पुर्ण अपांग (रातो कार्ड)	अशक्त अपांगता (नीलो कार्ड)	मध्यम अपांग (पहेलो कार्ड)	सामान्य अपांग (सेतो कार्ड)		
पुरुष	१६	२४	२८	२३	२२	११३
महिला	११	१३	२८	९	१२	७३
जम्मा	२७	३७	५६	३२	३४	१८६

श्रोत : महिला तथा वालवालिका कार्यालय, सुर्खेतको तथ्याङ्क २०७४ बैसाख

१९. अपांगता परिचयपत्र लिएका वालवालिकाको विवरण

यस गाउँपालिकामा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको साथै उनीहरूको अभिभावकहरूमा पलाएको वैचारिक र सांगठनिक एकताको फलस्वरूप उनीहरूले पनि आफ्नो नागरिक हैसियत र हक अधिकारका कुराहरू दरिलो रूपमा बाहिर ल्याउन सक्षम भएको देखिन्छ । उनीहरूको निरन्तर संघर्षको फलस्वरूपमा वर्तमान परिप्रेक्षमा राज्यले पनि उनीहरूलाई राज्यको मूलप्रवाहीकरणमा समावेश गर्दै लैजाने नीति तथा कार्यक्रमहरू तय गरेको छ । महिला तथा वालवालिका कार्यालय, सुर्खेतको तथ्याङ्क अनुसार चिङ्गाड गाउँपालिकाका वडा अनुसार अपाङ्ग परिचय पत्र बनाउने व्यक्तिको सख्या, लिङ्ग तथा परिचय पत्रको प्रकार आदि देहायबमोजिम दिईएकोछ ।

तालिका २५ अपाङ्ग परिचय पत्र बनाउने व्यक्तिहरूको विवरण :

अपाङ्गता परिचय पत्रको किसिम	परिचयपत्र लिएका वालवालिकाको सङ्ख्या		
	बालिका	बालक	जम्मा
पूर्ण अशक्त अपांगता (रातो रंगको)	११	१६	२७
अति अशक्त अपांगता परिचय पत्र (नीलो रंगको)	१३	२४	३७
मध्यम अपांगता (पहेलो रंगको)	२८	२९	५७
सामान्य अपांगता (सेतो रंगको)	९	२३	३२
जम्मा	६१	९२	१५३

श्रोत : महिला तथा वालवालिका कार्यालय, सुर्खेतको तथ्याङ्क २०७४ बैसाख

१९.१ भिन्न शारिरीक तथा मानसिक क्षमता भएका व्यक्तिहरूको जनसंख्या

यस चिङ्गाड गाउँपालिकामा भिन्न शारिरीक तथा मानसिक क्षमता भएका व्यक्तिहरूलाई फरक फरक भागमा विभाजित गरी तथ्यांक संकलन गर्दा यस गाउँपालिकामा जम्मा संख्या १०१५ रहेको छ । जस्मा शारिरीक अपांगता भएका ५५० न्युन दृष्टि १६२ लगाएत दृष्टिविहिन, स्वर बोलाइ वा बोल्न नसक्ने, सुस्त श्रवण, बौद्धिक अपांग सुस्त मनस्थिती र श्रवण दृष्टिविहिन हरूलाई भिन्न शारिरीक तथा मानसिक क्षमता भएका व्यक्तिहरूको सुचिमा राखिएको छ । सो सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका २६ भिन्न शारिरीक तथा मानसिक क्षमता भएका व्यक्तिहरूको विवरण :

वडा नं.	गाउँको नाम	लिंग	कुल जनसंख्या	अपांगता नभएको जनसंख्या	अपांग जनसंख्या							
					शारिरीक	न्युन दृष्टि	सुस्त श्रवण	दृष्टि विहिन	बहिरा	मानसिक अपांग	बौकिक अपांग	बहु अपांग
१	रजेना	जम्मा	३०६२	२९८७	३४	११	१३	१	४	६	०	६
		पुरुष	१५२५	१४७६	२२	७	८	१	३	२	०	५
		महिला	१५३८	१५११	१२	४	५	०	१	४	०	१
२	रानिवार	जम्मा	३६४३	३३९१	१४१	४२	३१	३	१५	९	०	११
		पुरुष	१६८८	१५६०	७४	१८	१२	२	१०	८	०	५
		महिला	१९५५	१८३१	६७	२४	१९	१	५	१	०	७
३, ४	मटेला	जम्मा	६०६२	५६२०	२४१	८०	४९	४	२४	२२	६	१६
		पुरुष	२९०४	२६८१	१२८	३४	२४	२	१३	१३	३	६
		महिला	३१५८	२९३९	११३	४६	२५	२	११	९	३	१०
५	अवलचिड	जम्मा	२३३८	२२५३	३५	१५	११	२	४	१५	२	१
		पुरुष	११११	१०६४	१५	९	६	१	३	१०	२	१
		महिला	१२२७	११८९	२०	६	५	१	१	५	०	०
६	पाम्का	जम्मा	२१७०	२००९	९९	१४	२५	३	३	४	२	११
		पुरुष	१०६०	९८३	५०	५	८	३	१	३	२	५
		महिला	१११०	१०२६	४९	९	१७	०	२	१	०	६
जम्मा			१७२७५	१६२६०	५५०	१६२	१२९	१३	५०	५६	१०	४५
पुरुष			८२८८	७७६४	२८९	७३	५८	९	३०	३६	७	२२
महिला			९७१६	९४९६	२६१	८९	७१	४	२०	२०	३	२४

स्रोत : आधारभुत घरधुरी सर्भेक्षण २०७१

२०. छानाको प्रकारको आधारमा घरधुरी संख्या

यस गाउँपालिकामा मुख्यगरी आवास प्रयोजनका लागि तयार गरिएको घरहरूमा खरले छाएको घरको संख्या तुलनात्मक रूपमा बढी देखिन्छ । यसका साथै गाउँपालिका अन्तर्गतका विभिन्न वडाहरूमा आवासका टिनको छानाको प्रयोग गर्ने घरधुरीहरू पछिल्लो समयमा बढ्दै गएको पाईन्छ । अन्य घरहरू परम्परामा आधारित काठ, ढुङ्गा, माटोको छाना भएको तथा सामान्य मात्रामा आर.सि.सि. ढलान भएको पाइएका छन् । जसको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा उल्लेख छ ।

तालिका २७ छानाको प्रकारको आधारमा घरधुरी विवरण

वडा न.	घरधुरी	घरको छानाको र संख्या							उल्लेख नभएका	साविक गा.वि.स.हरू
		खरले छाएको	जस्ता पाताले	टायल तथा ढुंगाले	आर.सि.सि	काठले छाएको	माटोले छाएको	अन्य		
१	५५६	५२९	१५	०	५	०	०	०	७	रजेना
२	५७१	४९४	३०	४०	०	४	०	०	३	रानीवास
३ र ४	१०२१	२६३	२८	७९६	१	०	४	४	५	मटेला
५	३८६	२८१	७७	१८	१	०	२	०	७	अवलचिड
६	३८९	३८०	६	०	०	२	०	०	१	पाम्का
जम्मा	२९२३	१९४७	१५६	७७४	७	६	६		२३	

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

२१. स्वामित्वका आधारमा घरधुरी संख्या

यस गाउँपालिकाका घरहरूलाई घरको स्वामित्वको आधारमा वर्गिकरण गर्दा जम्मा २९२३ घरपरिवार मध्य २८७० (९८%) घरपरिवारले आफ्नै घरमा बसोबास गरेको, २८ घरपरिवार भाडामा, १ घरपरिवार संस्थागत घरमा बसेको पाइयो । सो सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका २८ घरको स्वामित्वको विवरण

वडाहरू	गाउँको नाम	जम्मा	घरको स्वामित्वको			
			आफ्नै घर	भाडाको घर	संस्थागत	अन्य
१	रजेना	५५६	५४१	३	०	१२
२	रानीवास	५७१	५६१	१	०	९
३ र ४	मटेला	१०२१	१००२	१७	०	२
५	अवलचिड	३८६	३८०	४	१	१
६	पाम्का	३८९	३८६	३	०	०
जम्मा		२९२३	२८७०	२८	१	२४

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

२२. खानेपानीको श्रोतको आधारमा घरधुरी संख्या

नेपाल आफैमा जलस्रोतले एक धनि देश हो तर जनसंख्याको तीव्र वृद्धि र भौगोलिक असमानता र विकटताका कारण नेपालमा कैयन नेपाली नागरिकहरूले स्वच्छ खानेपानी पिउन बाट वञ्चित भइरहेका छन् । यस गाउँपालिका

अन्तर्गतका विभिन्न वडाहरूको विश्लेषण गर्दा धारा वा पाइपबाट खानेपानीको प्रयोग गर्ने घरधुरी संख्या २२३५ रहेको पाइएको छ । साथै यस गाउँपालिकामा खोला, मुलधारा, नदि बाट पनि खानेपानीको प्रयोग गर्ने हरेको संख्या ६८८ हाराहारीमा रहेको छ । सो सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २९ खानेपानीको स्रोतको आधारमा घरधुरी विवरण

वडा नं	गाउँको नाम	जम्मा घर धुरी	खानेपानीको मुख्य स्रोत							
			धारा/पाइप	ट्युबवेल/हातेपम्प	ढाकिएको इनार/कुवा	खुला इनार/कुवा	लिफ्ट,पोखरी	मुलधारा	अन्य	अनुत्तरीत
	रजेना	५५६	४५०	०	०	१४	६६	२०	०	६
	रानीवास	५७१	३१५	१	२	६२	१६८	२०	०	३
	मटेला	१०२१	७८२	०	०	१७	२१०	९	०	३
	अवलचिड	३८६	३४०	०	०	०	२८	१	१०	७
	पाम्का	३८९	३४८	१	१४	२१	५	०	०	०
	जम्मा	२,९२३	२,२३५	२	१६	११४		५०	१०	१९

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

२३. इन्धनको प्रयोगका आधारमा घरपरिवारको अवस्था

यस चिडगाड गाउँपालिकाको इन्धनको मुख्य स्रोत भनेकै काठ दाउरा रहेको छ । राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार यस गाउँपालिकाका कुल २९२३ घर मध्य २८९४ (करिब ९९ प्रतिशत) घरले दाउरालाई प्रमुख स्रोतका रूपमा लिएको तथा नगन्य मात्रामा अन्य स्रोतहरू प्रयोग गर्ने गरेको पाइयो ।

तालिका ३० इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरधुरी

वडा नं	गाउँको नाम	जम्मा घरधुरी	खाना पकाउन अक्सर प्रयोग गरिने इन्धनहरू							
			काठ/दाउरा	मट्टितेल	एल.पी. ग्यास	गुईठा/गोहरा	गोबर ग्यास	बिजुली	अन्य	अनुत्तरीत
	रजेना	५५६	५४८	०	०	०	२	०	०	६
	रानीवास	५७१	५६७	०	०	१	०	०	०	३
	मटेला	१०२१	१,०१२	०	१	०	४	०	१	३
	अवलचिड	३८६	३७८	०	०	०	०	०	१	७
	पाम्का	३८९	३८९	०	०	०	०	०	०	०
	जम्मा	२,९२३	२,८९४	०	१	१	६	०	२	१९

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

२४. बत्तीको प्रयोगका आधारमा घरपरिवारको अवस्था

हाम्रो देश जलश्रोतको धनी देश भएता पनि यहाँका मानिसहरूले पर्याप्त मात्रामा बिजुलीको प्रयोग गर्न पाइरहेका छैनन् । प्रत्येक दिन चर्को लोडसेडिङ को मार खेपिरहनु परेको छ । पर्याप्त लगानीको अभाव र दिगो तथा योजनाबद्ध विकासको अभावका कारण बिजुली को उत्पादन हुन सकिरहेको छैन । कैयन ग्रामीण बस्ती सदिऔं देखि अन्धकार मा बस्नु परिरहेको छ । जल विद्युतको अथाह सम्भावना र स्रोत खेर गइरहँदा पनि लगानीको अभावका कारण हाल सम्म पनि यस गाउँपालिकामा विद्युतको पहुँच पुग्न सकेको छैन ।

यस गाउँपालिकाको बत्तीको स्रोतको आधारमा घर परिवारलाई विश्लेषण गर्ने हो भने सबै वडामा विद्युत सेवा उपलब्ध रहेको छैन । यद्यपि सौर्य तथा मट्टितेल वा लाल्टिन जस्ता उर्जाको उपयोग पनि गाउँपालिकामा भएको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ३१ बत्तीको प्रयोगका आधारमा घरपरिवारको विवरण

वडा न.	घरधुरी	बत्तीको प्रयोग अनुसार घरधुरी संख्या					उल्लेख नभएका	साविक गा.वि.स.हरू
		विजुली	मट्टितेल	बायोग्यास	सोलार	अन्य		
१	५५६	०	२	१	१४२	४०५	६	रजेना
२	५७१	२	०	०	२३८	३२८	३	रानीवास
३, ४	१०२१	०	३	१	२२७	७८७	३	मटेला
५	३८६	०	४	०	१८८	१९४	०	अवलचिड
६	३८९	३	४	०	१०६	२७६	०	पाम्का
जम्मा	२९२३	५	१३	२	९०१	१९९०	१२	

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

२५. उपलब्ध सेवा सुविधाका आधारमा घरपरिवारको अवस्था

यस गाउँपालिकामा उपलब्ध सेवा सुविधाका आधारमा घर परिवारलाई विश्लेषण गर्ने हो भने कुनै पनि सुविधा नभएका घर परिवार ८०९ अथवा २८ प्रतिशत, कम्तीमा एउटा सुविधा भएका परिवार २०८६ अथवा ७१ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ३२ उपलब्ध सेवा सुविधाका आधारमा घरपरिवारको विवरण :

चिडगाड गाउँपालिकामा उपलब्ध सेवा सुविधाका आधारमा घरपरिवार संख्या			
क्र.स.	सेवाको विवरण	घरपरिवार	प्रतिशत
१	कुनैपनि सेवा सुविधा नभएका	८०९	२७.६७७०४
२	कम्तीमा एउटा सेवा सुविधा भएका	२०८६	७१.३६५०४
३	रडियो भएका	१८३४	६२.७४३७६
४	टि.भी. सुविधा नभएका	२०	०.६८४२२९
५	केवल लाईन जोडेका	२	०.०६८४२३
६	कम्प्युटर सुविधा भएका	१	०.०३४२११
७	इन्टरनेट सुविधा भएका	८	०.२७३६९१
८	टेलिफोन भएका	४२	१.४३६८८
९	मोबाइल भएका	१०५६	३६.१२७२७
१०	गाडी भएका	०	०
११	मोटरसाईकल भएका	०	०
१२	साईकल भएका	०	०
१३	अन्य साधन भएका	०	०
१४	फ्रिज भएका	०	०
१५	उल्लेख नभएको	२९	०.९९२१३१
जम्मा घर परिवार		२९२३	

२५.१ उपलब्ध सेवा सुविधाका आधारमा घरपरीवारको वडा अनुसारको अवस्था :

वडागत रूपमा यस गाउँपालिकामा रहेका सेवा सुविधाहरूलाई निम्न अनुसार उल्लेख गर्न सकिन्छ ।

तालिका ३३ उपलब्ध सेवा सुविधाका आधारमा घरपरीवारको विवरण :

वडा नं	गाउँको नाम	जम्मा घरधुरी	सुविधा नभएको	कम्तिमा एउटा भएको	सुविधा भएका घरहरू												अनुत्तरित
					रेडियो	टि. भि.	केबल टि. भि.	कम्प्युटर	इन्टरनेट	टेलिफोन	मोबाइल	मोटर	मो. साइकल	साइकल	अन्य सवारी साधन	रेफ्रिजरेटर	
१	रजेना	५५६	१२१	४३४	३७४	१	१	०	१	६	२४५	०	०	०	०	०	१
२	रानीवास	५७१	२२५	३३४	२५९	४	०	०	०	०	१८५	०	०	०	०	०	१२
३, ४	मटेला	१०२१	३३२	६८९	६२६	३	१	१	०	१६	२९०	०	०	०	०	०	३
५	अवलचिड	३८६	४२	३१३	३१४	७	०	०	७२	१७	१६२	०	०	०	०	०	१३
६	पाम्का	३८९	८९	३००	२६१	५	०	०	०	३	१७४	०	०	०	०	०	०
जम्मा		२९२३	८०९	२०६७	१८३४	२०	२	१	७३	४२	१०५६	०	०	०	०	०	२९

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

२६. शौचालयको प्रयोगका आधारमा घरपरिवारको अवस्था

सरसफाईलाई स्वस्थ जीवनको आधारभूत अंगको रूपमा लिइएको छ । वातावरण प्रदूषणको मुख्य कारक तत्व नै जथाभावि दिसा पिसाब र फोहोरमैला गर्नु नै हो । खुला रूपमा दिसा पिसाब गर्नाले विभिन्न किसिमका महामारी रोगहरू फैलिने गरेको इतिहास हामी सामु रहेका छन् । यसका लागि शौचालयको प्रयोग गर्नु अनिवार्य रहेको छ । सहशाब्दी विकास लक्ष्य सन् २०१७ सम्म नेपाललाई खुला दिसा मुक्त घोषणा गरि सक्नु पर्ने प्रावधान अनुसार सुर्खेत जिल्लालाई पनि खुला दिसा मुक्त जिल्ला घोषणा गरि सकेको छ । साथै यस गाउँपालिकालाई पनि खुला दिसामुक्त क्षेत्र घोषणा गरि सकिएको छ । यस गाउँपालिकामा जम्मा २९२३ घरधुरी मध्ये अधिकांश घरहरूले शौचालय निर्माण गरि प्रयोग गरिरहेको पाइएको छ । नेपालको जनगणना २०६८ को तथ्यांकमा शौचालय नभएको परिवार संख्या जम्मा १२१० रहेता पनि त्यसपछि सरसफाई अभियान संचालन गरि शौचालय अनिवार्य गरिएकाले लगभग सबै घरधुरीहरूमा शौचालय रहेको छ । शौचालयको विस्तृत विवरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ३४ शौचालय प्रयोगका आधारमा घरपरिवारको विवरण

वडाहरू	गाउँको नाम	कुल परिवार	शौचालय प्रयोग नगर्ने घर	शौचालय भएका घरधुरी	फूलस नभएको	उल्लेख नभएका
				फूलस सहितको		
१	रजेना	५५६	१५९	९	३८२	६
२	रानीवास	५७१	२६६	१४२	१६०	३
३ र ४	मटेला	१०२१	५०२	९१	४२७	१
५	अवलचिड	३८६	११९	३	२५७	७
६	पाम्का	३८९	१६४	०	२२५	०
जम्मा		२९२३	१२१०	२४५	१४५१	१७

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

२७. विवाह, सम्बन्ध विच्छेद र बसाइसराइ

यस गाउँपालिकामा विवाह दर्ता र सम्बन्ध विच्छेदको दर्ता पनि विरलै हुने गरेको तथ्यांक पाइएको छ । विवाह दर्ता सम्बन्धी विभिन्न खाले चेतनामूलक अभियान र प्रचारहरू गरिएता पनि यसको प्रभाव जनमानसमा पर्न सकेको देखिदैन । तर पनि हाल जिल्ला समन्वय समितिको पञ्जिकरण फाँटबाट प्राप्त तथ्यांलाई विश्लेषण गर्दा विवाह दर्ताको संख्यामा केहि प्रगती भएको देखिन्छ । साथै यस गाउँपालिका बाट बाहिर बसाइ सरी जाने र बाहिरबाट यस गाउँपालिकामा आउने मानिसहरूले साविकका गा.वि.स.हरूबाट दर्ता गर्ने गरेको पाइएको छ । सम्बन्ध विच्छेदका घटनाहरू यस गाउँपालिका अन्तर्गतका कुनै पनि गा.वि.स.हरूमा उल्लेख नभएको देखिन आएको छ । सो सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ३५ विवाह दर्ता, सम्बन्ध विच्छेद तथा बसाइसराइ दर्ता सम्बन्धी विस्तृत विवरण

वडा नं.	गाउँको नाम	वसाई सराई				सम्बन्ध विच्छेद	जम्मा घटना दर्ता संख्या
			आएको सदस्य सं.	गएको सदस्य सं.	जम्मा		
१	रजेना	१६	११	४६	५७	१	१३१
२	रानीवास	१	४	३	७	०	१५
३,४	मटेला	१७	२५	४८	७३	०	१६३
५	अवलचिड	३	४	७	११	१	२६
६	पाम्का	९	१	१८	१९	०	४७
जम्मा :		४६	४५	१२२	१६७	२	३८२

स्रोत : जिल्ला समन्वय समिती सुर्खेत २०७३

२८. खाद्यान्न आत्मनिर्भरताको अवस्था :

यस गाउँपालिकामा बसोवास गर्ने जम्मा घरधुरी परिवार मध्ये आफ्नै उत्पादन बाट ३ महिना सम्म मात्र खान पुग्ने घरपरिवार संख्या ६३६ रहेको छ भने आफ्नो उत्पादनले बाह्रै महिना खान पुग्ने र बचत गर्ने परिवारको संख्या ९३ रहेको छ । त्यसै गरी आफ्नो उत्पादनबाट ९ देखि १२ महिना सम्म खान पुग्ने घरपरिवार संख्या ५१५ रहेको छ । सो सम्बन्धी विस्तृत विवरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ३६ खाद्यान्न आत्मनिर्भरताको अवस्था

क्र.सं.	खाद्यान्न उपलब्धताको आधारमा परिवार संख्याको विवरण	घरपरिवार संख्या	प्रतिशत	कैफियत
१	३ महिनाभन्दा कम खान पुग्ने परिवार	६३६	२१.७५	
२	४ - ६ महिना खान पुग्ने परिवार	८१४	२७.८४	
३	७ - ९ महिना खान पुग्ने परिवार	८६५	२९.५९	
४	१० - १२ महिना खान पुग्ने परिवार	५१५	१७.६१	
५	आफ्नो खेतवारीको उत्पादनबाट खान पुगेर बेच विखन गर्ने परिवार	९३	३.१८	
जम्मा		२९२३	१००	

स्रोत : लक्षित समुह छलफल

२९. भू-स्वामित्वको अवस्था

यस गाउँपालिकामा रहेका कुल घर परिवार मध्य आफ्नो घर तथा जग्गाको स्वामित्व महिलाको नाममा रहनेहरूको संख्या एकदम न्यून देखिन्छ। तर नेपाल सरकारको नीति अनुरूप पछिल्लो समयमा महिलाको नाममा घरजग्गा रहने क्रम बढेको देखिन्छ, जसको प्रमुख कारणमा महिलाको नाममा राजश्व छुट हुनु, ऋण लिनका लागि सजिलो हुनु लगाएत रहेका छन्। यस गाउँपालिकाको यस सम्बन्धि विवरणलाई निम्न अनुसार उल्लेख गरिन्छ।

तालिका ३७ भूस्वामित्व सम्बन्धी विवरण :

सि.नं.	स्वामित्वको विवरण	घरपरिवार	प्रतिशत
१	घरजग्गा दुवैमा स्वामित्व भएका	७०९	२४.२५
२	जग्गामा मात्रै स्वामित्व भएका	१५०	५.१३
३	घरजग्गा दुवैमा स्वामित्व नभएका	१९६०	६७.०५
४	उल्लेख नभएको	१०४	३.५५
	जम्मा	२९२३	१००

स्रोत : लक्षित समुह छलफल

३०. भूस्वामित्व सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका अधिकांश करिव ९२ प्रतिशत घरपरिवारहरूको आफ्नो स्वामित्वमा जग्गा भएको जानकारी प्राप्त भएको छ। जसमा आफ्नो जग्गा अरूलाई कमाउन दिनेहरूको परिवार संख्या ८८, अरूको जग्गा कमाउने परिवारहरूको संख्या ८४ रहेको छ। यस गाउँपालिकामा भू-स्वामित्व सम्बन्धी विवरणलाई निम्न अनुसार उल्लेख गरिएको छ।

तालिका ३८ भूस्वामित्व सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	स्वामित्वको विवरण	घरपरिवार	प्रतिशत
१	स्वामित्व भएका	२६९६	९२.२३
२	स्वामित्व नभएका	८८	३.०१
३	आफ्नो जग्गा अरूलाई कमाउन दिएको	८४	२.८७
४	अरूको जग्गा कमाउने	५५	१.८८
५	उल्लेख नभएको	०	०
	जम्मा	२९२३	१००

३१. परिवारको स्वामित्वमा रहेको जग्गा जमिन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका कुल घर परिवार मध्य आफ्नो जग्गाको स्वामित्व नै नभएको परिवार संख्या २४३ रहेको छ भने २० रोपनि भन्दा बढि भएका परिवार संख्या ६८४ रहेका छन्। जसको विवरणलाई निम्न अनुरूप देखाइएको छ।

तालिका ३९ परिवारको स्वामित्वमा रहेको जग्गाको विवरण :

सि.नं.	स्वामित्वको विवरण		जम्मा घरधुरी	प्रतिशत
	पहाड (रोपनि)			
१	२ रोपनि भन्दा कम		४२९	१४.६७
२	२ देखि ५ रोपनि सम्म		४५१	१५.४२
३	६ देखि १० रोपनि सम्म		३९८	१३.६१

४	११ देखि २० रोपनि सम्म		६९२	२३.६७
५	२० रोपनि भन्दा माथि		६८४	२३.४०
६	जग्गा नै नभएको		२४३	८.३१
७	थाहा नभएको		२६	०.८८
जम्मा			२९२३	१००

स्रोत : द्रुत सूचना संकलन, २०७४

३२. आर्थिक वर्ष २०७२/०७३ को पञ्जिकरणको विवरण

स्वास्थ्य सेवा तथा सुविधाहरूको पहुँच अझै आम ग्रामीण क्षेत्रमा बस्ने नागरिकहरूसम्म सर्वसुलभ तरिकाले पुग्न नसकेको अवस्था एकातर्फ रहेको छ भने शिक्षा र जनचेतनाको कमिले गर्दा गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरूमा शिशुहरूको जन्म दर्ता गराउने परिपाटीको पनि विकास भई नसकेको अवस्था छ । आज पनि गाउँमा रहेको स्वास्थ्य चौकीमा १ वर्ष भित्रमा कति जना नवजात शिशुको जन्म भयो भन्ने विवरण स्वास्थ्य चौकीबाट प्राप्त हुन नसक्नु, यस्तै प्रकारले विगत १ वर्षको अवधिमा गाउँमा कतिजनाको मृत्यु भयो भनि मृत्युको प्रमाण-पत्र गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयहरूबाट प्रमाणित गरियो भन्ने कुरा पनि सम्बन्धित कार्यालयबाट प्राप्त हुन नसकेको अवस्था छ । अधिकांश सर्वसाधारणले यसको महत्व नबुझेका कारणले पनि जन्म दर्ता तथा मृत्युदर्ताको अभिलेख पूर्णरूपमा हुन नसकेको हो ।

तालिका ४० गाउँपालिकाको पञ्जिकरण सम्बन्धि विवरण

वडा नं.	गाउँको नाम	जन्म			मृत्यु			विवाह दर्ता सं.	वसाई सराई			सम्बन्ध विच्छेद	जम्मा दर्ता संख्या
		म.	पू.	जम्मा	म.	पू.	जम्मा		दर्ता सं.	आएको सदस्य सं.	गएको सदस्य सं.		
१	रजेना	४९	४६	९५	९	९	१८	२४	१६	११	४६	१	१५४
२	रानीवास	३३	४४	७७	१	९	१०	३०	१	४	३	०	११८
३, ४	मटेला	१४७	१५४	३०१	४	१४	१८	३८	१७	२५	४८	०	३७४
५	अवलचिड	४४	४२	८६	७	९	१६	३२	३	४	७	१	१३८
६	पाम्का	३४	२९	६३	५	१०	१५	१८	९	१	१८	०	१०५
जम्मा :		३०७	३१५	६२२	२६	५१	७७	१४२	४६	४५	१२२	२	८८९

स्रोत : जिल्ला समन्वय समिती २०७३

३३. आर्थिक वर्ष २०७२/०७३ मा भएको नागरिकता तथा अन्य सिफारिसहरूको विवरण

यस गाउँपालिका अन्तरगतका वडा कार्यालयबाट विभिन्न सिफारिसहरूका लागि सम्पर्क राख्ने प्रचलनको शुरूवातमा विस्तारै प्रगति भएको छ । यस गाउँपालिकामा विगत १ वर्षमा अर्थात् बैशाख २०७३ देखि चैत्र २०७३ सम्ममा जम्मा १०९९ वटा सिफारिसहरू गएका छन् । जसमा सबैभन्दा बढि नागरिकता सिफारिस लिनेहरूको संख्या रहेको छ । माथि उल्लेख गरिए अनुसार विविध शिर्षकहरूमा गरिएको सिफारिसहरूको निम्नानुसार उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ४१ नागरिकता तथा अन्य सिफारिसहरूको विवरण

क्र.स	सिफारिस विवरण	संख्या
१.	नागरिकता सिफारिस	४१३
२.	नाता प्रमाणित	३३१
३	अन्य सिफारिस	३२६
	जम्मा	१०९९

स्रोत : जिल्ला समन्वय समिती २०७३

३४. जेष्ठ नागरिक तथा एकल महिलाहरूको विवरण (आ.व.२०७२।०७३)

यस गाउँपालिका अन्तर्गतका विभिन्न वडा कार्यालयहरू साविकका गा.वि.स.हरूबाट जिल्ला समन्वय समितिमा प्राप्त विवरण अनुसार विभिन्न सामाजिक सुरक्षा भत्ता लिन आउनेहरू कुल ९२६ रहेकोमा जेष्ठ नागरिक अन्य ३३१ जना, जेष्ठ नागरिक दलित २१० जना विधवा ३०४ जना र एकल महिला ८१ जना रहेका छन् । यस गाउँपालिकामा लोपोन्मुख जातिहरूको बसोबास रहेको पाइदैन । जसको विवरणलाई निम्नानुसार उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ४२ गाउँपालिकाको जेष्ठ नागरिक तथा एकल महिलाहरूको विवरण

वडा नं.	गाउँको नाम	जेष्ठ नागरिक (७० वर्ष माथी)			जेष्ठ नागरिक (७० दलित)			विधवा संख्या	एकल महिला भत्ता संख्या	लोपोन्मुख आदिवासी/जनजाती			
		म	पु	जम्मा	म	पु	जम्मा			म	पु	जम्मा	जम्मा
१	रजेना	३४	२७	६१	१०	१५	२५	४०	३०	०	०	०	१५६
२	रानीवास	५१	५६	१०७	१९	१८	३७	७६	६	०	०	०	२२६
३,४	मटेला	३२	४२	७४	३३	४९	८२	१०५	२	०	०	०	२६३
५	अवलचिङ	२०	२६	४६	१८	२०	३८	३२	३८	०	०	०	१५४
६	पाम्का	२०	२३	४३	१३	१५	२८	५१	५	०	०	०	१२७
	जम्मा	१५७	१७४	३३१	९३	११७	२१०	३०४	८१	०	०	०	९२६

स्रोत : जिल्ला समन्वय समिति २०७३

३४. वडा अनुसार सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउनेहरूको अवस्था

यस गाउँपालिकामा रहेका सबै वडाहरूबाट वितरण भएको सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा बढी वडा नं. ३, ४ मटेलामा र वडा नं. २ रानीवासमा क्रमश १६० र १५० रहेको छ भने सबैभन्दा कम वडा नं. ६ मा ६१ जना रहेको छ । यस गाउँपालिकाको वडा अनुसारको विवरणलाई निम्न तालिकामा देखाइएको छ ।

तालिका ४३ वडा अनुसार सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउनेहरूको विवरणलाई

भत्ताको स्वरूप	लिङ्ग	वडा विवरण				
		१	२	३ र ४	५	६
		रजेना	रानीवास	मटेला	अवलचिङ	
जेष्ठ नागरिक	महिला	३४	५१	३२	२०	२०

(अन्य)	पुरुष	२७	५६	४२	२६	२३
	जम्मा	६१	१०७	७४	४६	४३
जेष्ठ नागरिक (दलित)	महिला	१०	१९	३३	१८	१३
	पुरुष	१५	१८	४९	२०	
	जम्मा	२५	३७	८२	३८	१३
विद्यवा भत्ता	महिला	४०	७६	१०९	३२	१९
एकल महिला भत्ता	महिला	३०	६	२	३८	९
लोप उन्मुख आदिवासी र जनजाती	महिला	०	०	०	०	०
	पुरुष		०	०	०	०
	जम्मा	०	०	०	०	०
पुर्ण अपांगता भत्ता	महिला	१	२	२	०	२
	पुरुष	१	३	१	१	२
	जम्मा	२	५	३	१	४
आंशिक अपांगता भत्ता	महिला	०	१	१	०	
	पुरुष	१	०	०	१	१
	जम्मा	१	१	१	१	१
जम्मा सामाजिक भत्ता प्राप्त गर्नेहरू	महिला	११५	१५५	१७९	१०८	६३
	पुरुष	४४	७७	९२	४८	२६
	जम्मा	८९	१५०	१६०	८६	६१

स्रोत : जिल्ला समन्वय समिती २०७३

३६. वार्षिक कार्यक्रमबाट लक्षित कार्यक्रमतर्फ भएको विनियोजन तथा खर्चको अवस्था

यस गाउँपालिकामा रहेका सबै वडाहरूमा नेपाल सरकारको नियम अनुसारका लक्षित समुदायका लागि विशेष बजेटका व्यवस्था गरे अनुरूप यस गाउँपालिका अन्तर्गतका साविकका गा.वि.स.हरूले लक्षित कार्यक्रमको खर्चलाई नियम अनुसार नै संचालन गरेको देखिन्छ ।

३७. चिङ्गाड गाउँपालिकाका शैक्षिक संस्थाहरूको विवरण

यस गाउँपालिकाको समग्र शैक्षिक अवस्थालाई उकास्नका लागि विभिन्न शैक्षिक सेवाहरू प्रवाह गर्नका लागि स्थापना भएका शैक्षिक संस्थाहरू कुल ६२ रहेका छन् । यस गाउँपालिकामा रहेका शैक्षिक संस्थाहरूको विवरणलाई निम्न अनुसार उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ४४ गाउँपालिकामा रहेका शैक्षिक संस्थाहरूको विवरण

विवरण	सरकारी	सामुदायिक	निजी	कुल
प्रा.वि	३२	०	२	३४
नि.मा.वि	८		०	८
मा.वि	४		०	४
अन्य	प्राविधिक शिक्षालय	०		०
	सामुदायिक अध्ययन केन्द्र	२		२
	जम्मा	२	२	४

३८ विश्वविद्यालय तथा कलेजहरू

यस गाउँपालिकाको हालको शैक्षिक अवस्थालाई उकास्नका लागि स्थानीय रूपमा कलेजहरूको स्थापना नभएता पनि विभिन्न उच्च स्तरका शैक्षिक संस्थाहरूमा साविकका उच्च मा.वि.हरू हाल मा.वि.को रूपमा नै संचालन भएका छन् । यस गाउँपालिकामा कलेजहरू भने छैनन् । यस गाउँपालिकाका नागरिकहरूले नजिकै रहेको मध्यपश्चिमाञ्चल विश्वविद्यालय र अन्य कलेजहरूमा गई आफ्नो उच्च शिक्षा प्राप्त गरेको देखिन्छ ।

३९. पाँच बर्ष र सो भन्दा माथिकाको साक्षरताको आधारमा जनसंख्याको विवरण

यस गाउँपालिकाको हालको शैक्षिक अवस्थालाई विश्लेषण गर्दा शैक्षिक विकास र चेतना अभिवृद्धिको कारण निरक्षर भन्दा साक्षर मानिसहरूको संख्या धेरै रहेको छ । हाल यो गाउँपालिकामा करिब ५००० देखिएता पनि पछिल्लो समयमा साक्षरता अभियानले निरक्षरताको संख्यामा निकै कमि आएको छ । गाउँको कूल १५ बर्ष माथिको जनसंख्या मध्ये साक्षर जनसंख्या र निरक्षर जनसंख्या सम्बन्धी विस्तृत विवरण निम्नानुसार तालिकाहरूमा वडागत रूपमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ४५ ५ बर्ष र सो भन्दा माथिकाको साक्षरताको आधारमा जनसंख्याको विवरण

वडा नं.	गाउँको नाम	लिङ्ग	५ बर्ष र सोभन्दा माथिको साक्षरताको अवस्था जनसंख्या					शाक्षरता दर
			५ बर्ष र सोभन्दा माथिको जनसंख्या	लेख्न पढ्न सक्ने	पढ्न मात्र सक्ने	पढ्न लेख्न नसक्ने	उल्लेख नभएको	
१	रजेना	दुबै	२६८५	१९५२	१९	६९६	०	७२.७
		पुरुष	१३५१	१११८	१७	२१६	०	८२.७५
		महिला	१३३४	८३४	२	४८०	०	६२०.५२
२	रानिवास	दुबै	३१२३	१९२९	७७	१११७	०	६१.७७
		पुरुष	१४२८	९९६	३२	४००	०	६९.७५
		महिला	१६९५	९३३	४५	७१७	०	५५.०४
३ र ४	मटेला	दुबै	५२३६	२८९२	१४४	२१९६	४	५५.२३
		पुरुष	२५०४	१६२८	७२	८०३	१	६५.०२
		महिला	२७३२	१२६४	७२	१३९३	३	४६.२७
५	अवलचिङ	दुबै	२०४३	१२७७	११	७५३	२	६२.१५
		पुरुष	९५५	६९९	७	२४८	१	५३.१३
		महिला	१०८८	५७८	४	५०५	१	५३.१५
६	पाम्का	दुबै	१८९९	१२५३	६४	५८०	२	६५.९८
		पुरुष	९२८	७३१	३०	१६६	१	७८.७७
		महिला	९७१	५२	३४	४१४	१	४६.२७
जम्मा			१४९८६	९३०३	३१५	५३४२	८	

४०. विद्यालयमा अध्ययन गरिरहेका छात्रछात्राहरूको विवरण:

यस गाउँपालिकामा बाल बच्चाहरूको चौतर्फी विकास र सानै उमेर देखि स्कुलमा जाने वानीको विकास गराउनका लागि सामुदायिक स्तरमा बालविकास केन्द्र, आधारभूत विद्यालय र माध्यमिक विद्यालय सञ्चालनमा रहेका छन् ।

विद्यालय तहको जग प्राथमिक शिक्षा भएकाले यसको व्यवस्थित सञ्चालनका लागि आवश्यक आधार तयार गर्नु पर्ने जरुरी हुन्छ । यस गाउँपालिकामा रहेका प्राथमिक तहका शैक्षिक संस्थाहरूमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूको संख्यात्मक स्थिति पनि भिन्न रहेको छ । विभिन्न वडागत क्षेत्रमा रहेका प्राथमिक तहका विद्यालयहरूमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीको संख्यात्मक स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ ।

४०. क. प्राथमिक विद्यालयहरूमा अध्ययन गरिरहेका छात्रछात्राहरूको विवरण:

विद्यालय शिक्षाको जग प्राथमिक शिक्षा भएकाले यसको विकास र विस्तार एवं व्यवस्थापन हुन जरुरी देखिन्छ । यस गाउँपालिकाका हरेक वडा अर्न्तगन प्राथमिक तहका शैक्षिक संस्थाहरूमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूको संख्यात्मक स्थिति भिन्न रहेको छ । विभिन्न वडाहरूमा रहेका विद्यालयहरूमा अध्ययन गर्ने प्राथमिक तहका विद्यार्थीको संख्यात्मक स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ४६ कक्षा १ देखि ५ सम्म शैक्षिक शत्र २०७३ मा भर्ना भएका विद्यार्थीहरूको विवरण

सि न	विद्यालयको नाम	भर्ना विवरण												
		कक्षा १		कक्षा २		कक्षा ३		कक्षा ४		कक्षा ५		कक्षा १ - ५		
	वडा न १	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	जम्मा
१	लालीगुरास प्रा.वि. चौरगाउ	५	७	३	३	१	१	७	१	३	३	१९	१५	३४
२	पञ्चकोशी प्रा.वि.कोटीला, रजेना	८	६	६	३	५	५					१९	१४	३३
३	श्री ने रा प्रा.वि.काउले, रजेना	७	८	६	३	१२	४	१२	१२	९	११	४६	३८	८४
४	जनता प्रा.वि.लावन, रजेना	४	९	१	५	५	४					१०	१८	२८
५	श्री ने रा प्रा.वि.चारकुले, रजेना	९	६	५	११	७	११	९	१०	९	८	३९	४६	८५
६	सगरमाथा प्रा.वि. खालीखर्क	१	३	२	४	४	५					७	१२	१९
जम्मा		३४	३९	२३	२९	३४	३०	२८	२३	२१	२२	१४०	१४३	२८३
सि न	विद्यालयको नाम	भर्ना विवरण												
		कक्षा १		कक्षा २		कक्षा ३		कक्षा ४		कक्षा ५		कक्षा १ - ५		
	वडा न २	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	जम्मा
१	श्री लक्ष्मी प्रा.वि.	३	१७	१४	१६	१२	१०	१४	१३	११	१४	५४	७०	१२४
२	श्री ने.रा. प्रा.वि.काँडापोखरी	१६	१४	१३	१३	११	११	१९	११	१२	१२	७१	६१	१३२
३	प्रा.वि.माथिल्लो रहकुल	१५	११	१२	८	१०	६	४	१६	८	१०	४९	५१	१००
४	श्री ने.रा.प्रा.वि.पारीलेख	१२	१०	१९	११	५	१३	१२	९	१५	९	६३	५२	११५
५	सूर्योदय प्रा.वि	८	८	३	६	७	४	१३	३	७	९	३८	३०	६८
जम्मा		५४	६०	६१	५४	४५	४४	६२	५२	५३	५४	२७५	२६४	५३९
सि न	विद्यालयको नाम	भर्ना विवरण												
		कक्षा १		कक्षा २		कक्षा ३		कक्षा ४		कक्षा ५		कक्षा १ - ५		
	वडा न ३	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	जम्मा
१	श्री जनता प्रा.वि.	२०	२४	२०	९	१६	६	११	१२	१५	१८	८२	६९	१५१

२	ने रा प्रा.वि. दुले	१३	१२	१०	५	११	१४	११	७	७	११	५२	४९	१०१
३	ने रा प्रा.वि.खोलाकोटे	२	४	७	६	१०	१२	९	११	१०	१०	३८	४३	८१
४	प्रा.वी सल्यान गैरा	६	८	८	४	७	५	८	३	९	८	३८	२८	६६
५	भगवती प्रा.वि. पानीपुंग	२२	१३	१२	१२	१०	९					४४	३४	७८
६	प्रा.वि. वडाडाँडा	१०	२५	३	१०	७	६	१४	१४	१४	८	४८	६३	१११
जम्मा		७३	८६	६०	४६	६१	५२	५३	४७	५५	५५	३०२	२८६	५८८
सि न	विद्यालयको नाम	भर्ना विवरण												
		कक्षा १		कक्षा २		कक्षा ३		कक्षा ४		कक्षा ५		कक्षा १ - ५		
	वडा न ४	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	जम्मा
१	भगवती प्रा.वि.	२२	२२	८	९	१०	९	४	१०	९	४	५३	५४	१०७
२	लक्ष्मी प्रा.वि.	१२	११	११	७	११	१०	८	७	१३	९	५५	४४	९९
३	जनसेवा प्रा.वि.	९	८	९	६	७	७					२५	२१	४६
४	मालिका प्रा.वि.धारापानी मटेला	८	३	३	२	२						१३	५	१८
जम्मा		५१	४४	३१	२४	३०	२६	१२	१७	२२	१३	१४६	१२४	२७०
सि न	विद्यालयको नाम	भर्ना विवरण												
		कक्षा १		कक्षा २		कक्षा ३		कक्षा ४		कक्षा ५		कक्षा १ - ५		
	वडा न ५	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	जम्मा
१	चन्द्रसूर्य प्रा.वि.सतमुल	६	४	२	३	७	४	४	२	६	३	२५	१६	४१
२	लक्ष्मी प्रा.वि.चदारके	१०	१२	७	४	२	६	२	४	३	५	२४	३१	५५
३	प्रा.वि.धरमपोखरा	१०	६	८	१२	७	७	९	७	१२	८	४६	४०	८६
४	ने.रा.प्रा.वि. पातालधुरीचौर	११	६	५	८	४	८	३	५	८	१	३१	२८	५९
जम्मा		३७	२८	२२	२७	२०	२५	१८	१८	२९	१७	१२६	११५	२४१
सि न	विद्यालयको नाम	भर्ना विवरण												
		कक्षा १		कक्षा २		कक्षा ३		कक्षा ४		कक्षा ५		कक्षा १ - ५		
	वडा न ६	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	जम्मा
१	बाल प्रा.वि. टोड्का	१०	११	४	२	५	४	१	४	१	२	२१	२३	४४
२	लालीगुरांशु प्रा.वि.हिलेपोखरी	६	५	४	१	४	१					१४	७	२१
३	सरश्वति प्रा.वि.पाम्का	१०	१०	१०	५	७	८	१६	१५	८	७	५१	४५	९६
४	ने. रा.प्रा.वि.सिमेपिपल	७	३	४	४	५	५	३		४		२३	१२	३५
५	ने.रा.प्रा.वि.तुनीचौर पाम्का	६	९		७	२	४	४	२	३	१	१५	२३	३८
६	श्री अदर्श प्रा.वि.पाम्का	६	४	२	२	२	३					१०	९	१९
७	श्री विद्याज्योती प्रा.वि.पाम्का	१	९	२	४	१६	४					१९	१७	३६
जम्मा		३६	४०	२२	२३	३६	२५	२३	१७	१५	८	१३२	११३	२४५
कुलजम्मा		२८५	२९७	२१९	२०३	२२६	२०२	१९६	१७४	१९५	१६९	११२१	१०४५	२१६६

स्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय सुर्खेत

४०. ख) नि.मा.वि. तथा मा.वि. हरूमा अध्ययन गरिरहेका छात्रछात्राहरूको विवरण:

यस गाउँपालिका हरेक वडा अन्तर्गत नि.मा.वि. तथा मा.वि. तहका शैक्षिक संस्थाहरूमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूको संख्यात्मक स्थिति भिन्न रहेको छ । विभिन्न वडागत क्षेत्रमा रहेका विद्यालयहरूमा अध्ययन गर्ने नि.मा.वि.तथा मा.वि. तहका विद्यार्थीको संख्यात्मक स्थिति देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ४७ कक्षा ६ देखि १० सम्म शैक्षिक शत्र २०७३ मा भर्ना भएका विद्यार्थी विवरण

विद्यालयको नाम	कक्षा ६		कक्षा ७		कक्षा ८		कक्षा ९		कक्षा १०		जम्मा		कुल जम्मा
	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	
वडा न १													
श्री इनद्रेणी मा.वि गोगने	६	१०	८	६	१२	११	१८	१६	१६	२३	६०	६६	१२६
श्री गोकण नि.मा.वि पाखापानी	१४	४	१७	१०	१३	१५					४४	३९	८३
श्री कालीका नि.मा.वि रजेना	१६	२	१६	८	१३	१०					४५	३९	८४
जम्मा	३६	४	४१	२४	३८	३६	१८	१६	१६	२३	१४	१४	२९३
वडा न २													
श्री जनता मा.वि रानीवास	५६	५	५५	५६	६७	३८	३८	३१	४३	२९	८१	६०	६०७
वडा न ३													
ने रा मा वि काँडाघुवालनी	२३	१३	१९	११	२६	३८	१४	३२	१६	२८	३०	६०	३१०
ने.रा. नि.मा.वि. धौलाचाखाचौर	२८	३१	५९	४१	२८	६९					११५	१४१	२५६
वडा न ४													
मालिका मा वि	४९	४७	५२	४९	५५	५१	२१	१०	२२	२०	४३	३०	४४९
वडा न ५													
श्री भैरव मा.वि.अवलचिड	३९	२८	४९	२४	६२	४५	४७	३८	२४	३०	७१	६८	५२५
वडा न ६													
श्री सरस्वती मा.वि. पाम्का	१७	२१	२३	२३	२९	३६	१९	१५	२८	३५	११६	१३०	२४६
श्री नेपाल नि. मा.वि. पाम्का	११	५	६	६	२	१२					१९	२३	४२
जम्मा	२८	२६	२९	२९	३१	४८	१९	१५	२८	३५	१३५	१५३	२८८
कुल जम्मा	२३१	२१२	२४५	१९३	२७९	२५६	१५७	१४२	१४९	१६५	५०९	५१५	२४७२

स्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय सुर्खेत

४१. ५ वर्ष वा सो भन्दा माथिको शैक्षिक अवस्था

यस गाउँपालिकामा साक्षर देखि स्नातकोत्तर तह सम्म को तथ्यांकलाई विश्लेषण गर्दा शैक्षिक उपाधी हासिलमा महिला भन्दा पुरुषको संख्या नै बढि रहेको पाइएको छ । तर शिक्षाको क्रमिक विकास र आधुनिकीकरण सँगैको जनचेतनाको अभिवृद्धिका कारण छोरीलाई पनि छोरा सरह विद्यालय पठाउनु पर्छ भन्ने मान्यताले भने क्रमश बढावा पाइरहेको र महिलाको संख्या पनि उल्लेख्य नै रहेको पाइएको छ । यस गाउँपालिकामा हाल सम्म स्नातकोत्तर गर्नेको संख्या ९ रहेको छ । उच्च माध्यामिक र क्याम्पस तहमा अध्ययन गर्नेहरूको संख्या पनि बढी नै रहेको छ । जिल्लाको सदरमुकाम मध्यपश्चिम विकास क्षेत्रकै शैक्षिक केन्द्रको रूपमा विकसित भइरहेकोले पनि यस गाउँपालिका बाट वीरेन्द्रनगर उपत्यका, नेपालगञ्ज, राजधानी वा बाहिरी जिल्लामा गई उच्च शिक्षा अध्ययन गर्नेहरूको संख्या बढी रहेको छ । यस गाउँपालिकाको वडा गत रूपमा शैक्षिकस्तर सम्बन्धी विवरण तलको तालिकामा देखाइएको छ ।

तालिका ४८ पाँच वर्ष र माथिको शैक्षिक अवस्थाको विवरण

वडा नं.	गाउँको नाम	कुल साक्षर जनसंख्या	५ वर्ष माथिको शैक्षिक अवस्था											
			साक्षर	प्रा.वि.तह	नि.म.वि.तह	मा.वि.तह	एस.एल.सी	प्रमाणपत्र	स्नातक	स्नातकोत्तर	अन्य	अनौपचारिक	तह नखुलको	
१	रजेना	जम्मा	२०३४	८६	१०४२	४४९	२०५	८७	४३	९	२	२	१०५	४
		पुरुष	११६२	४७	६२२	२५८	१२५	५१	२६	८	०	२	२२	१
		महिला	८७२	३९	४२०	१९१	८०	३६	१७	१	२	०	८३	३
२	रानिवास	जम्मा	२१८०	४२०	९३९	४१६	१८७	१२६	४१	८	०	१	१९८	१
		पुरुष	१११८	१२५	४७१	२२६	९७	७७	३१	८	०	०	८३	०
		महिला	१०६२	१३८	४६८	१९०	९०	४९	१०	०	०	१	११५	१
३ र ४	मटेला	जम्मा	२९९१	१०३	१५५६	६७६	२५६	१९६	५५	२४	२	७	९३	२३
		पुरुष	१६८६	६२	८५५	३७७	१४६	१३०	४५	१९	२	३	३५	१२
		महिला	१३०५	४१	७०१	२९९	११०	६६	१०	५	०	४	५८	११
५	अवलचिड	जम्मा	१४२२	१४६	६४९	२९०	१३०	१०२	३२	१२	३	०	५६	२
		पुरुष	७८५	८६	३५४	१५४	७६	६५	२२	९	२	०	१५	२
		महिला	६३७	६०	२९५	१३६	५४	३७	१०	३	१	०	४१	०
६	पाम्का	जम्मा	१२७९	२९	७२०	२८५	१३४	५९	२९	१५	२	१	४	१
		पुरुष	७४५	१७	४११	१६६	७९	३२	२१	१५	२	१	१	०
		महिला	५३४	१२	३०९	११९	५५	२७	८	०	०	०	३	१
जम्मा			९९०६	७८४	४९०६	२११६	९१२	५७०	२००	६८	९	११	४५६	३१
पुरुष			५४९६	३३७	२७१३	११८१	५२३	३५५	१४५	५९	६	६	१५६	१५
महिला			४४१०	२९०	२१९३	९३५	३८९	२१५	५५	९	३	५	३००	१६

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

४२. विद्यालयमा भर्ना भएका तथा विद्यालय छाडेका बालबालिकाहरूको अवस्था :

यस गाउँपालिकामा कुल ४८ वटा शैक्षिक संस्थाहरू रहेको र यि शैक्षिक संस्थाहरूले विभिन्न खाले शैक्षिक सेवा प्रवाह गरिरहेका छन् । हाल यस गा.पा.मा करीव २००० बालबालिकाहरूले विद्यालय छाडिसकेको र करिव ६,००० बालबालिकाहरू विद्यालय गइरहेका छन् । यस सम्बन्धी विवरण तलको तालिकामा देखाइएको छ ।

तालिका ४९ : विद्यालय पढिरहेका तथा विद्यालय छाडेका बालबालिकाहरू

वडा नं	गाउँको नाम	५देखि २५ वर्षको जनसंख्या		हाल स्कूल गईरहेका		हाल स्कूल छाडीसकेका		उल्लेख नभएका	
		पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
१	रजेना	७३६	७९९	५६२	४७३	१६१	२१२	१३	३४
२	रानीवास	७७३	१०१२	६१६	७९५	१५०	२७७	७	२०
३ र ४	मटेला	१३९२	१५८९	१०००	९५५	२५०	४४०	१४२	१९४
५	अवलचिड	४९५	५७८	४१६	४२२	७७	१५१	२	५
६	पाम्का	४८२	५०७	३२०	३०१	१५९	२०५	३	१
	जम्मा	३८७८	४४०५	२९१४	२८६६	७९७	१२८५	१६७	२५४

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

४३. साक्षरता दरमा महिलाको हिस्सा

यस गाउँपालिकाको तथ्यांकलाई विश्लेषण गर्दा शैक्षिक उपाधी हासिलमा महिला भन्दा पुरुषको संख्या नै बढि रहेको देखिएता पनि शिक्षाको क्रमिक विकास र आधुनिकीकरण सँगैको जनचेतनाको अभिवृद्धिका कारण छोरीलाई पनि छोरा सरह विद्यालय पठाउनु पर्छ भन्ने मान्यताले भने क्रमश बढावा पाइरहेको र महिलाको संख्या पनि उल्लेख्य नै रहेको पाइएको छ । यस चिडगाड गाउँपालिका अन्तरगतका विभिन्न वार्डहरू मध्ये रजेनामा ६२ प्रतिशत, रानीवासमा ५५ प्रतिशत, मटेलामा ४६ प्रतिशत, अवलचिडमा ५३ प्रतिशत र पाम्कामा पनि ५३ प्रतिशत नै रहेको छ ।

४४. वडा अनुसार साक्षरता प्रतिशत

यस गाउँपालिकामा रहेका महिला तथा पुरुषहरूमा भएको साक्षरता विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ५० साक्षरता दरमा महिलाको हिस्सा सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	गाउँको नाम	विवरण	जनगणना वर्ष	
			२०५८	२०६८
१	रजेना	कुल साक्षरता दर		७२.७
		पुरुष साक्षरता दर		८२.७५
		महिला साक्षरता दर		६२.५२
२	रानीवास	कुल साक्षरता दर		६९.७७
		पुरुष साक्षरता दर		६९.७५
		महिला साक्षरता दर		५५.०४
३ र ४	मटेला	कुल साक्षरता दर		५५.२३
		पुरुष साक्षरता दर		६५.०२
		महिला साक्षरता दर		४६.२६
५	अवलचिड	कुल साक्षरता दर		६२.५१
		पुरुष साक्षरता दर		६३.१९

		महिला साक्षरता दर	५३.१३
		कुल साक्षरता दर	६५.९८
		पुरुष साक्षरता दर	७८.७८
६	पाम्का	महिला साक्षरता दर	५३.७६

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

४५. बालविकास केन्द्रहरूको अवस्था :

बालबालिकाको प्रारम्भिक शैक्षिक थलो बालविकास केन्द्रहरू रहेकाले नेपाल सरकारले यिनीहरूको व्यवस्थापनमा विशेष चासो राखेको देखिन्छ। यस गाउँपालिकाको बालविकास केन्द्रहरूको तथ्यांकलाई विश्लेषण गर्दा २२ वटा रहेको र यि केन्द्रहरू विभिन्न सरकारी तथा गैससरकारी संस्थाहरूको सहयोग र समन्वयमा संचालनमा आएको पाइएको छ। यस गाउँपालिकामा रहेका विभिन्न बालविकास केन्द्रहरूलाई निम्नानुसार तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका ५१ : बालविकास केन्द्रहरूको विवरण

वडा न	बालविकास केन्द्रहरूको सख्या	बालबालिकाको सख्या		जम्मा
		बालक	बालिका	
१	५	४८	४६	९४
२	५	५०	७६	१२६
३	४	४४	५४	९८
४	२	२५	२२	४७
५	३	२४	३१	५५
६	३	२०	३५	५५
जम्मा	२२	२११	२६४	४७५

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना २०६८

४६. बाल सञ्जालको अवस्था :

नेपाल सरकारले बालबालिकाहरूको समग्र विकासका लागि विशेष कार्यक्रमको व्यवस्था गरेको छ जसमा स्थानीय निकायको बजेट विनियोजन गर्दा बालबालिकाहरूका लागि १० प्रतिशत आरक्षण गर्नुपर्ने, बालमैत्री विकास, बालमैत्री शिक्षा, बाल क्लबहरूको गठन, बालसञ्जालको गठन लगाएतका रहेका छन्। यस गाउँपालिका अन्तर्गतका विद्यालयमा आधारित र समुदायमा आधारित बाल सञ्जालको विश्लेषण गर्दा शुरुमा महिला तथा बालबालिका कार्यालयमा यसको अभिलेख राखिने प्रचलन रहेता पनि हाल आएर स्थानीय निकायमा नै अभिलेख राखिनु पर्ने नीतिगत व्यवस्था भएको छ। यस गाउँपालिका कार्यान्वयनमा भर्खर मात्र आएकोले यस जरुरी देखिन्छ।

४७. विशेष शिक्षा तर्फ स्रोत कक्षामा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको अवस्था :

नेपाल सरकारले सबै शिषताका बालबालिकाहरूको शैक्षिक अवसरका लागि विभिन्न किसिमका शैक्षिक कार्यक्रमहरू संचालनमा ल्याएको पाइन्छ। यि मध्य विशेष आवश्यकता भएका विद्यार्थीहरूलाई शिक्षा उपलब्ध गराउने हेतुले विशेष स्रोत कक्षाको अवधारणा ल्याएको छ। यसै गरी यस गाउँपालिकामा यस किसिमका विद्यालय कतैपनि संचालन नभएको तर यस्ता बालबालिकाहरूको पहिचान गरि यिनीहरूको पठनपाठनका लागि वीरेन्द्रनगर स्थित सिद्ध बाल बहिरा स्कूलमा सिफारिस गर्ने गरिएको छ।

४८. विद्यालयहरूमा शौचालयको अवस्था :

यस चिड्गाड गाउँपालिका अन्तर्गतका साविकका गा.वि.स.हरू खुला दिसा मुक्त गा वि स घोषणा भईसकेको तथा विद्यालयमा सरसफाइका लागि अनिवार्य शौचालयको व्यवस्था गरिएकाले अधिकांस विद्यालयहरूले शौचालय निर्माण गरेको जानकारी प्राप्त भएको छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ५२ : विद्यालयमा शौचालय प्रयोगको विवरण

सि न	विद्यालयको नाम	शौचालयको विवरण				
		सबैले प्रयोग गर्ने किसिमको	शिक्षक शिक्षिकाको भिन्ना भिन्नै	छात्रछात्राका लागि भिन्दा भिन्दै	अपांगाका लागि भिन्दै	शौचालय नभएको
	वडा न १					
१	लालीगुरास प्रा.वि. चौरगाड		छैन	छ	छैन	छैन
२	पञ्चकोशी प्रा.वि.कोटीला, रजेना					
३	श्री ने रा प्रा.वि.काउले,रजेना					
४	जनता प्रा.वि.लावन,रजेना					
५	श्री ने रा प्रा.वि.चारकुले, रजेना					
६	सगरमाथा प्रा.वि. खालीखर्क					
७	श्री इनद्रेणी मा.वि गोगने					
९	श्री गोकण नि.मा.वि पाखापानी					
१०	श्री कालीका नि.मा.वि रजेना					
जम्मा						
सि न	विद्यालयको नाम	शौचालयको विवरण				
		सबैले प्रयोग गर्ने किसिमको	शिक्षक शिक्षिकाको भिन्ना भिन्नै	छात्रछात्राका लागि भिन्दा भिन्दै	अपांगाका लागि भिन्दै	शौचालय नभएको
	वडा नं. २					
१	श्री लक्ष्मी प्रा.वि.					
२	श्री ने.रा. प्रा.वि.काँडापोखरी					
३	प्रा.वि.माथिल्लो रहकुल					
४	श्री ने.रा.प्रा.वि.पारीलेख					
५	सूर्योदय प्रा.वि					
६	श्री जनता मा.वि रानीवास					
जम्मा		०	०	०	०	०
सि न	विद्यालयको नाम	शौचालयको विवरण				
		सबैले प्रयोग गर्ने किसिमको	शिक्षक शिक्षिकाको भिन्ना भिन्नै	छात्रछात्राका लागि भिन्दा भिन्दै	अपांगाका लागि भिन्दै	शौचालय नभएको
	वडा नं. ३					
१	श्री जनता प्रा.वि.					
२	ने रा प्रा.वि. टुले					
३	ने रा प्रा.वि. खोलाकोटे					
४	प्रा.वी सल्यान गैरा					
५	भगवती प्रा.वि. पानीपुंग					

६	प्रा.वि. वडाडाँडा					
७	ने रा मा वि काँडाघुवालनी					
८	ने.रा. नि.मा.वि. धौलाचाखाचौर					
जम्मा		०	०	०	०	०
सि न	विद्यालयको नाम	शौचालयको विवरण				
	वडा नं. ४	सबैले प्रयोग गर्ने किसीमको	शिक्षक शिक्षिकाको भिन्ना भिन्नै	छात्रछात्राका लागि भिन्दा भिन्दै	अपांगका लागि भिन्दै	शौचालय नभएको
१	भगवती प्रा.वि.					
२	लक्ष्मी प्रा.वि.					
३	जनसेवा प्रा.वि.					
४	मालिका प्रा.वि. धारापानी मटेला					
५	मालिका मा वि					
जम्मा		०	०	०	०	०
सि न	विद्यालयको नाम	शौचालयको विवरण				
	वडा नं. ५	सबैले प्रयोग गर्ने किसीमको	शिक्षक शिक्षिकाको भिन्ना भिन्नै	छात्रछात्राका लागि भिन्दा भिन्दै	अपांगका लागि भिन्दै	शौचालय नभएको
१	चन्द्रसूय प्रा.वि. सतमुल					
२	लक्ष्मी प्रा.वि.चदारके					
३	प्रा.वि. धरमपोखरा					
४	श्री भैरव मा.वि.अवलचिड					
५	ने.रा.प्रा.वि. पातालधुरीचौर					
जम्मा						
सि न	विद्यालयको नाम	शौचालयको विवरण				
	वडा नं. ६	सबैले प्रयोग गर्ने किसीमको	शिक्षक शिक्षिकाको भिन्ना भिन्नै	छात्रछात्राका लागि भिन्दा भिन्दै	अपांगका लागि भिन्दै	शौचालय नभएको
१	वाल प्रा.वि. टोड्का					
२	लालीगुरांशु प्रा.वि.हिलेपोखरी					
३	सरश्वति प्रा.वि.पाम्का					
४	ने. रा.प्रा.वि.सिमेपिपल					
५	ने.रा.प्रा.वि.टुनीचौर पाम्का					
६	श्री आर्दश प्रा.वि.पाम्का					
७	श्री विद्याज्योती प्रा.वि.पाम्का					
८	श्री सरस्वती मा.वि. पाम्का					
९	श्री नेपाल नि. मा.वि. पाम्का					
जम्मा		०	०	०	०	०
कुलजम्मा		०	०	०	०	०

स्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय सुर्खेत २०७३

४९. तहगत शिक्षक विवरण :

विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकहरूलाई नियुक्तिको आधारमा हेर्दा स्थायी, अस्थायी तथा राहात दरवन्दीमा नियुक्त शिक्षकहरू रहेको देखिन्छ । यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका सबै तहका विद्यालयहरूको यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण विद्यालयगत रूपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ५३ प्राथमिक तहका कार्यरत शिक्षकहरूको तहगत शिक्षक विवरण

सि नं	विद्यालयको नाम	स्रोतकेन्द्र	गाउँको नाम	तह	सञ्चालि त कक्षा	दरवन्दी			जम्मा प्रा.वि
						स्था यी	राह त	पि.सी.ए फ	
१	प्रा.वि. च्यारकुले रजेना	चोल्या	रजेना	प्रावि	५	३	०		३
२	इन्द्रेणी मा.वि.गोगने रजेना	चोल्या	रजेना	मावि	१०	३	०		३
३	गोकर्ण नि.मा. वि. पाखापानी	चोल्या	रजेना	निमावि	८	३	०		३
४	कालिका नि.मा.वि. लावन रजेना	चोल्या	रजेना	निमावि	८	३	०		३
५	जनता प्रा.वि.लावन,रजेना	चोल्या	रजेना	प्रावि	५	०	१		
६	पञ्चकोशी प्रा.वि.कोटिला, रजेना	चोल्या	रजेना	प्रावि	३	०	१		
७	लालीगुरास प्रा.वि. चौरगाउ	चोल्या	रजेना	प्रावि	५	०	२		२
८	ने.रा.निमा.वि. काउले रजेना	चोल्या	रजेना	प्रावि	५	३	०		७
९	ने.रा.निमा.वि. काउले रजेना	चोल्या	रजेना	निमावि	७	२	१		३
१०	ने.रा.प्रा.वि. पारिलेख	अवलचिड	रानीवास	प्रावि	५	२	०		२
११	सूर्यदय प्रा.वि. गांकडा	अवलचिड	रानीवास	प्रावि	५	०	२		२
१२	लक्ष्मी प्रा.वि. तल्लो रहकुल	अवलचिड	रानीवास	प्रावि	५	१	१		२
१३	ने.रा.प्रा.वि. काडाँपोखरी	अवलचिड	रानीवास	प्रावि	५	२	०	१	३
१४	ने.रा.प्रा.वि. माथिल्लो रहकुल	अवलचिड	रानीवास	प्रावि	५	३	०		३
१५	जनता मावि रानीवास	अवलचिड	रानीवास	मावि	१०	४	०		४
१६	ने.रा.प्रा.वि. अवलजोगाडा मटेला	अवलचिड	मटेला	प्रावि	५	१	१		२
१७	जनजागृत प्रा.वि.सियला मटेला	अवलचिड	मटेला	प्रावि	५	१	१		२
१८	ने.रा. प्रा.वि. खोलाकाड मटेला	अवलचिड	मटेला	प्रावि	५	०	२		२
१९	लक्ष्मी प्रा.वि. काडाजोगडा	अवलचिड	मटेला	प्रावि	५	२	१		३
२०	ने.रा.प्रा.वि. सल्यानगैरा मटेला	अवलचिड	मटेला	प्रावि	५	२	१		३
२१	ने.रा.मा.वि.कांडाधुवानी	अवलचिड	मटेला	मावि	१०	२	१		३
२२	ने.रा.प्रा.वि. टुले	अवलचिड	मडेला	प्रावि	५	२	०	१	३
२३	ने.रा.प्रा.वि. बडाकांडा मटेला	अवलचिड	मडेला	प्रावि	५	३	०		३
२४	ने.रा. नि.मा.वि. धौलाचाखाचौर	अवलचिड	मटेला	निमावि	८	४	०		४
२५	मालिका उ.मा.वि. मटेला	अवलचिड	मटेला	उमावि	१२	४	०		४
२६	ने.रा.प्रा.वि. धनापानी मटेला	अवलचिड	मटेला	प्रावि	३	२	०		२
२७	ने.रा.प्रा.वि. धरमपोखरा	अवलचिड	अवलचिड	प्रावि	५	३	०	०	३
२८	लक्ष्मी प्रा.वि. चांदर्के	अवलचिड	अवलचिड	प्रावि	५	१	१		२
२९	ने.रा.प्रा.वि. पातालधुरीचौर	अवलचिड	अवलचिड	प्रावि	५	१	१		२
३०	चन्द्रसूर्य प्रा.वि. सातमुल	अवलचिड	अवलचिड	प्रावि	५	१	१		२

३१	ने.रा.प्रा.वि.टुनीचौर पाम्का	अवलचिड	पाम्का	प्रावि	५	०	२		२
३२	भैरव उमा.वि. अवलचिड.	अवलचिड	अवलचिड	उमावि	१२	३	०		३
३३	सरश्वति प्रा.वि. भर्जनी	अवलचिड	पाम्का	प्रावि	५	३	०		३
३४	ने. रा.निमावि पुडे	अवलचिड	पाम्का	प्रावि	८	३	०		३
३५	वाल प्रा.वि.टोडका	अवलचिड	पाम्का	प्रावि	५	२	०		२
३६	ने. रा.प्रा.वि.सिमिपिपल	अवलचिड	पाम्का	प्रावि	५	२	१		३
जम्मा						७१	२१	२	९६

स्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय सुर्खेत २०७३

४९.१ नि.मा.तहका कार्यरत शिक्षकहरूको विवरण :

विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकहरूलाई नियुक्तको आधारमा हेर्दा स्थायी, अस्थायी तथा राहात दरवन्दीमा नियुक्त शिक्षकहरू रहेको देखिन्छ । यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका नि.मा.वि. तहका विद्यालयहरूको विस्तृत विवरण विद्यालयगत रूपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ५४ नि.मा.वि. तहका कार्यरत शिक्षकहरूको तहगत शिक्षक विवरण

सि नं	विद्यालयको नाम	स्रोतकेन्द्र	गाउँको नाम	तह	सञ्चालित कक्षा	दरवन्दी			जम्मा नि.मा.वि
						स्था यी	राह त	पि.सी.ए फ	
१	कालिका नि.मा.वि. लावन रजेना	चोल्या	रजेना	निमावि	८	०	०	०	०
२	गोकर्ण नि.मा. वि. पाखापानी	चोल्या	रजेना	निमावि	८	०	१	०	१
३	इन्द्रेणी मा.वि.शोगने रजेना	चोल्या	रजेना	मावि	१०	४	०	०	४
४	जनता मावि रानीवास	अवलचिड	रानीवास	मावि	१०	४	०	०	४
५	ने.रा.मा.वि.कांडाधुवानी	अवलचिड	मटेला	मावि	१०	०	१	०	१
६	ने.रा. नि.मा.वि. धौलाचाखाचौर	अवलचिड	मटेला	नि.मावि	८	०	१	०	१
७	भैरव उमा.वि. अवलचिड.	अवलचिड	अवलचिड	उमावि	१२	४	०	०	४
८	मालिका उ.मा.वि. मटेला	अवलचिड	मटेला	उमावि	१२	४	०	०	४
९	सरस्वती मावि पाम्का	अवलचिड	पाम्का	मावि	१०	४	०	०	४
						२०	३	०	२३

स्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय सुर्खेत २०७३

४९.२ मा.वि.तहमाव कार्यरत शिक्षकहरूको विवरण :

विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकहरूलाई नियुक्तको आधारमा हेर्दा स्थायी, अस्थायी तथा राहत दरवन्दीमा नियुक्त शिक्षकहरू रहेको देखिन्छ । यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका मा.वि.तहका विद्यालयहरू सम्वन्धी विस्तृत विवरण विद्यालयगत रूपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ५५ मा.वि. तहका कार्यरत शिक्षकहरूको तहगत शिक्षक विवरण

सि नं	विद्यालयको नाम	स्रोतकेन्द्र	गाउँको नाम	तह	सञ्चालित कक्षा	दरवन्दी			जम्मा नि.मा.वि
						स्थायी	राहत	पि.सी.एफ	
१	जनता मावि रानीवास	अवलचिड	रानीवास	मवि	१०	०	३	०	३
२	सरस्वती मावि पाम्का	अवलचिड	पाम्का	मवि	१०	१	२	०	३
३	मालिका उ.मा.वि. मटेला	अवलचिड	मटेला	उमावि	१२	२	२	०	४
४	भैरव उमा.वि. अवलचिड	अवलचिड	अवलचिड	उमावि	१२	४	१	०	५
						७	८	०	१५

स्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय सुर्खेत २०७३

५०. संस्थागत विद्यालयहरूको वडा अनुसार विवरण

चिङ्गाड गाउँपालिकामा बच्चाहरूको चौतर्फी विकास गराउन, राष्ट्रिय स्तरमा प्रतिस्पर्धा गराउन तथा बाल बालिकाहरूको पढाईको स्तर बृद्धि गर्नाको लागि संस्थागत विद्यालयहरू सञ्चालनमा आएका छन् । यी विद्यालयहरूमा अतिरिक्त क्रियाकलापको साथसाथै पढाई पनि राम्रो हुने हुनाले विद्यार्थीको आकर्षणको केन्द्रबिन्दु बनेका छन् । यस गाउँपालिकामा भएका संस्थागत विद्यालयहरूको विवरण, कक्षा स्वीकृती तथा तिनिहरूको ठेगाना आदि देहायको तालिकामा देखाईएको छ ।

तालिका ५६ चिङ्गाड गाउँपालिकामा भएका संस्थागत विद्यालयको वडा अनुसारको विवरण

सि न	विद्यालयको नाम	ठेगाना	दर्ता	अनुमति प्राप्त कक्षा
१	सुर्खेत एकेडेमी	मटेला चिङ्गाड	कम्पनी	प्रा.वि.
२		अवलचिङ	कम्पनी	प्रा.वि.

श्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय सुर्खेत २०७३

चिङ्गाड गाउँपालिकामा २ वटा संस्थागत विद्यालयहरू रहेकाछन् । सम्पूर्ण संस्थागत विद्यालयहरू कम्पनि ऐन अन्तरगत स्थापना भई संचालन भएका छन् । यी विद्यालयहरूले कक्षा ० देखि ५ सम्म कक्षा सञ्चालन गर्ने स्वीकृती लिएका छन् ।

५१. विद्यमान स्वास्थ्य सेवाहरू :

गुणस्तरिय जीवनका लागि असल स्वास्थ्यको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको हुन्छ । मानिसहरू स्वस्थ र स्वच्छ रहन सके मात्र उनिहरूको अन्य विकास सम्भव हुन सक्छ । तर मानिसहरूलाई स्वस्थ र स्वच्छ वातावरण सिर्जना गर्नका लागि शिक्षा र चेतनाको आधारभुत आवश्यकता जरूरी हुन्छ । समुदायका मानिसहरूमा भएको परम्परागत स्वास्थ्य सम्बन्धी ज्ञान र जानकारीले सुदृढ र प्रभावकारी बनाउँदै समुदायको चेतना अभिवृद्धि गरी सामुदायिक सरसफाइ वातावरण तथा मानव स्वास्थ्यको प्रभावकारी रूपमा सबल बनाउँदै लैजानु पर्ने पहिलो दायित्व भने कुनै पनि समुदायको जिम्मेवार निकायको नै हुन्छ ।

सुर्खेत जिल्लामा विद्यमान स्वास्थ्य सेवाहरूमा सरकारी, सामुदायिक निजि लगाएतका स्वास्थ्य संस्थाहरूले सेवा प्रवाह गरिरहेका छन् । जसको विवरण देहायबमोजिम तलको तालिकामा देखाईएको छ ।

तालिका ५७ सुर्खेत जिल्लाका विद्यमान स्वास्थ्य सेवाहरूको विवरण :

क्र.सं.	स्वास्थ्य सेवा	संख्या	वेड संख्या
१	जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय	१	
२	सरकारी अस्पताल	१	५०
३	प्रसुती गृह		
४	बाल अस्पताल		
५	आयुर्वेद अस्पताल तथा औषधालय	४	
६	प्राकृतिक चिकित्सा		
७	स्वास्थ्य चौकी	४७	
८	उप-स्वास्थ्य चौकी		

९	प्राथमिक स्वास्थ्य स्याहार केन्द्र	३	९
१०	निजि अस्पताल	४	७०
११	फार्मसी		
१२	चिकित्सक संख्या	३७८	
१३	चिकित्सक अनुपात	१: १७०३५	
१४	क्लिनिक	१८२	
१५	वर्थिड सेन्टर	५२	
१६	पोलि क्लिनिक		
१७	स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी गराउने प्रतिशत	६२.७५	
१८	दक्ष स्वास्थ्यकर्मी बाट सुत्केरी गराउने प्रतिशत	६२.७५	
१९	सुडेनीवाट सुत्केरी गराउने प्रतिशत:	१५.३९	
२०	भिसीटी केन्द्र संख्या		
२१	महिला स्वयम सेविका संख्या:	९८६	
२२	टि.बी. उपचार केन्द्र:	६	
२३	परिवार नियोजन का ५ विधी र ३ विधीको सेवा उपलब्ध स्वास्थ्य संस्था संख्या:	५२	
२४	वि.ओ.सी.(आधारभुत):	५२	
२५	सि.ई.ओ.सी.(अपरेसन सेवा) उपलब्ध स्वास्थ्य संस्था	४	
२६	गर्भवती जाच पहिलो पटकको प्रतिशत	९८.०१	
२७	गर्भवती जाच चौथो पटक सम्मको प्रतिशत	६७.९९	

श्रोत: जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय सुर्खेत

५१.१ चिङ्गाड गाउँपालिकाका विद्यमान स्वास्थ्य सेवाहरू :

नेपाल सरकारको पछिल्लो स्वास्थ्य नीति अनुरूप हरेक स्थानीय तहमा सम्पूर्ण सेवा सुविधा उपलब्ध गराउने नीति रहेको छ । यस गाउँपालिकामा विद्यमान स्वास्थ्य सेवाहरूमा २ वटा सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई र पाँचवटा स्वास्थ्य चौकीहरू रहेका छन् जहाँबाट नागरिकहरूले सामान्य स्वास्थ्य सेवा मात्र लिएका छन् । यसको विवरण निम्न रहेको छ ।

तालिका ५८ विद्यमान स्वास्थ्य सेवाहरूको विवरण

वडा नं		स्वास्थ्य चौकी	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	जम्मा स्वास्थ्य चौकी तथा सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई
१	रजेना	१	०	१
२	रानीवास	१	०	१
३	मटेला	१	०	१
४	अवलचिङ	१	१	२
५	पाम्का	१	०	१
जम्मा		५	१	६

श्रोत: जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय सुर्खेत वार्षिक प्रतिवेदन २०७२/२०७३

५१.२ चिङ्गाड गाउँपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा कार्यरत कर्मचारीहरू :

नेपाल सरकारको पछिल्लो स्वास्थ्य नीति अनुरूप हरेक स्थानीय निकायमा एउटा स्वास्थ्य केन्द्र कम्तिमा १५ सैयाको स्थापना गर्ने लक्ष्य रहेको छ । यस गाउँपालिकामा विद्यमान स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट विरामीहरूले उचित उपचार प्राप्त गर्नका लागि कठिन भएको तथा बढ्दो जनसंख्या र सिमित जनशक्तिका कारण पर्याप्त मात्रामा स्वास्थ्य उपचारको व्यवस्था हुन सकेको छैन । यस गाउँपालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण निम्नानुसार छ ।

तालिका ५९ स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण :

वडा नं	हे अ , सि अ हे व	अ हे व	अ न मि	ल्याव	स्टाफ नर्स	खरीदार	कर्यालय सहयोगी	जम्मा
१	०	२	१	०	०	०	१	४
२	०	१	१	०	०	०	१	३
३, ४	०	२	२	०	०	०	१	५
५	१	२	२	१	१	०	२	९
६	०	२	१	०	०	०	१	४
जम्मा	१	९	७	१	१	०	६	२५

श्रोत: जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय सुर्खेत वार्षिक प्रतिवेदन २०७२/२०७३

५१.३ चिङ्गाड गाउँपालिकाका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आउने सेवाग्राहीहरूको अवस्था :

यस गाउँपालिका स्थित स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सेवा लिने सेवाग्राही मध्ये ०-९ वर्षका ५५३७ जना, १०-१९ वर्ष सम्मका ५७८८ जना, २०-५९ वर्षका १०२२२ जना र ६० वर्ष भन्दा बढिका २१३३ जना गरी जम्मा १३६९४ महिला तथा ९९८६ जना पुरुषहरू गरी जम्मा २३६६० जनाले स्वास्थ्य सेवा लिएको पाईयो ।

तालिका ६० स्वास्थ्य संस्थामा आउने सेवाग्राहीहरूको विवरण

वडा नं	०-९ वर्ष		१०-१९ वर्ष		२०-५९ वर्ष		> ६० वर्ष		जम्मा	
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
१	५८३	५०६	७८७	६४४	१५३५	७९६	२५८	२७६	३१६३	२२२२
२	४६८	५५०	५६२	५२४	१०५०	८३०	२०८	२०५	२२८८	२१०९
३, ४	७२४	६५६	६६६	४२५	१८०३	७०७	१९०	१२०	३३८३	१९०८
५	१३५	११९	२१७	२५४	३८०	२४५	६३	५९	७९५	६७७
६	९२५	८७१	८८०	८२९	१८८०	९९६	३८०	३७४	४०६५	३०७०
जम्मा	२८३५	२७०२	३११२	२६७६	६६४८	३५७४	१०९९	१०३४	१३६९४	९९८६

श्रोत: जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय सुर्खेत वार्षिक प्रतिवेदन २०७२/२०७३

५१.४ गर्भवती महिलाहरूले प्राप्त गर्ने स्वास्थ्य सेवाहरूको विवरण :

यस गाउँपालिका स्थित स्वास्थ्य संस्थाहरूमा गर्भवती महिलाले स्वस्थ चौकीबाट सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धि सेवा लिनेमा प्रथम पटक चेक जाँच गर्ने ४७५ जना, प्रोटोकल अनुसारको प्रथम पटक चेक जाँच गर्ने ३६५ जना र प्रोटोकल अनुसारको चौथो पटक चेक जाँच गर्ने २६७ जना ले सेवा लिएको पाईयो ।

तालिका ६१ गर्भवती महिलाहरूले प्राप्त गरेका सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धि विवरण

गर्भ अवस्थाको चेक जाँचको विवरण									
वडा नं	प्रथम पटक चेक जाँच			प्रोटोकल अनुसारको प्रथम पटक चेक जाँच			प्रोटोकल अनुसारको चौथो पटक चेक जाँच		
	< २० वर्ष	> २० वर्ष	जम्मा	< २० वर्ष	> २० वर्ष	जम्मा	< २० वर्ष	> २० वर्ष	जम्मा
१	२०	२३	४३	१६	९	२५	३	७	१०
२	२४	४३	६७	२१	४१	६२	१४	३५	४९
३ र ४	६८	९६	१६४	५८	७९	१३७	३१	७५	१०६
५	४७	९८	१४५	३७	६३	१००	२८	५१	७९
६	२५	३१	५६	२०	२१	४१	१३	१०	२३
जम्मा	१८४	२९१	४७५	१५२	२१३	३६५	८९	१७८	२६७

श्रोत: जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय सुर्खेत वार्षिक प्रतिवेदन २०७२/२०७३

५१.५ गर्भवती महिलाहरूले विद्यमान स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट प्राप्त गर्ने सुत्केरी सेवाहरूको विवरण :

यस गाउँपालिका स्थित स्वास्थ्य संस्थाहरूमा गर्भवती महिलाले स्वस्थ चौकीबाट सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धि सेवा लिनेमा तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मीबाट सुत्केरी भएका १२१ जना र तालिम प्राप्त नगरेका स्वास्थ्यकर्मीबाट सुत्केरी भएका ११६ जना गरी जम्मा २१७ जनाले सुरक्षित प्रशुती सेवा लिएका थिए ।

तालिका ६२ विद्यमान स्वास्थ्य संस्थाबाट सुरक्षित प्रशुती सेवा लिनेहरूको विवरण :

सुत्केरी सेवा									
वडा नं	तालिम प्राप्त स्वास्थ्य कर्मीबाट सुत्केरी			तालिम प्राप्त नगरेका स्वास्थ्य कर्मीबाट सुत्केरी			जम्मा		
	स्वास्थ्य सस्थामा	घरमा	जम्मा	स्वास्थ्य सस्थामा	घरमा	जम्मा	स्वास्थ्य सस्थामा	घरमा	जम्मा
१	६	०	६	५	०	५	११	०	११
२	०	०	०	४८	०	४८	४८	०	४८
३ र ४	३९	०	३९	५३	०	५३	९२	०	९२
५	५६	०	५६	११	०	११	६७	०	६७
६	०	०	०	२२	०	२२	२२	०	२२
जम्मा	१०१	०	१०१	१३९	०	१३९	२४०	०	२४०

श्रोत: जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय सुर्खेत वार्षिक प्रतिवेदन २०७२/२०७३

५१.६ गाउँपालिका भित्र विद्यमान स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट परिवार नियोजन सेवा लिनेहरूको विवरण :

यस गाउँपालिका आ.व.०७२/०७३ मा स्वास्थ्य संस्था बाट परिवार नियोजनको अस्थायी साधनको सेवा लिनेहरूको संख्या ८३९ जना र स्थायी बन्ध्याकरण गर्ने महिला २० जना र पुरुष ३५ जना गरि जम्मा ५५ रहेको छ । यस सम्बन्धी विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ६३ परिवार नियोजन सेवा लिनेहरूको विवरण

वडा नं	अस्थायी तरिका						स्थायी बन्ध्याकरण			साविकका गा.वि.स.हरू
	कण्डम	पिल्स	डिपो	आई यूडि	नरपलानन्ट	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	
१	६३	३४	३९	०	५	१४१	०	१	१	रजेना
२	२९	५८	४०	०	०	१२७	७	४	११	रानीवास
३ र ४	७९	७७	७९	०	०	२३५	१३	२६	३९	मटेला
५	७२	९	५७	८०	६६	२८४	०	३	३	अवलचिङ
६	२२	११	१९	०	०	५२	०	१	१	पाम्का
जम्मा	२६५	१८९	२३४	८०	७१	८३९	२०	३५	५५	

श्रोत: जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय सुर्खेत वार्षिक प्रतिवेदन २०७२/२०७३

५१.७ गाउँपालिकाभित्र जिवित बच्चा जन्माउने आमाहरूको विवरण :

यस गाउँपालिकाको स्वास्थ्य संस्थामा आई प्रसूती हुने महिलाहरू मध्ये २४० जनाले १ वटा बच्चा जन्माएका र तिनीहरूमध्ये ९१ जना बालिका र ११६ जना बालक रहेका छन् जसको विवरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ

तालिका ६४ जिवित बच्चा जन्माउने सख्याको आधारमा आमाहरूको विवरण

वडा नं	बच्चा जन्माउने सख्याको आधारमा आमाको विवरण			जिवित बच्चाको लिङ्गको आधारमा विवरण							
	एउटा बच्चा जन्माउने	दुईवटा बच्चा जन्माउने	दुईवटा भन्दा बढी बच्चा जन्माउने	एउटा बच्चा जन्माउने		दुईवटा बच्चा जन्माउने		दुईवटा भन्दा बढी बच्चा जन्माउने		जम्मा	
				महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
१	११	०	०	५	६	०	०	०	०	५	६
२	४८	०	०	१६	२४	०	१	०	०	१६	२५
३ र ४	९२	०	०	२९	४५	०	०	०	०	२९	४५
५	६७	०	०	३२	२८	६	०	०	०	३८	२८
६	२२	०	०	९	१३	०	०	०	०	९	१३
जम्मा	२४०	०	०	९१	११६	६	१	०	०	९७	११७

श्रोत: जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय सुर्खेत वार्षिक प्रतिवेदन २०७२/२०७३

५२. खोप सेवाको विवरण

सुर्खेत जिल्लामा बच्चाहरूलाई वि सि जि, डि पि टि एच इ वी र वी एच आई वी, पोलियो, आई पि भि, दादुरा / रूवेला र जापनिज ईन्सेफलाईटिस जस्ता खोपहरू दिइएको थियो । जिल्लामा वि.स.२०७०/०७१, २०७१/०७२, २०७२/०७३ को तुलनात्मक खोप सम्बन्धी विवरण देहायबमोजिम तालिकामा देखाईएको छ ।

तालिका ६५ जिल्लामा रहेको खोप सेवाको विवरण :

क्र.सं.	विवरण	२०७०/०७१	२०७१/०७२	२०७२/०७३
		संख्या	संख्या	संख्या
१	वि.सि.जि.	९४१८	८६६८	८०३०
२	डि.पि.टि. /हेप /हिव १	८१५८	७९९७	७८९१
३	डि.पि.टि. /हेप /हिव २	८१८७	७८६०	७६१७
४	डि.पि.टि. /हेप /हिव ३	८०८३	७९८८	७६१०
५	दादुरा / रूवेला	७९५९	७३०७	७३५९
६	पोलियो तेस्रो डोज			७५६४
७	टि.डि (गर्भवती महिला: पहिलो, दोस्रो र थप मात्रा समेत)	१०३५५	१२११२	११५३१

श्रोत: जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय सुर्खेत वार्षिक प्रतिवेदन २०७२/२०७३

५२.१ चिङ्गाड गाउँपालिकामा खोप सेवाको विवरण

यस गाउँपालिकामा बच्चाहरूलाई वि सि जि, डि पि टि एच इ वी र वी एच आई वी, पोलियो, आई पि भि, दादुरा / रूवेला र जापनिज ईन्सेफलाईटिस जस्ता खोपहरू दिइएको थियो । जसमा वि सि जि ३४५ जना बच्चाहरूलाई, डि पि टि एच इ वी र वी एच आई वी पहिलो, दोस्रो र तेस्रो गरी ११०५ जना बालबालिकालाई, पोलियो पहिलो,

दोस्रो र तेस्रो गरी १०३५ जना बालबालिकालाई, आई पि भि ३७१ जना बालबालिकालाई, दादुरा रूबेला पहिलो, दोस्रो गरी ५८७ बालबालिकालाई र जापनिज ईन्सेफलाईटिस ३८२ जनालाई दिइएको थियो जस्को विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ६६ गाउँपालिका भित्र विद्यमान खोप सेवाको विवरण

वडा नं	वि सि जि	डि पि टि एच इ वी , बी एच आई वी			पोलियो			आई पि भि	दादुरा / रूबेला		जापनिज ईन्सेफलाईटिस
		पहिलो डोज	दोस्रो डोज	तेस्रो डोज	पहिलो डोज	दोस्रो डोज	तेस्रो डोज		पहिलो डोज	दोस्रो डोज	
१	३७	४५	४८	५०	४५	४८	५०	५१	६०	३२	५४
२	७३	७९	८५	८३	७०	८४	७५	८३	९२	५३	८८
३ र ४	१२७	१३२	१२४	१३५	११८	११८	१२३	१२८	१२९	५७	१२९
५	५३	५७	६१	५२	५४	६१	४८	५२	५२	३४	५८
६	५५	५६	४८	५०	५०	४४	४७	५७	४८	२६	५३
जम्मा	३४५	३६९	३६६	३७०	३३७	३५५	३४३	३७१	३८१	२०२	३८२

श्रोत: जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय सुर्खेत वार्षिक प्रतिवेदन २०७२/२०७३

५.२.२ चिङ्गाडगाउँपालिकामा गर्भवती महिलाले लिएको टि.टि. खोप सेवाको विवरण :

यस गाउँपालिकामा अन्तरगत सञ्चालित विभिन्न स्वस्थ्य चौकी र सामुदायिक स्वस्थ्य ईकाइ मार्फत टिटि सेवा एकपटक लिने, टिटि दुईपटक लिने, टिटि दुई र दुई पलस बर्गमा विभाजन गरी सो सेवा लिने महिलाको विवरण देहायबमोजिम तालिकामा देखाईएको छ । जस अनुसार यस गाउँपालिकामा टिटि एकपटक लिने महिला २१९ जना, टिटि दुईपटक लिने महिला १७० जना, टिटि दुई पलस गरी लिने महिला १७९ र टिटि दुई र दुई पलस गरी लिने महिला ३३९ जना रहेका थिए ।

तालिका ६७ गर्भवती महिलाले लिएको टि.टि. खोप सेवाको विवरण

वडा नं	टिटि १	टिटि २	टिटि २ पलस	टिटि २ र टिटि २ पलस
१	२१	१६	२०	२६
२	३४	४१	४८	८९
३ र ४	७६	५६	७४	१३०
५	६२	३४	४	३८
६	२६	२३	३३	५६
जम्मा	२१९	१७०	१७९	३३९

श्रोत: जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय सुर्खेत वार्षिक प्रतिवेदन २०७२/२०७३

५.२.३ चिङ्गाड गाउँपालिकामा बालबालिकाले लिएको खोप सेवाको GESI अनुसारको विवरण :

गाउँपालिकामा अन्तरगत सञ्चालित विभिन्न स्वस्थ्य चौकी र सामुदायिक स्वस्थ्य ईकाइ मार्फत दलित बालबालिका १०२ जनाले, जनजाती ३१ जनाले, ब्राह्मण/क्षेत्री २२४ जनाले, अन्य ४७ जना गरी २०८ जना महिला र १९४ जना पुरुषले पूरा खोप सेवा लिएका थिए ।

तालिका ६८ बालबालिकाले लिएको खोप सेवाको GESI अनुसारको विवरण

वडा नं	दलित		जनजाती		मधिसे		मुस्लिम		ब्राहमण/क्षेत्री		अन्य		जम्मा	
	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष
१	४	३	१२	११	०	०	०	०	५	८	१	२	२२	२४
२	१२	१०	०	०	०	०	०	०	४७	४२	०	०	५९	५२
३ र ४	२०	१९	०	०	०	०	०	०	३०	३०	२०	२१	७०	७०
५	९	९	०	०	०	०	०	०	२१	१६	०	०	३०	२५
६	९	७	५	३	०	०	०	०	१२	१३	१	०	२७	२३
जम्मा	५४	४८	१७	१४	०	०	०	०	११५	१०९	२२	२३	२०८	१९४

श्रोत: जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय सुर्खेत वार्षिक प्रतिवेदन २०७२/२०७३

५३. सुर्खेत जिल्लाको विगत तीन वर्षको खोप सेवा छोडने बालबालिकाको अवस्था

गाँउपालिकामा अन्तरगत सञ्चालित विभिन्न स्वस्थ्य चौकी र सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइ मार्फत खोप लिन छाडेका बालबालिकाहरूमा आर्थिक वर्ष २०७०/०७१, २०७१/०७२, २०७२/०७३ को तुलनात्मक खोप छुटेका बालबालिका सम्बन्धी विवरण देहायबमोजिम तालिकामा देखाईएको छ ।

तालिका ६९ सुर्खेत जिल्लाको विगत तीन वर्षको खोप सेवा छोडने बालबालिकाको अवस्था

क्र. सं.	विवरण	२०७०/०७१	२०७१/०७२	२०७२/०७३
		प्रतिशत	प्रतिशत	प्रतिशत
१	वि.सि.जि. र दादुरा	१७%	१५%	१६%
२	डि.पि.टि हेपटाइटिस वि. एच.आइ.भि १ र डि.पि.टि. हेपटाइटिस वि. एच.आइ.भि. ३	१०.१५%	७.४६%	८.३५%

श्रोत: जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय सुर्खेत

५४. विगत ३ वर्षहरूको पोषणको अवस्था

गाँउपालिकामा अन्तरगत सञ्चालित विभिन्न स्वस्थ्य चौकी र सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइ तथा अन्य स्वास्थ्य सेवा प्रदायक कार्यालयको विगत ३ वर्षका पोषणको अवस्थालाई आर्थिक वर्ष २०७०/०७१, २०७१/०७२, २०७२/०७३ अनुसार तुलनात्मक विश्लेषण देहायबमोजिम तालिकामा देखाईएको छ ।

तालिका ७० सुर्खेत जिल्लाको विगत ३ वर्षहरूको पोषणको अवस्था

सूचकांकहरू	२०७०/०७१	२०७१/०७२	२०७२/०७३
५ वर्ष भन्दा मुनिको वृद्धि अनुगमन (पटक)	२.१८	२२.०९	५
गर्भवती महिलाहरूका लागि आइरन चक्की वितरण(जना)	९७२४	७८७०	७३२१
गर्भवती महिलाहरूले प्राप्त गरेको जुकाको औषधी (जना)	८२०४	७७०१	७३६६
सुत्केरी भएका महिलाहरूका लागि भिटामिन ए वितरण (जना)	८१०६	६६९७	७०५३
६ महिना देखि ५ वर्ष सम्मका वच्चाहरूलाई खुवाएको भिटामिन ए(जना)	८३४१०	७८३६८	७७,०४०
१ देखि ५ वर्ष सम्मका वच्चाहरूलाई खुवाएको जुकाको औषधी (जना)	७४०३७	६७६५८	४८२०१

श्रोत: जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय सुर्खेत वार्षिक प्रतिवेदन २०७२/२०७३

५५. कुपोषणको अवस्था

यस गाँउपालिकामा ० देखि २३ महिना सम्मका बालबालिकाहरूको स्वास्थ्य चौकिबाट सेवा सुविधा लिएका नयाँ विरामीको कुपोषणको अवस्थालाई सामान्य, मध्यम र सिकिस्त गरि तीन बर्गमा विभाजन गरी देहायबमोजिम देखाईएको छ ।

तालिका ७१ चिङ्गाड गाउँपालिकाका बालबच्चाहरूको कुपोषणको अवस्था (नयाँ)

वडा नं	०-११ महिना				१२-२३ महिना				जम्मा
	सामान्य	मध्यम	सिकिस्त	जम्मा	सामान्य	मध्यम	सिकिस्त	जम्मा	
१	६७	०	०	६७	१९	०	०	१९	८६
२	१२३	३	०	१२६	१६४	३	०	१६७	२९३
३ र ४	२६३	०	०	२६३	३१३	०	०	३१३	५७६
५	६९	०	१	७०	३३	१	०	३४	१०४
६	११९	२	०	१२१	६१	१	०	६२	१८३
जम्मा	६४१	५	१	६४७	५९०	५	०	५९५	१२४२

श्रोत: जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय सुर्खेत वार्षिक प्रतिवेदन २०७२/२०७३

यस गाँउपालिका अन्तरगत ६ वटै वडामा सञ्चालित विभिन्न स्वस्थ्य चौकी र सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइबाट सेवा प्राप्त गरेका नयाँ सेवाग्राही बालबालिकाहरू मध्ये ० देखि ११ महिनाका उमेर समुहका ६४१ जना बालबालिकामा पोषणको अवस्था सामान्य, ५ जना बालबालिकामा पोषणको अवस्था मध्यम र १ जनाको अवस्था सिकिस्त रहेको पाईयो । त्यसैगरी १२ देखि २३ महिनाका ५९५ जना बालबालिकामा पोषणको अवस्था सामान्य, ५ जना बालबालिकामा पोषणको अवस्था रहेको पाईयो ।

५५.१ कुपोषणको अवस्था (पुरानो)

यस गाँउपालिकामा ० देखि ११ महिना र १२ देखि २३ महिना सम्मका बालबालिकाहरूले स्वास्थ्य चौकिबाट प्राप्त गरेको पोषणको अवस्थालाई सामान्य, मध्यम र सिकिस्त गरी तीन बर्गमा विभाजन गरी देहायबमोजिम देखाईएको छ ।

तालिका ७२ चिङ्गाड गाउँपालिकाका बालबच्चाहरूको कुपोषणको अवस्था (पुरानो)

वडा नं	०-११ महिना				१२-२३ महिना				जम्मा
	सामान्य	मध्यम	सिकिस्त	जम्मा	सामान्य	मध्यम	सिकिस्त	जम्मा	
१	१७७	०	०	१७७	११४	०	०	११४	२९१
२	४३	०	०	४३	३८	०	०	३८	८१
३ र ४	६१०	०	०	६१०	३८१	०	०	३८१	९९१
५	३६	१	०	३७	२३	०	०	२३	६०
६	२२४	२	०	२२६	८४	२	०	८६	३१२
जम्मा	१०९०	३	०	१०९३	६४०	२	०	६४२	१७३५

श्रोत: जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय सुर्खेत वार्षिक प्रतिवेदन २०७२/२०७३

५६. दीर्घ रोगको समस्याले मृत्यु हुने बालबालिकाको अवस्था

जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय सुर्खेतको र चिङ्गाड गाउँपालिका स्थित रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूको विगत ३ वर्षको प्रतिवेदनहरूले दिएको विवरणका अनुसार यस गाउँपालिकामा सबैभन्दा धेरै मुटु तथा स्वासप्रस्वास रोगका कारण मृत्यु हुनेहरूको संख्या १३, क्षयरोग भएकाको संख्या ५, कुपोषणको संख्या ८, र अन्य ३ जना रहेको पाइएको छ । यस गाउँपालिकामा एच.आई.भि रोगी नरहेको पाइएको छ ।

तालिका ७३ दीर्घरोग सम्बन्धि विवरण

क्र.स	दीर्घरोग लागेर मृत्युहुने बालबालिकाहरू			
	रोगको नाम	बालक	बालिका	जम्मा
१	एच.आई.भि	०	०	०
२	मलेरीया	०	०	०
३	मुटु तथा स्वासप्रस्वास	७	६	१३
४	क्षयरोग	२	३	५
५	मेनेन्जाइटिस	१	०	१
६	कुपोषण	३	५	८
७	अन्य	२	१	३
जम्मा		१५	१५	३०

श्रोत: जिल्ला जनस्वास्थ्य कार्यालय सुर्खेत वार्षिक प्रतिवेदन २०७२/२०७३

५७. लिंग अनुसार बाल विवाह सम्बन्धी विवरण (१८ वर्ष मुनिका)

यस चिङ्गाड गाउँपालिका अन्तर्गतका गाउँहरूमा बालबालिकाको औषत विवाहको उमेर पहिलेको तुलनामा विस्तारै बृद्धी भएको पाईन्छ । बालविवाहको आधिकारीक तथ्यांक प्राप्त गर्न कठिन भएतापनि लक्षित समुह छलफलबाट अभैपनि गाउँघरतिर बालविवाहको प्रचलन कायमै रहेकाले यसका लागि गाउँपालिकाले स्थानीय स्तरमा चेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गनुपर्ने देखिन्छ ।

५८. कामदारको रूपमा घर/परिवारबाट घर बाहिर गएका बालबालिकाहरूको विवरण

चिङ्गाड गाउँपालिकाका विभिन्न गाउँहरूबाट बालबालिका विद्यालय छाडी विभिन्न क्षेत्रमा कामदारको रूपमा जाने प्रचलन रहेको छ । विशेष गरी यस गाउँपालिकाबाट छिमेकी जिल्लाहरू बर्दिया, बाँके, कैलाली, जिल्लाको सदरमुकाम वीरेन्द्रनगर, छिमेकी देश भारत लगाएतका स्थानमा जाने गरेको देखियो । जसको विवरणलाई निम्नअनुसार उल्लेख गरीएको छ । यस गाउँपालिका अन्तर्गतका वडाहरूमा कामदारको रूपमा घरबाट १८ वर्ष भन्दा कम उमेरका बालबालिकाहरू कुल १३६११ मा २७३ जना बालबालिका घर बाहिर गएको देखिन्छ ।

तालिका ७४ कामदारको रूपमा घरबाट बाहिर गएका बालबालिकाहरू :

लिंग	संख्या
बालिका	४५
बालक	२२८
जम्मा	२७३

स्रोत : लक्षित समुह छलफल २०७४

५९. श्रमिक बालबालिकाको प्रकार

विशेष गरी यस क्षेत्रबाट बालबालिकाहरू श्रमका लागि छिमेकी जिल्लाहरू, बाँके, बर्दिया र जिल्लाको सदरमुकाम वीरेन्द्रनगर, जिल्ला भन्दा बाहिर राजधानी तथा छिमेकी देश भारत लगायतका स्थानमा घरेलु कामदार, होटल रेष्टुरेन्ट, उद्योग कलकारखाना आदि कामका लागि जाने गरेको देखिन्छ, जसको विवरणलाई निम्नअनुसार उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ७५ श्रमिक बालबालिकाको प्रकार

क्र.स	कामदारको विवरण	संख्या	कैफियत
१	घरेलु कामदार	३४	
२	होटल तथा रेष्टुरेन्ट	१७	
३	उद्योग तथा व्यवसाय	२१	
४	अन्य	१४	
जम्मा		८६	

स्रोत : लक्षित समुह छलफल २०७४

६०. बालबालिकाहरूको हत्या अपहरण सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका अन्तर्गतका विभिन्न गाउँहरूको सुरक्षा निकाय तथा अन्य सामाजिक संघ संस्थाहरूको अभिलेखलाई विश्लेषण गर्दा गाउँपालिका भित्र यस किसिमका घटनाहरूको संख्या खासै भएको पाइएन ।

६१. स्वास्थ्य सम्बन्धी सूचांकहरू

स्वास्थ्य सम्बन्धी सूचांकहरूको विश्लेषणका लागि गरिएको अध्ययनमा राष्ट्रिय स्तरको तथ्यांकमा शिशु मृत्यु दर ३३ प्रतिहजार, कुपोषण ११ प्रतिशत र चर्पीमा पहुँच भएको जनसंख्या करिब ६२ प्रतिशत भएता पनि पछिल्लो समयमा सरसफाई लगाएतका सूचकहरूमा उल्लेख्य प्रगति भएकाले यसमा परिवर्तन आउन सक्ने आकलन गरिएको छ । यस गाउँपालिकाको स्वास्थ्य सम्बन्धि आधिकारिक सूचांकहरूको विवरण नआएकाले यहाँ समावेश गरिएको छैन ।

तालिका ७६ स्वास्थ्य सूचांकहरूको विवरण :

सूचक	राष्ट्रियस्तरमा	न.पा. स्तरमा	फरक
शिशु मृत्युदर	३३ प्रतिहजार		
कुपोषणको अवस्था	११ प्रतिशत		
चर्पीमा पहुँच भएको जनसंख्या	६१.८३ प्रतिशत		

६२. बालकलबहरूको विवरण

बालबालिकाको सम्बन्धमा नेपाल सरकारको नीति पछिल्लो समयमा बालकेन्द्रित हुँदै गए पश्चात यिनीहरूको क्षमता विकास र सशक्तिकरणमा उल्लेखित परिवर्तन देखिएको छ । जसको परिणाम स्वरूप हरेक स्थानीय निकायहरूमा बालबालिकाहरूलाई समुहबद्ध बनाई आवाज उठान गर्नका लागि विभिन्न बालकलबहरूको गठन गरी उनिहरूलाई क्रियाशिल बनाउदै आएको छ । यस गाउँपालिकामा विद्यालय तथा समुदायमा आधारित बालकलबहरूको विवरणलाई निम्नअनुसार उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ७७ समुदाय तथा विद्यालयमा आधारित बालकलवहरूको विवरण :

समुदायमा आधारित बालकलवहरू				विद्यालयमा आधारित बालकलवहरू			
बालकलवको कूल सङ्ख्या	बालिका सदस्य	बालक सदस्य	जम्मा	बालकलवको कूल सङ्ख्या	बालिका सदस्य	बालक सदस्य	जम्मा
१	३६	५५	९१	१५	१८१	१९४	३७५

६३. वडागत बालकलवहरूको विवरण

नेपाल सरकारको पछिल्लो नीति समावेशी विकासमा आधारित भएको हुनाले हरेक विकास निर्माण तथा अन्य अभियानहरू बालकेन्द्र हुँदै गएका छन् । जसको परिणाम स्वरूप यिनीहरूको क्षमता विकास र सशक्तिकरणमा उल्लेखित परिवर्तन देखिएको छ । राज्यको नीतिगत व्यवस्थामा बालबालिकाहरू लाई समुहबद्ध बनाई आवाज उठान गर्नका लागि विभिन्न बालकलवहरूको गठन गरी उनिहरूलाई क्रियाशिल बनाउदै लिइने नीति अनुरूप हरेक विद्यालय तथा समुदायमा बालकलवहरूको गठन गर्नका लागि निर्देशन भएको तर कार्यान्वयन नभएकाले यसको आधिकारीक वडागत तथ्यांक समावेश गरिएको छैन ।

६४. बालकलव तथा बाल समूहले प्रतिनिधित्व गरेका संघ संस्थाहरूको विवरण :

यस गाउँपालिकामा समावेश भएका साविकका गा.वि.स.हरूका भएको अभ्यासलाई विश्लेषण गर्ने हो भने बालमैत्री स्थानीय शासन संचालनका लागि राज्यले तयार गरेको नीतिगत व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गर्ने प्रयास गरेको देखिन्छ । जसका लागि विभिन्न बालकलवहरूको गठन, उनिहरूको स्थानीय स्तरका संजालहरूमा प्रतिनिधित्वको सुनिश्चितता लगायत रहेका छन् । यस गाउँपालिकामा पनि बाल समूहको प्रतिनिधित्वको अवस्थामा सुधार हुँदै आएको देखिन्छ । यसको विवरणलाई निम्न अनुसार उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ७८ बाल समूहले प्रतिनिधित्व गरेका संघ संस्थाहरूको विवरण :

सि.न.	समितिको नाम	लिङ्ग		जम्मा
		बालक संख्या	बालिका संख्या	
१	विद्यालय व्यवस्थापन समिती	२५	२०	४५
२	वडा नागरीक मञ्च	३०	३२	६२
३	नागरिक सचेतना केन्द्र	०	७	७
४	एकिकृत योजना तर्जुमा समिती	३	२	५
५	गाउँस्तरीय संजालहरू	१४	११	२५

स्रोत : लक्षित समूह छलफल

६५. DCWB मा दर्ता भई गा.पा./न.पा.अन्तर्गत रहेका बालकलवहरूको संख्या:

यस गाउँपालिका भित्रका बालबालिकाहरू एक आपसमा समुहबद्ध भई आफ्नो हक अधिकारको खोजी गर्न थालेको पाइन्छ । नेपालको सन्दर्भमा विशेषगरी बालमैत्री क्रियाकलाप संचालन हुन थालेपछि उनिहरूको क्षमता विकास भएको पाइन्छ । यस गाउँपालिकाका विभिन्न वडाहरूमा पनि समुदाय र विद्यालयमा आधारित बालकलवहरू रहेको पाइयो । विशेषगरी वर्तमान समयमा जिल्ला बाल कल्याण समितिमा बालकलवहरू दर्ता हुने प्रचलन नरहको पाइयो ।

६६. जन्मदर्ता भएका बालबालिकाको संख्या

यस गाउँपालिका अन्तर्गतका विभिन्न वडाहरूबाट प्राप्त तथ्यांकहरूलाई विश्लेषण गर्दा आ.व. २०७२/ ०७३ मा कुल ६२२ जना बालबालिकाहरूले स्थानीय पञ्जिकाधिकारी समक्ष जन्म दर्ता गराएको पाईएको छ । जसमा महिला ३०७ र पुरुष ३१५ रहेको देखिएको छ । यसलाई निम्न तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ७९ जन्म दर्ता भएका बालबालिकाको विवरण

आ.व.	कुल जन्मदर्ता सङ्ख्या			कैफियत
	बालिका	बालक	जम्मा	
अघिल्लो आ.व.	३०७	३१५	६२२	
चालु आ.व.	६७	८०	१५०	

स्रोत : जिल्ला समन्वय समिती २०७३

६७. परिवार विहीन बालबालिकाको अबस्था

बालबालिकाहरू आफ्नो घर तथा आफ्ना अविभावकहरूसँग बस्न पाउने उनिहरूको नैसर्गिक अधिकार हो । तर विशेष परिस्थितिबस् सबै बालबालिकाहरूलाई यस किसिमको वातावरण प्राप्त गर्ने सौभाग्य हुदैन । विभिन्न कारणबस आफ्ना अविभावक गुमाउन पुगेका बालबालिकाहरूको मनोविज्ञान कमजोर हुन पुग्दछ । यस किसिमका बालबालिकाहरूको पहिचान गरि उनिहरूको विशेष व्यवस्थापन गर्न जरूरी हुन्छ । यस गाउँपालिका अन्तर्गतका विभिन्न वडाहरूबाट प्राप्त तथ्यांकहरूलाई विश्लेषण गर्दा आ.व. २०७२/ ०७३ मा यस किसिमको समस्यामा रहेका बालबालिकाहरूको विवरण प्राप्त नभएकाले समावेश गरिएको छैन ।

६८. महिला हिंसा सम्बन्धी विवरण :

नेपालको अन्य भागहरूमा जस्तै यस चिङ्गाड गाउँपालिकामा पनि पारिवारिक तथा सामाजिक तहबाट महिला हिंसाका केही घटनाहरू घट्ने गरेको देखिन्छ । विशेषगरी पारिवारिक बेमेल, सामाजिक बन्धितीकरण, आर्थिक विपन्नता लगाएतका समस्याहरूका कारण यस्तो अवस्था आउने गरेको छ । यस गाउँपालिकामा देखा परेका महिला हिंसाका घटनाहरूमा सबैभन्दा बढी घरेलु हिंसाका ८७ तथा श्रीमानबाट पिडित ३७ रहेका छन् । जसको विवरण निम्नअनुसार उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ८० घरेलु हिंसाबाट पिडित महिलाहरूको विवरण

सि.नं.	विवरण	संख्या	कैफियत
१	घरेलु हिंसाबाट पिडित	८७	
२	सौता रहेको	२१	
३	वेचविखनमा परेका	४	
४	श्रीमानबाट पिडित/ पिटिएका	३७	
५	द्वन्द्वबाट पिडित	९	
६	सामाजिक कुरिती लगाईएका	७	
जम्मा		१६५	

स्रोत : लक्षित समुदाय छलफल २०७४

६९. वातावरण तथा सरसफाई

यस गाउँपालिकामा वातावरण तथा सरसफाईका लागि राष्ट्रिय मापदण्ड अनुरूपका आधारहरू पुरा नभए पनि गाउँपालिका भित्र समावेश भएका साविकका गा.वि.स.हरू खुलादिसा मुक्त गा.वि.स.हरू घोषणा भई अहिले पुर्ण सरसफाईका लागि अग्रसर भएका छन् । यस गाउँपालिकामा सार्वजनिक शौचालय नरहेको तथा अन्य व्यवस्थापन भएको खासै देखिएको छैन ।

७०. फोहरमैला व्यवस्थापन

यस गाउँपालिकामा व्यवस्थित तवरको ल्याडफिल्ड साइड नरहेता पनि सामान्य अवस्थाले यसको व्यवस्थापन गर्ने गरेको देखिन्छ । विशेष गरी खोला खाल्सा, नदी किनारा, घर नजिकै खाडल बनाएर यसको विर्सजन गर्ने गरेको देखिन्छ । यस गाउँपालिकामा आगामी दिनमा गाउँलाई सफा र स्वच्छ गराउनका लागि फोहरमैला व्यवस्थापन गर्न जरूरी देखिएको छ ।

७१. सेवा प्रवाह विवरण

यस गाउँपालिकामा अत्यावश्यक सेवा प्रवाहका लागि व्यवस्थित किसिमको स्रोत साधनको अभाव देखिएकाले गाउँपालिकाले न्यूनतम आधारहरू जस्तै दमकल, एम्बुलेन्स, शववाहन, प्रहरी भ्यान लगाएतको अभाव देखिन्छ । यसको समयमानै उचित व्यवस्थापनको लागि पहल गर्न आवश्यक देखिन्छ ।

७२. कृषि सेवा केन्द्र, उपकेन्द्र, कृषक समूह

नेपालीहरूको प्रमुख पेशा तथा व्यवसायका रूपमा कृषि तथा पशुपालन भएता पनि ग्रामिण समुदायका नागरिकहरूले उचित सेवा प्राप्त गर्न सकेका छैनन् । यस गाउँपालिका अन्तर्गतका वडाहरूमा कृषि तथा पशु सेवा प्रवाह गर्नका लागि नेपाल सरकारले कृषि सेवा प्रवाह गर्नका लागि जिल्लामा विभिन्न ६ वटा कृषि सेवा केन्द्रहरू रहेका छन् । यस गाउँपालिका अन्तर्गत कृषि सेवा केन्द्र अवलचिङ अन्तर्गत रजेना, रानीवास, मटेला, अवलचिङ र पाम्का क्षेत्रलाई लक्षित गरि सेवा प्रवाह गरेको छ । यस सेवा केन्द्रको भौतिक सेवा सुविधाहरूलाई निम्न अनुसार उल्लेख गरिएको छ

तालिका ८१ कृषि सेवा केन्द्रको भौतिक सेवा सुविधाहरूको विवरण

क्र.स.	गाउँको नाम	भवनको प्रकृति : वटा			वडा नं.	कैफियत
		गोटा	कच्ची	पक्की		
१	अवलचिङ	१		पक्की	०५	

स्रोत: जिल्ला कृषि विकास कार्यालय सुर्खेत २०७४

७३. पशु सेवा केन्द्र, उपकेन्द्र, कृषक समूह

सुर्खेत जिल्लामा १३ वटा पशुसेवा केन्द्र स्थापना भएका छन् । ती पशुसेवा केन्द्र लाई क कर्ग र ख बर्गमा गरी विभाजन गरिएको छ । क बर्गका ३ वटा र ख बर्गका १० वटा पशुसेवा केन्द्र सञ्चालनमा रहेका छन् । यस मातहतमा पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ताहरू रहेका छन् । प्रत्येक पशु स्वास्थ्य केन्द्रमा ३ जना कर्मचारी कार्यरत रहेका छन् । जिल्ला पशु सेवा कार्यालय सुर्खेतको तथ्याङ्क अनुसार यस गाउँपालिकामा साविकका गा.वि.स.हरूलाई हेर्नेगरी

अवलचिङ पशु सेवा केन्द्र रहेको छ । यस कार्यालय अन्तर्गत रजेना, रानीवास, मटेला, अवलचिङ र पाम्का गा.वि.स. अवलचिङ सेवाकेन्द्र अन्तर्गत रहेको छ । हाल आएर साविकका गा.वि.स. भवनको एउटा कोठामा कार्यालय संचालन गरिदै आएको छ ।

तालिका ८२ पशु सेवा केन्द्रहरूको भौतिक सेवा सुविधाको विवरण

क्र.स.	गाउँको नाम	भवनको प्रकृति : वटा			रहको वडा नं.	कैफियत
		गोटा	कच्ची	पक्की		
४	अवलचिङ्ग	१		पक्की	०५	भएको

स्रोत: जिल्ला पशुसेवा कार्यालय सुर्खेत २०७४

७४. हुलाक सेवा केन्द्र

यस सुर्खेत जिल्लामा एक क्षेत्रीय हुलाक (द्रुत सेवा, धनादेश, विमा, पुलिन्दा), दश ईलाका हुलाक कार्यालय (गुठु, बाबियाचौर, कुनाथरी, मटेला, गर्पन, भेरी गंगा, सहारे, गुमी, रामघाट, छिन्चु) र चालिस वटा अतिरिक्त हुलाक कार्यालयबाट (साधारण चिठी पत्र र रजिष्टरी पत्र) को काम हुने गर्दछ भने यस गाउँपालिकामा ५ वटा अतिरिक्त हुलाक कार्यालय रहेका छन् जसलाई तालिकामा तपसिल अनुसार देखाईएको छ ।

तालिका ८३ गाउँपालिकाको हुलाक सेवाको अवस्था

वडा नं	अतिरिक्त हुलाक रहेका गाउँ	अतिरिक्त हुलाक	कर्मचारी संख्या
१	रजेना	१	
२	रानीवास	१	
३ र ४	मटेला	१	
५	अवलचिङ्ग	१	
६	पाम्का	१	
	जम्मा	५	

स्रोत : जिल्ला हुलाक कार्यालय, सुर्खेत

चिङ्गाड गाउँपालिकामा ५ वटा अतिरिक्त हुलाक कार्यालय रहेका छन् । र ती कार्यालयहरूबाट साधारण चिठी पत्र र रजिष्टरी पत्र को काम हुने गर्दछ ।

७५. गाउँपालिका हालका भवनहरू

यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका साविकका गाउँ विकास समितिहरू तथा हालका वडा कार्यालयहरूले आफ्ना भवनहरूबाट निरन्तर रूपमा सेवा प्रवाह गरीरहेका छन् । यि भवनहरूमा अधिकांश पक्की छन्, केही कच्ची छन् भने केही भाडामा समेत बसेका छन् जसको विवरणलाई निम्न अनुसारका तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ८४ गाउँपालिका अन्तर्गतका भवनहरूको विवरण :

क्र.स.	गाउँपालिका/वडा कार्यालय	भवनको प्रकृति : वटा			वडा नं.	कैफियत
		गोटा	कच्ची	पक्की		
१	चिङ्गाड गाउँपालिका	१		पक्की	चिङ्गाड ०५	

२	वडा कार्यालय रजेना	१	कच्ची		चिङ्गाड ०१	
३	वडा कार्यालय रानीवास	१		पक्की	चिङ्गाड ०२	
४	वडा कार्यालय मटेला	१	कच्चि		चिङ्गाड ०३	भाडामा
५	वडा कार्यालय अवलचिङ	१	कच्चि		चिङ्गाड ०५	भाडामा
६	वडा कार्यालय पाम्का	१		पक्की	चिङ्गाड ०६	
७	वडा कार्यालय	१	कच्ची		चिङ्गाड ०४	

स्रोत : लक्षित समुह छलफल २०७४

७६. बसपार्क वा बस स्टेशन

सुर्खेत जिल्लाको सदरमुकाम वीरेन्द्रनगर नगरपालिकामा एउटा मात्र बसपार्क रहेकोछ । त्यो पनि अहिलेको गाडीको सख्याको तुलनामा धेरै सानो रहेकोछ । सुर्खेत जिल्लाको अन्य भागमा गाडीको पार्किङ्ग अधिकाँस बाटोको किनारमा गर्ने गरिन्छ । चिङ्गाड गाउँपालिका जोड्ने एउटा महत्वपुण सडक रातानाडला- धरमपोखरा – अवलचिङ सडक हो । यो क्षेत्रमा पनि गाडिको सख्या बढीरहेकोछ । गाडिको सख्या बढ्दै जादा गाडी पार्किङ्ग गर्ने व्यवस्थित स्थान नहुँदा फोहर बढ्दै जाने सम्भावना बढ्दै गईरहेको छ । गाडी अनावश्यक रूपमा बाटोमा पार्किङ्ग गर्दा सडक दुर्घटना पनि बढ्दै गएका छन । त्यसैले यस क्षेत्रमा पनि व्यवस्थित र सुविधा सम्पन्न खालको बसपार्क स्थापना हुनु जरूरी छ । यस क्षेत्रमा मध्यपश्चिम यातायात, काँक्रेविहार यातायात, भेरीगंगा यातायात र विभिन्न समितिका बसहरू तथा अन्य साना ठुला सवारीसाधन संचालन भएका छन् । यस सडकमा दैनिक १० देखि १२ वटा सम्म यात्रुवाहक गाडीहरू यस क्षेत्रमा सञ्चालनमा रहेकाछन ।

७७. सिचाईको स्रोत

यस गाउँपालिकामा सिचाईका लागि मुख्यगरी स्थानीय स्तरमा बग्ने खोलाहरूलाई स्रोतका रूपमा लिईएको छ जसमा मुख्य खोलाहरूमा नहगाढ खोला, जुगाई खोला, पुड खोला कोटिला खोला, चिङ्गाड खोला, च्यारकुला खोला, लावाम गौडेनीखोला, गार्साखोला, पारजलेखोला, धावल खोला, छहरेखोला, गुराँसे खोला घुवानी खोला, पाईले खोला र जोगाडे खोला, आदि खोलाहरूबाट नियमित तथा मौसमी सिचाई सेवा लिन सकिन्छ । गाउँपालिकामा रहेको सिचाईको स्रोतहरूलाई निम्नअनुसार उल्लेख गरिएको छ ।

७८. तालतलैया र प्राकृतिक पोखरीको नाम

यस गाउँपालिकाका मुख्य ताल तलैयामा भुते खाल, पुरेनीजरा ताल, लामपोखरा ताल लगाएतका रहेका छन् जसको विवरण निम्न तालिका अनुसार उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ८५ तालतलैया र प्राकृतिक पोखरीको नाम

क्र.स.	नाम	गापा/नपाको नाम र वडा नं.	प्रमुख विशेषता	कैफियत
१	भुते खोलाको छहरा	चिङ्गाड ५	प्राकृतिक सौन्दर्यता	
२	छहरेखोलाको छहरा	चिङ्गाड ५	प्राकृतिक सौन्दर्यता	
३	पुड खोला	चिङ्गाड २	प्राकृतिक सौन्दर्यता	

४	कोटिला खोला	चिङ्गाड २	प्राकृतिक सौन्दर्यता	
५	चिङ्गाड खोला	चिङ्गाड ३, ४, ५	स्रोत उपयोग	
६	लाम पोखरा	चिङ्गाड ६	प्राकृतिक सौन्दर्यता	
७	पुरेनीजरा ताल	चिङ्गाड ६	प्राकृतिक सौन्दर्यता	

स्रोत : लक्षित समुह छलफल २०७४

७९. गाउँपालिका टाढाको बस्तीबाट सम्बन्धित गापा/नपाको केन्द्र पुग्नलाग्ने अनुमानित समय (घण्टा)

भौगोलिक रूपमा विकट रहेका क्षेत्रहरूलाई समावेश गरी यो गाउँपालिकाको बनेको छ । यस गाउँपालिका अन्तर्गतका गाउँहरू देखि गाउँपालिकाको केन्द्र अवलचिड सम्म आउन र जान लाग्ने समयलाई निम्न अनुसार उल्लेख गरिएको छ

तालिका ८६ गाउँपालिका कार्यालय देखि अन्य वडाहरूमा पुग्न लाग्ने अनुमानित समय

वडा	टाढाको बस्तीबाट गा.पा.को केन्द्र पुग्नलाग्ने समय	सेवाप्राप्त गरी घर फर्किन लाग्ने समय
१	पाँच घण्टा	पाँच घण्टा
२	४ घण्टा	५ घण्टा
३	२ घण्टा	१.५ घण्टा
४	५ घण्टा	५.५ घण्टा
५	१.५ घण्टा	१.५ घण्टा
६	३ घण्टा	३.५ घण्टा

स्रोत: लक्षित समुह छलफल आधारमा २०७४

८०. बैंक तथा वित्तीय संस्था

चिङ्गाड गाउँपालिकाको पाँच ओटा गाउँहरू मध्य कुनै पनि गाउँमा पनि बैंक सेवा रहेको छैन । यस किसिमको सेवा प्रवाह विभिन्न वित्तीय संस्थाहरूले सेवा उपलब्ध गराएको, जसका लागि गाउँपालिका भित्र ३९ वटा सहकारी संस्थाहरू स्थापना भएका छन् । यी सहकारी संस्थाहरूमा बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि., बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि., कृषि तथा पशुसेवा सहकारी संस्था लि, ग्रामिण लघु जलविद्युत सहकारी संस्था लि.आदि प्रकृतिका रहेका छन् ।

८१. खुला क्षेत्र

यस गाउँपालिका पहाडि भागमा पर्ने भएको हुनाले यहाको जनघनत्व पनि कम रहेको छ । यहाका अधिकांश मानिसहरू कृषि पेशामा लागेको हुनाले कृषि कार्यमा नै व्यस्त हुन्छन । प्रसस्त जग्गा तथा वन जंगल भएको हुनाले खुला क्षेत्र भनेर बजार क्षेत्रमा जस्तो व्यवस्थित तथा तोकिएको खुला क्षेत्रको व्यवस्था गरिएको छैन । प्राय गरेर मेला पर्व तथा मनोरञ्जनमा कार्यक्रम हुदा सार्वजनिक स्थल, सामुदायिक विद्यालयको चौर र नदि किनार तथा खुल्ला डाँडाहरूमा कार्यक्रम गर्ने गरिन्छ । वर्तमान अवस्थामा खुला चौरको आवश्यकता महसुस नगरिएता पनि भविष्यमा

जनसख्या बढ्दै जाँदा यसको आवश्यकता पर्दछ । त्यसैले यस्ता भविष्यमा आवश्यक पर्ने खुला क्षेत्रको समयमानै व्यवस्थापन गर्न जरूरी छ ।

८२. अचल सम्पत्ति विवरण (गापा, कृषिपशु, स्वास्थ्य, हुलाक, रेन्जरपोष्ट आदि कार्यालयको एकमुष्ट)

नागरिकलाई दिनुपर्ने न्यूनतम सेवा सुविधा प्रवाह गर्नका लागि यस गाउँपालिकामा गाउँपालिकाको कार्यालय, कृषि कार्यालय, पशुसेवा कार्यालय लगाएत रहेका छन् जसको भौतिक विवरणलाई निम्न तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ८७ अचल सम्पत्तीको विवरण

क्र.स.	अचल सम्पत्ति	इकाइ (वटा, विगाहा, रोपनि, कठ्ठा आदि)	स्वामित्वमा रहेको गा.पा/ नपा	कैफियत
१	भवन	१३ वटा	सरकारी	कतिपयका भवन नभएको
२	जमनि	लगभग ४ विगाहा	सरकारी	सवैभन्दा बढी रानीवास
३	गाडी	१	कार्यालय	गाउँपालिकाको
४	मोटर साइकल	६	कार्यालय	वडा सचिव र कार्यकारी

स्रोत: गाउँपालिकाको कार्यालय चिङ्गाड २०७४

८३. धार्मिक स्थलको नाम

गाउँपालिकामा धार्मिक, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थलहरूको विकास न्यून रहेको छ । विशेषगरी यातायातको असुविधा, प्रचार प्रसारको कमी, संरक्षणमा समस्या, आर्थिक समस्या लगाएतले यस्ता सम्पदाहरूको विकासमा समस्या देखिएको छ । यस गाउँपालिकामा रहेका प्रमुख धार्मिक स्थलहरूको विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ८८ गाउँपालिकामा भएका धार्मिक स्थलको विवरण :

वडा नं.	मन्दिर	मस्जिद	गुम्बा	चर्च	अन्य
१	४	०	०	१	
२	४	०	०	१	
३	२	०	०	०	
४	६	०	०	०	
५	३	०	०	२	
६	६	०	०	१	

स्रोत : लक्षित समुह छलफल २०७४

८४. सडक सञ्जालको विद्यमान अवस्था

सुर्खेत जिल्लामा समग्र विकासको स्थितिलाई हेर्ने हो भने वि.सं. २०१८ सालमा मात्र यो छुट्टै जिल्लाको रूपमा अस्तित्वमा आएको देखिन्छ । वि.सं. २०२३ सालसम्म पनि सुर्खेत उपत्यका लगायत नेपालको भित्रि मधेसमा अवस्थित अन्य उपत्यकाहरूको साथै तराई क्षेत्रहरूमा मलेरिया (कालाज्वर) को प्रकोपले गर्दा मानिसहरूको खासै बसोबास भई नसकेको अवस्था देखिन्छ । सुर्खेत जिल्लालाई देशको अन्य भू-भाग लगायत बाह्य संसारसँग भू-मार्गबाट जोडने सडकको निर्माण पनि वि.सं. २०४७ सालतिर मात्र भएको हो ।

सुर्खेत जिल्लाको निर्वाचन क्षेत्र नम्बर २ मा पर्ने अति विकट क्षेत्र समावेस भएको यस गाउँपालिकाका केहि वडा बाहेक अन्य वडाहरूमा मोटर बाटोले छुन सकेको छैन । सुर्खेत-धरमपोखरा हुँदै रानीवास मटेला तथा चिङ्गाड

खोलाको किनार हुँदै चिङ्गाड गाउँपालिका सम्म आउने सडकको विकास तथा विस्तारको सम्भावना रहेको छ । यस गाउँपालिकाको वडा नं. १ को रजेनामा सडक सञ्जालको सुविधा छैन तथा अन्य वडाहरूमा भएका सडकहरू पनि मौशमी रूपमा मात्र संचालन हुने भएकाले यहाका नागरिकहरूले यातायातको असुविधा भोगेको पाइन्छ । यस गाउँपालिकाका विभिन्न स्थानहरूमा हाल बनिरहेका र केहि कच्ची बाटाहरूको विवरण देहायबमोजिम दिईएको छ ।

- १ वीरेन्द्रनगर – रातानाङ्ला – धरमपोखरा
- २ घिउपोखरी – बीरखम – पाम्का
- ३ धरमपोखरा – अवलचिड – अवलचिड
- ४ मटेला – काडाचौर रानीवास
- ५ दशरथपुर – नेटा – दह हुदै जीतेजुवा – रानीवास
- ६ मटेला – अवलचिड – ढांडखेत –रानीबजार – रानीवास
- ७ ठाँटी – बाजीकोटी – कोटसैना मटेला
- ८ ठाँटी – चिउदुवा –मटेला
- ९ मटेला – अवलचिड – ढांडखेत अवलचिड

तालिका ८९ गाउँपालिका भित्र रहेका सडकहरूको तथा बाटाहरूको विवरण :

क्र.सं.	सडकको वर्गीकरण	लम्वाई कि.मि.	सडकको औसत चौडाइ (मि.)	सडकले सेवा पुगेका वडाहरू
१	ग्राभेल सडक	१२	८	५, ६
२	कच्ची सडक/मौसमी सडक	१३०	४ देखि ८ मी	सबै वडाहरू
३	मुल वाटो (Trail)	२७०		सबै वडाहरू

स्रोत :लक्षित समुह छलफल २०७४

८५. निर्माणाधीन गाउँ स्तरीय सडकहरू

यस गाउँपालिकामा निर्माण हुन लागेका अथवा सम्पन्न हुन लागेका सडकहरूको विवरणलाई निम्न तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ९० निर्माणाधीन गाउँ सडक विवरण

क्र.सं.	सडकको नाम	सुरू स्थान	अन्तीम स्थान	सडकले सेवा पुगेका वडाहरू
१	घिउपोखरी विरखम सडक	घिउपोखरी	पाम्का	६
२	धरमखोपरा ढांडखेत	धरमपोखरा	रानीवास	३, २, ५

३	ठांटी कोटसैना	मटेला	जाजरकोट कोटसैना	३, २, ४
४	ठांटी चिउदुवा	मटेला	चिउदुवा	३, २, ४

स्रोत : जिल्ला समन्वय समिती सुर्खेत

८६. गाउँ क्षेत्रभित्र रूट परमिट लिएर संचालन भएका सवारी साधनहरूको विवरण

यस गाउँपालिकाको नियमित गाडीहरू चल्ने सडक भनेको सुर्खेत रातानाङ्ला, धरमपोखरा सडक मात्र हुन् । गाउँपालिकाका धेरै जसो वडाहरूमा सडक संजालको सुविधा अझै पनि प्रभावकारी रूपले संचालन हुन नसकेकाले यस क्षेत्रहरूका नागरिकहरूले सास्ती भोगी रहेका छन् । यस गाउँपालिकामा रूट परमिट लिएर संचालन भएका सवारी साधनहरूको विवरणलाई निम्नअनुसार उल्लेख गर्न सकिन्छ ।

तालिका ९१ रूट परमिट लिएर संचालन भएका सवारी साधनहरूको विवरण

बस चल्ने शुरू स्थान	बस पुग्ने अन्तिम स्थान	दैनिक सञ्चालन हुने सवारी साधन संख्या	बस स्टप संख्या (यात्रु चढाउने ओराल्ने स्थान)	कैफियत
वीरेन्द्रनगर	मटेला			
वीरेन्द्रनगर	अवलचिड			
वीरेन्द्रनगर	पाम्का			
वीरेन्द्रनगर	रजेना			
जम्मा				

स्रोत: लक्षित समुह छलफल २०७४

८७. गाउँ क्षेत्रमा चल्ने सवारी साधनहरूको विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रका विभिन्न स्थानहरूमा तथा अन्य स्थानमा समेत संचालन भएका सवारी साधनहरूको विवरणलाई निम्न अनुसार उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ९२ गाउँक्षेत्रमा चल्ने सवारी साधनको विवरण

क्र.स.	सवारी साधनको प्रकार	संख्या	अवस्था		कैफियत
			१० वर्ष सम्म पुरानो	१० वर्ष भन्दा बढि पुरानो	
१	नीजि	५०	३०	२०	
२	सरकारी स्वामित्व	७	७	०	
३	सार्वजनिक (भाडाका)	३०	२०	१०	
५	अन्तर्राष्ट्रिय गै.स.स.	२	२		
जम्मा		८९	५९	४०	

स्रोत : सुरक्षा चेकपोष्ट छेडा तथा लक्षित समुह छलफल २०७४

८८. विद्यमान सतह ढलको अवस्था

सुर्खेत जिल्लाका अधिकांस भु-भागमा व्यवस्थित सतह ढलको व्यवस्था देखिदैन । यस जिल्लाका स्थानीय निकायहरूमा न्यून शहरीकरण, अव्यवस्थित बसाइसराई, विकासको न्युन अवस्था लगाएतका कारणले गर्दा यस किसिमको व्यवस्थापन हुन सकेको छैन । तर पनि भविष्यमा यस किसिमको योजनाको आवश्यक पर्ने भएकाले यस तर्फ सरोकारवालाहरूको ध्यान जान जरूरी देखिन्छ ।

८९. सार्वजनिक शौचालय सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकाका अधिकांश क्षेत्र पहाडि भागमा अवस्थित रहेको र जनघनत्व पनि कम भएको हुनाले प्राय गरेर निजि बाहेक सार्वजनिक शौचालयहरू निर्माण तथा प्रयोग भएका छैनन् । यद्यपी यो जिल्ला खुला दिसामुक्त क्षेत्र घोषणा भई सकेकाले गाउँपालिका भित्रका साविकका गा.वि.स.हरूका आवश्यक स्थानहरूमा सार्वजनिक शौचालय राख्न सकिने नितिगत व्यवस्था भएको भएता पनि उपयोगमा ल्याईएको देखिदैन । यस गाउँपालिकाका कुनैपनि वडाहरूमा सार्वजनिक शौचालयहरू निर्माण गरिएको छैन ।

९०. प्रकोपबाट भएको क्षति सम्बन्धी विवरण (आ.व. २०७२-०७३ को)

तालिका ९३ प्रकोपबाट भएको क्षति सम्बन्धी विवरण

प्रकोपको किसिम	भएको अनुमानित क्षती (रकम रू.)	मानवीय क्षति
बाढि	४५०००००	
पहिरो	४९७३०००	१
आगजनी	३५०००००	१
हावाहुरी	१००००००	
चट्यांग	७५००००	
नदि कटान	२००००००	
जम्मा	१६७२३०००	२

स्रोत : लक्षित समुह छलफल २०७४

९१. विपद व्यवस्थापन पूर्व तयारी सम्बन्धी विवरण:

नेपाल सरकारले भर्खरमात्र संघिय संरचना अनुसार साविकका गा.वि.स.हरूलाई समायोजन गरी विभिन्न गाउँपालिका र नगरपालिकाहरू बनाएको छ । यस किसिमका स्थानीय निकायहरूमा आधारभुत सेवाको समेत अभाव देखिएको छ । यस चिड्गाड गाउँपालिका पनि साविकका रजेना, रानीवास, मटेला, अवलचिड्, पाम्का गा.वि.स.हरू मिली बनेको छ । यो गाउँपालिकाको आफ्नो विपद व्यवस्थापनको पुर्व तयारी नभएकाले आफ्नो गाउँक्षेत्र अन्तर्गत विपद व्यवस्थापनको पुर्व तयारी गर्नका लागि आवश्यक छलफल गरि तयारीका आधारहरू जस्तै विपद व्यवस्थापन समिती, सुरक्षित स्थान, पुर्व तयारी योजना, विपद व्यवस्थापन कोष लगायत तयार गर्ने गा.पा. स्रोतले जनाएको छ ।

९२. शहरी विद्युतीकरण

यस जिल्लाका वीरेन्द्रनगर नगरपालिका, सहारे, मेहेलकुना, मैनतडा, छिन्चु, गुमी, दहचौर, घुमखहरे, रामघाट, लेखफर्सा, लाठीकोईली, जर्बुटा, साटाखानी, कल्याण, दशरथपुर, उत्तरगंगा, मालारानी, हरिहरपुर, गढी र लेखगाउँमा मात्र विद्युत सेवा विस्तार भएको छ । यस बाट जम्मा १२,५०० घरधुरीले मात्र विद्युत सेवा प्राप्त गरेका छन् । यस गाउँपालिका अन्तर्गतका अन्तर्गत कुनै पनि गाउँमा विद्युत सेवा प्रवाह भएको छैन । *स्रोत : नेपाल विद्युत प्राधिकरण शाखा सुर्खेत ।*

१३. दूर संचार सम्बन्धी विवरण

सुर्खेत जिल्लामा दुरसञ्चार सुविधा प्रदायक सस्थाहरूमा नेपाल दुरसञ्चार संस्था लिमिटेड, एनसेल नेपाल र हेलो नेपालले सेवा प्रदान गरिरहेका छन् । दुरसञ्चार सस्था लिमिटेडले चिङ्गाड क्षेत्रमा स्काई रिम मार्फत फोन तथा इन्टरनेटको सुविधा पुऱ्याउदै आएकोछ । त्यसैले यसले जिएसएम तथा सि डि एम ए मार्फत पनि फोन तथा इन्टरनेट सेवा प्रदान गर्दै आएकोछ । एनसेल नेपालले पनि जि एस एम प्रविधिमा आधारित फोन तथा इन्टरनेट सुविधा पुऱ्याउदै आएकोछ । **त्यसैले यस गाउँपालिकामा दुरसञ्चार सुविधाको अवस्था राम्रो रहेको छ ।**

तालिका १४ दूर सञ्चार सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	संचार सेवाको किसिम	परिमाण	कैफियत
१	इन्टरनेट तथा जी.पी.आर.एस. सेवा		Wireless सेवाको Data एकिन गर्न नसकिने भएकाले
२	मोबाइल टावर जी.एस.एम.	४	
३	मोबाइल टावर स्काई	१	
४	जी.एस.एम. पोस्टपेड मोबाइल	१९०	
५	जी.एस.एम. प्रिपेड मोबाइल	७९८०	
६	स्काई पोस्टपेड मोबाइल	६८	
७	स्काई प्रिपेड मोबाइल	९७२	

स्रोत : लक्षित वर्ग छलफल २०७४

१४. गाउँभित्र पक्की तथा आरसिसि पुल, कल्भर्ट तथा भोलुंगे पुलहरूको विवरण

यस गाउँपालिका अन्तर्गत भएर संचालन भएका सुर्खेत -धरमपोखरा सडक, लगाएतका प्रमुख सडक खण्डहरूमा पक्कीपुल नभएता पनि चिङ्गाड खोलाका केही स्थानमा पक्की पुल तथा कल्भर्टहरू निर्माणका लागि तयार गरिएको तथा अन्य विभिन्न खोलाहरूमा भोलुंगेपुलहरू रहेका छन् । जसको विवरण निम्न अनुसार उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका १५ भोलुङ्गे पुल/पुलपुलेसा सम्बन्धी विवरण

पुल/खोलाको नाम	पुल रहेको स्थान	पुलको किसिम	संख्या	कैफियत
चिङ्गाड खोला	चिङ्गाड ३ र ४	पक्की	२ वटा	निर्माणाधिन
ठाटी बजार भो.पु	चिङ्गाड ३ र ४	भोलुंगे पुल	१ वटा	
रानीवास, अवलचिङ भो.पु	चिङ्गाड ३ र ४,५	भोलुंगे पुल	३ वटा	
माथिल्लो तथा तल्लो गासाखोला भो.पु.	चिङ्गाड र लेकवेसी	भोलुंगे पुल	२ वटा	
तोरीवारी भो.पु.	चिङ्गाड र लेकवेसी	भोलुंगे पुल	१ वटा	

१५. व्यापारिक केन्द्रहरूको विवरण

यस गाउँपालिकाको प्रमुख व्यापारिक केन्द्र धरमपोखरा, अवलचिङ र मटेला बजार हो । यी गाउँहरूका लागि मटेला रानीवास, मटेला तथा अवलचिङको केही भाग बजार केन्द्र हो भने अवलचिङ रानीवासका केही भाग, रजेनाको केही भाग र अवलचिङको केन्द्र हो । यस गाउँपालिकाका नागरिकहरूको ठुलो बजार वीरेन्द्रनगर नै मानिन्छ । यसका

अलवा गाउँका अन्य स-साना बजारहरू जसले वडाहरूको पाएक पर्ने स्थानलाई केन्द्र बनाई संचालित छन् । ति बजारहरूको वडा अनुसाको विवरणलाई देहाय बमोजिम उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ९६ बजार केन्द्र वडा अनुसाको विवरण

क्र.सं.	व्यापारिक केन्द्रहरूका नाम	मुख्य व्यापारिक वस्तुहरू	कैफियत
१	ठाँटी बजार	तरकारी, फलफुल तथा दैनिक उपभोग्य	
२	धरमपोखरा	तरकारी, फलफुल तथा दैनिक उपभोग्य	
३	अवलचिङ बजार	तरकारी, फलफुल तथा दैनिक उपभोग्य	
४	रानीवास	लत्ता कपडा, दैनिक उपभोग्य	
५	घिउपोखरी	तरकारी तथा दैनिक उपभोग्य	
६	विरखम	फलफुल तथा दैनिक उपभोग्य	

९६. सामुदायिक भवनहरूको विवरण :

नेपाल सरकारको गाउँ गाउँमा शिक्षाको पहुँच विस्तर गरि आम नागरिकलाई शिक्षा प्राप्त गर्न सर्वसुलभ गराउने योजना अनुसार विभिन्न शैक्षिक संस्थाहरूको स्थापना गर्ने लक्ष्य लिएको छ । यसमध्ये सामुदायिक अध्ययन केन्द्र एक रहेको छ । यस गाउँपालिका अन्तर्गत साविकका गा.वि.स.हरूमा सामुदायिक अध्ययन केन्द्र संचालनमा आएको र अन्य स्थानमा संचालन गर्न आवश्यक देखिएको छ ।

तालिका ९७ सामुदायिक अध्ययन केन्द्रहरूको विवरण

वडा नं.	सामुदायिक भवन संख्या	हालको उपयोग	गाउँको नाम
१	सामुदायिक भवन १	सामुदायिक कार्यक्रम	रजेना
	गाउँघर क्लिनिक २	सामुदायिक कार्यक्रम	
२	सामुदायी भवन १	सामुदायिक कार्यक्रम	रानीवास
	गाउँघर क्लिनिक ४	सामुदायिक कार्यक्रम	
३	सामुदायी भवन ३	सामुदायिक कार्यक्रम	मटेला
	गाउँघर क्लिनिक १	सामुदायिक कार्यक्रम	
४	सामुदायीक भवन १	सामुदायिक कार्यक्रम	मटेला
५	सामुदायी भवन १	सामुदायिक कार्यक्रम	अवलचिङ
	गाउँघर क्लिनिक ४	सामुदायिक कार्यक्रम	
६	सामुदायिक भवन १	सामुदायिक कार्यक्रम	पाम्का
	गाउँघर क्लिनिक १	सामुदायिक कार्यक्रम	

स्रोत :लक्षित समुह छलफल २०७४

९७. सार्वजनिक पाटीपौवा र चौतारा सम्बन्धी विवरण :

समुदायमा आधारित विभिन्न सार्वजनिक क्रियाकलाप संचालन गर्नका लागि समुदायमा आधारित सार्वजनिक पाटीपौवा तथा चौतारा रहेका छन् । यस गाउँपालिका अन्तर्गतका विभिन्न सार्वजनिक पार्टी, पौवा तथा चौताराहरूलाई निम्नअनुसार उल्लेख गरीएको छ ।

तालिका ९८ सार्वजनिक पाटीपौवा र चौतारा सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	सार्वजनिक पाटी,पौवा	हालको उपयोग	स्थान
१	रजेना चौतारी	सार्वजनिक क्रियाकलाप, विश्राम, सुचना प्रवाह	रजेना
	रजेना प्रतिक्षालय	सार्वजनिक क्रियाकलाप	
	च्यारकुला चौतारा	सार्वजनिक क्रियाकलाप	
२	बाहुनधारा चौतारा	सार्वजनिक क्रियाकलाप	रानीवास
	कालेगडा चौतारा	सार्वजनिक क्रियाकलाप	
	मार्थील्लो रहकुल चौतारा	सार्वजनिक क्रियाकलाप	
३,४	मटेला चौतारा	सार्वजनिक क्रियाकलाप	मटेला
	मलेला प्रतिक्षालय	सार्वजनिक क्रियाकलाप	
५	पिपल चौतारा	सार्वजनिक क्रियाकलाप	अवलचि
	टुनी पिपल चौतारा	सार्वजनिक क्रियाकलाप	
६	पिपल चौतारा	सार्वजनिक क्रियाकलाप	पाम्का
	टुनी पिपल चौतारा	सार्वजनिक क्रियाकलाप	

स्रोत :लक्षित समुह छलफल २०७४

९८. खेल मैदान सम्बन्धी विवरण :

यस गाउँपालिका अन्तर्गतका विभिन्न वडाहरूमा खुला तथा ठुला खेलमैदानहरू नभएता पनि साना खेलमैदानहरू तथा विद्यालय हाताभित्र खेल मैदानहरू रहेको देखिन्छ । अन्य स्थानमा रहेका तोकिएका खेल मैदानहरूलाई निम्नअनुसार उल्लेख गर्न सकिन्छ ।

तालिका ९९ खेल मैदान सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	सार्वजनिक खेलमैदानको विवरण	क्षेत्रफल	स्थान	हालको उपयोग
१	खेलमैदान रजेना	१ विगाह	रानीवास	खैलमैदान, पार्क, पिकनिक स्पोर्टको
२	जितेजुवा, निगालपानी, दारखेत	२ विगाह		खैलमैदान, पार्क, पिकनिक स्पोर्टको
३	ठाँटीबजार, टोलनाउला, बाजीकुटी खोला	४ विगाह	मटेला	खैलमैदान, पार्क, पिकनिक स्पोर्टको
४	चिड्गाड खेलमैदान	२ विगाह	अवलचिड	खैलमैदान, पार्क, पिकनिक स्पोर्टको
५	खेलमैदान पाम्का	६ रोपनि	पाम्का	खैलमैदान, पार्क, पिकनिक स्पोर्टको
६	खेल मैदान	५ रोपनि	लेखगाउँ	खैलमैदान, पार्क, पिकनिक स्पोर्टको

स्रोत :लक्षित समुह छलफल २०७४

१००. गाउँपालिका कार्यालयदेखि प्रत्येक वडा केन्द्र सम्मको दूरी

यस गाउँपालिका अन्तर्गतका विभिन्न वडाहरूमा केन्द्रबाट गाउँकेन्द्र सम्म आउन लाग्ने दूरीमा सबै भन्दा बढी वडा नं. १, २ छ भने सबै भन्दा कम वडा नं. ५ रहेको छ । यसको विस्तृत जानकारीलाई निम्न अनुसार उल्लेख गर्न सकिन्छ ।

तालिका १०० गाउँपालिका कार्यालय देखि प्रत्येक वडा केन्द्र सम्मको दूरी

वडा नं.	वडा केन्द्रको स्थान	वडा केन्द्र देखि गाउँ केन्द्रको दूरी
१	रजेना (संयुक्त कार्यालय)	१० कि.मी.
२	रानीवास (संयुक्त कार्यालय)	१२ कि.मी.
३, ४	मटेला (संयुक्त कार्यालय)	५ कि.मी.

५	अवलचिङ (संयुक्त कार्यालय)	० कि.मी.
६	पाम्का (संयुक्त कार्यालय)	१० कि.मी.

स्रोत : लक्षित समुह छलफल २०७४

१०१. राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संघसंस्थाको विवरण

चिङ्गाड गाउँपालिकाको विकास र समृद्धीमा ठूलो भुमिका र योगदान पुऱ्याउने हेतुले विभिन्न गैरसरकारी संघसंस्थाहरू पनि लागि परेका छन् । कृषि विकास, महिला सशक्तिकरण, चेतनामूलक, किशोरकिशोरी शिक्षा, स्थानिय विकास र सुशासन, सिमान्तकृत महिला विकास, यूवा सशक्तिकरण, विकास निर्माण, दलित उत्थान र शैक्षिक क्षेत्रको विकासमा यि सम्पूर्ण गैरसरकारी संस्थाहरूले आफ्नो कार्यक्षेत्र र कार्यक्रम लक्षित वर्गसम्म पुऱ्याएका छन् । विभिन्न विकास साभेदार अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरूको सहयोमा संचालित भएका राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरूमात्र रहेका छन् । यस गाउँपालिकामा अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरू रहेका छैनन् । यस गाउँपालिकामा देहाय अनुसारका गैससहरू कार्यरत एवं क्रियाशिल रहेको छलफल तथा अभिलेखबाट देखिन्छ ।

तालिका १०१ NGOs हरूको विवरण

सि.न	NGO को नाम	रहेको स्थान	उद्देश्य/कार्य क्षेत्र	विकास साभेदार
१	स्याक नेपाल	वीरेन्द्रनगर	गरिबी निवारण, संकल्प परियोजना	PAF, USAID
२	अन्तरनिर्भर समाज	वीरेन्द्रनगर	सशक्तिकरण, क्षमता विकास	CARE
३	वातावरण सुधार समाज	वीरेन्द्रनगर	वीरेन्द्रनगर	OXFAM
४	आवाज	वीरेन्द्रनगर	त्रावाज	MEDAP
५	वाम	वीरेन्द्रनगर	महिला शसक्तिकरण	USAID
६	सुन्दर नेपाल	वीरेन्द्रनगर	पूर्ण सरसफाई	SNV
७	किर्डाक नेपाल	वीरेन्द्रनगर	किशोरी शिक्षा	

श्रोत : गै.स.स.प्रोफाइल २०७२

१०२. गाउँपालिका क्षेत्रभित्र गठन भएका टोल विकास संस्थाहरूको विवरण

नेपाल सरकारले गाउँ नगरको विकासका लागि विभिन्न टोल विकास संस्थाहरूको गठन गरी क्रियाशिल गराउने नीति अनुरूप यस्ता संस्थाहरूको गठन गर्ने गरेको छ । यस्ता टोल विकास संस्थाहरू विशेषगरी नगरपालिकाहरूमा बढी केन्द्रित हुने भएकाले यस गाउँपालिकामा यसको विवरण समावेश गरिएको छैन ।

१०३. वडा नागरिकमञ्च तथा नागरिक सचेतना केन्द्र सम्बन्धी विवरण

वर्तमान अवस्थामा हरेक वडाहरूमा एक एक वटा वडानागरीक मंच र साविकका गा.वि.स.हरूको पिछ्छाडिएको वस्तीहरूमा विपन्नता मापनको आधारमा अभि विपन्न वस्तीहरू मध्य एकमा संचालन गरिनुपर्ने प्रावधान अनुरूप हरेक स्थानीय निकायहरूमा निम्न विवरण रहने गरी वडा नागरिक मंच र नागरिक सचेतना केन्द्रको गठन गरिएको छ ।

तालिका १०२ वडा नागरिक मञ्च तथा नागरिक सचेतना केन्द्र सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	लैंगिक आधार			सामाजिक आधार			
	महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाती	अन्य	जम्मा
१	११८	१२५	२४३	२६	२७	१७२	२२५
२	११२	१३२	२४४	५	०	०	५
३	६३	४५	१०८	३३	०	७५	१०८
४	७५	६०	१३५	६०	०	७५	१३५
५	११९	१२१	२४०	९६	०	१४४	२४०
६	१०८	११९	२२७	७३	२४	१३०	२२७
जम्मा	५९५	६०२	११९७	२९३	५१	५९६	९४०

१०४. जनचेतनामूलक तालिम प्राप्त गरेको जनसंख्या विवरण

यस गाउँपालिकामा सरकारी र गैर सरकारी संघ संस्थाहरूको समन्वयमा विभिन्न सचेतनामूलक तालिम संचालनमा रहेका र गरिएका छन् । जसमा ३ दिन सम्म, ३ देखि ७ दिनसम्म, १ देखि ४ हप्तासम्म र ४ हप्ताभन्दा बढी अवधिका तालिमहरूबाट विभिन्न व्यक्ति लाभान्वित भएका छन् । तालिमको अवधि अनुसार विभिन्न सचेतना तालिम प्राप्त गर्ने व्यक्तिको संख्या सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १०३ जनचेतनामूलक तालिम प्राप्त गरेको जनसंख्या विवरण

क्र.स.	तालिम विवरण	लिंग		जम्मा	कैफियत
		महिला	पुरुष		
१	वचत तथा ऋण	१६९	३५०	५१९	
२	संस्थागत नेतृत्व	४३	१६७	२१०	
३	लैंगिक सम विकास	४५	२८	७३	
४	स्वास्थ्य	८८	३७	१२५	
५	परिवार नियोजन	६८	९९	१६७	
६	खानेपानी सरसफाइ	३०	४२	७२	
७	वन व्यवस्थापन	४३	५०	९३	
८	फोहोरमैला व्यवस्थापन	६७	४५	११२	
९	सिप विकास	२१९	१९७	४१६	
१०	अन्य	१०	११	२१	
जम्मा		७८२	१०२६	१८०८	

स्रोत : लक्षित समुह छलफल २०७४

१०५. मुख्य पेशा सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा सरकारी र गैर सरकारी संघ संस्थाहरूको समन्वयमा तथा आफ्नै पहलमा विभिन्न पेशा व्यवसायहरू संचालन गरेको पाईन्छ । यस क्षेत्रका नागरिकहरूको प्रमुख पेशा कृषि देखिन्छ जसमा करिव ८८ प्रतिशत नागरिकहरू संलग्न रहेका छन् भने अन्यमा गैर कृषि जन्य पेशामा करिव १२ प्रतिशत नागरिकहरू समावेश भएको पाईन्छ जुन विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १०४ मुख्य पेशा सम्वन्धी विवरण

क्र.स.	विवरण	परिवार सख्या	कैफियत
१	कृषि		
१.१	खेतीपाती	४३५८	करीव ८१ प्रतिशत
१.२	पशुपालन	२०२	सामान्य व्यवसायीक
१.३	कुखुरा पालन	१६३	व्यावसायीक
१.४	माछा पालन	१०	
जम्मा		४७३१	करीव ८८ प्रतिशत
२	गैर कृषि		
२.१	व्यापार	१५०	
२.२	उद्योग	६	
२.३	नोकरी	९०	
२.४	दैनिक ज्यालादारी	१९०	
२.५	वैदेशिक रोजगार	१६०	
२.६	अन्य खुलाउने	१२१	
जम्मा		७२३	करिव १२ प्रतिशत
कुल जम्मा		५४४८	१००%

स्रोत: लक्षित समुह छलफल २०७४

१०६. औसत मासिक पारिवारिक आम्दानी विवरण

यस गाउँपालिकाको जनसंख्यालाई विश्लेषण गर्ने हो भने गाउँपालिकाका अधिकांस घरधुरीहरूको मासिक आन्तरिक आम्दानी सन्तोषजनक देखिदैन । विशेष गरी नजिकको शहर र छिमेकी देश भारतमा मौसमी बसाइ सराईबाट यस क्षेत्रका नागरिकहरूले जीवन निर्वाह गरेको पाइन्छ । यहाँका नागरिकहरूको मासिक आम्दानीको विवरण सहिरूपमा नआएकाले समावेश गरिएको छैन ।

१०८. विप्रेषण (रेमिटान्स)को विवरण

यस गाउँपालिकाको जनसंख्यालाई विश्लेषण गर्ने हो भने गाउँपालिकाका घरधुरीहरूको मासिक आन्तरिक आम्दानीको रूपमा वैदेशिक रोजगारलाई लिईएको छ । यस गाउँपालिका क्षेत्रबाट लक्षित समुह छलफललाई आधार मान्दा करिव एक हजार जनाबाट बार्षिक करिव तिन करोड पुर्जि आइरहेका विश्लेषण गरिएको छ ।

१०९. वडा अनुसार विपन्नता स्तरीकरण

यस गाउँपालिकामा विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्थाहरूका समन्वयमा वडाका वस्तिहरूको अध्ययन गर्दा सबैभन्दा बढी वडा नं. २ र ४ मा गरिवीको समस्या देखिन्छ भने सबैभन्दा कम ५ र ६ मा रहेको छ जुन विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १०५ वडा अनुसार विपन्नता स्तरीकरण

वडा नं.	विपन्नता स्तरीकरण					कैफियत
	अति गरिव	गरिव	मध्यम	सम्पन्न	जम्मा	
१	१४८	१२०	८७	२९	३८४	
२	३९६	१२२	६१	३१	६१०	
३	१२	१०६	३०५	२०५	६२८	
४	१८०	२९५	३९	०	५१४	
५	४८	१८८	१२१	३६	३९३	
६	५२	२३१	८२	२९	३९४	
जम्मा	८३६	१०६२	६९५	३३०	२९२३	

स्रोत : लक्षित समुह छलफल २०७४

११० विद्युत/सौर्य उर्जा आयोजनाहरूको स्थिति

यस गाउँपालिकामा विद्युत सेवा सुविधा नभएकाले स्थानीय स्तरबाट भएपनि विद्युत आयोजना संचालन गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिएको छ । हाल यस गाउँपालिकामा कुनै पनि विद्युत सेवा नभएकाले यस सम्बन्धि विवरण समावेश गरिएको छैन ।

१११. वार्षिक कृषि उत्पादन सम्बन्धी विवरण

अन्न वाली, दलहन, तेलहन, तरकारी, फलफुल तथा जडिवुटी खेती गरिएको यस क्षेत्रमा सबैभन्दा बढि खाद्यान्न उत्पादन र सबैभन्दा कम नगदे वाली रहेको देख्न सकिन्छ । गाउँपालिका भित्रका साविकका गा.वि.स.मा दलहन र तेलहन वालीको उत्पादन तुलनात्मक रूपमा कम हुने गरेको पाईन्छ । यस गाउँपालिका अन्तर्गतका विभिन्न गाउँहरूमा कृषि उत्पादनको विवरणलाई निम्नअनुसार उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका १०६ वार्षिक कृषि उत्पादन सम्बन्धी विवरण :

क्र.सं.	बालीको विवरण	खेती गरिएको क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन (मै.टन.)
१	धन	४७१.११	१२.२४
२	गहुँ	११०१.३	१५.३८
३	मकै	१२१०.९२	३१.५४
४	कोदो	३५९.२२	१२.५
५	दलहन	५.९	९.८
६	तेलहन	४.७	३.८
७	फलफुल	०.६	१.५
८	अन्य	१.१७	६.३३
जम्मा		३१५४.९२	९३.०९

स्रोत : घरघुरी संक्षण २०७१ २०६९

११२. पशु धन तथा सोबाट हुने उत्पादनको अवस्था सम्बन्धी विवरण

हाम्रो अधिकांश ग्रामिण क्षेत्र कृषिमा आधारित रहेको छ । कृषि पेशा भन्नाले खेतीपाती गर्ने र पशुपक्षि पालन गर्ने दुवैलाई जनाउँदछ । ग्रामिण भेगमा मानिसहरूले अनिवार्य रूपमा दुग्धजन्य, मासुजन्य र मलका लागि अनिवार्य रूपमा पशुपक्षि पालन गर्ने गरेको पाइन्छ । यस गाउँपालिकाका जनताको प्रमुख पेशा कृषि नै भएकोले यहाँका जनताहरूले पशुपालन गर्ने गर्दछन । त्यसमध्ये पनि आय आर्जनका हिसाबले महत्वपूर्ण मानिने र बाखापालनका लागि

उपयुक्त हावापानी, चरन समेत पाईने भएकाले बाखा पालन गरेको पाईन्छ भने गाई गोरू तथा भैंसी पनि पाल्ने गरेको पाईन्छ । पशु पंक्षि पालन र उत्पादन सम्बन्धी विवरण तालिकामा दिईएको छ ।

तालिका १०७ पशु धन तथा सोबाट हुने उत्पादनको अवस्था सम्बन्धी विवरण

क्र.स	किसिम	संख्या			उत्पादन		
		स्थानीय	उन्नत	जम्मा	दूध (लि.)	मासु (के.जी.)	उन
१	गाई/गोरू	८१६७	११०	८२७७	६५४३		०
२	भैंसी/राँगा	५६७९	५७	५७३६	८३४०	१९४५०	०
३	बोखा/खसी	११३५०	२३०	११५८०		५७३६२०	०
४	सुँगुर/वंगुर	२००	५४	२५४		१६७८०	०
५	भेडा/च्याग्रा	४३	०	४३		९६७	७९
जम्मा		२५४३९	४५१	२५८९०	१४८८३	६१०८१७	७९
ख	पंक्षी धन	स्थानीय	उन्नत	जम्मा	अण्डा	मास (के.जी.)	
१	कुखुरा	८७८०	३६७	९१४७	४५१२२	११३९०	०
	अन्य	१९४	०	१९४	४६०	२४७	०
जम्मा		८९७४	३६७	९३४१	४५५८२	११६३७	०

स्रोत : घरघुरी संक्षण २०७१ २०६९

११३. गाउँपालिकाबाट बाहिर निकासी हुने वस्तुहरूको विवरण :

नेपालको प्रमुख व्यवसाय कृषि भएकाले यहाँका अधिकांस नागरिकको जिवन निर्वाह कृषिबाट नै संचालन भएको छ । यस गाउँपालिकामा प्रमुख खाद्यावातिको उत्पादन त्यति राम्रो नभएता पनि अन्य बालिहरूमा तरकारी जन्त्य, दलहन, तेलहन आदिको उत्पादमा राम्रो देखिएको छ, जसको परिणामस्वरूप यस क्षेत्रबाट निम्न परिणाममा वस्तुहरू निकासी हुने गरेका छन् ।

तालिका १०८ गाउँ/नगरबाट बाहिर निकासी हुने वस्तुहरूको विवरण :

निर्यात तथा आयात हुने प्रमुख कृषि उपजको नाम	इकाई	गा.वि.स.बाट निर्यात हुने परिमाण	कैफियत
खाद्यान्न			
चमल	मे.ट.		
दाल	मे.ट.		
कोदो	मे.ट.	४०	
मकै	मे.ट.	६०	
अन्य	मे.ट.	३०	
तरकारी र फलफुल			
आलु	मे.ट.	८०	
काउली	मे.ट.	२०	
सुन्तला, कागती, नास्पती	मे.ट.	७०	
दलहन			
भटमास	मे.ट.	७००	
सिमी	मे.ट.	३००	
मास	मे.ट.	१००	

तेलहन			
तोरी	मे.ट.		
नगदेबाली			
लसुन	मे.ट.		११००
अदुवा	मे.ट.		१५०
बेसार	मे.ट.		८०
पशुजन्य उत्पादन			
मह	क्विन्टल		
घिउ	लिटर		१०००
मासु तथा मासुजन्य उत्पादन	क्विन्टल		१२००

स्रोत : घरघुरी सँक्षण २०७१ २०६९

११४ जग्गाको किसिम अनुसारको विवरण (बिघा, रोपनी) :

यस गाउँपालिकामा अब्बल, दोयम, सिम, चाहर सबै किसिमका जग्गाहरु पाइने गरेको तर हाल यस गाउँपालिका अन्तर्गतका जग्गाहरुको वास्तविक अभिलेख प्राप्त नभएकाले अध्ययनमा यसको विवरण समावेश गरिएको छैन ।

११५. औद्योगिक तथा व्यापार, व्यवसाय (निर्माण व्यवसायी समेत) सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका अन्तर्गतका विभिन्न गाउँहरूमा औद्योगिक तथा व्यापार व्यवसायको लागि नभई नहुने आधारका रूपमा रहेको सडक तथा विद्युत सेवाको उचित व्यवस्थापन भई नसकेकाले व्यापार व्यावसायमा कठिन देखिएको छ । यसका बाबजुद पनि नागरिकहरूले व्यवसाय संचालन गरेका छन् जसको विवरणलाई निम्नअनुसार उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका १०९ औद्योगिक तथा व्यापार व्यवसायको विवरण

सि.न	व्यापार, व्यवसाय विवरण	जम्मा संख्या
१	टेलर्स	७३
२	सुनचाँदी व्यवसायी	१९
३	भाडा व्यवसायी	४
४	होटल व्यवसायी	५०
५	फेन्सी व्यवसायी	६
६	क्लिनिक तथा औषधी व्यवसायी	१०
७	तरकारी तथा फलफूल व्यवसायी	७
८	इलेक्ट्रोनिक व्यवसायी	३
९	माछामासु पसल, व्यवसायी	५
१०	हेयर सैलुंग तथा सौन्दर्यकला व्यवसायी	१
११	उद्योग	४
१२	आर्ट व्यवसायी	१
१३	बंगुर पालन	२

१४	बोडिंग स्कूल संचालन	४
१५	ठेक्कापट्टा	७
१६	जुत्ता पसल	३
१७	फोटो स्टुडियो	३
१८	किनारा पसल तथा व्यवसायी	१८०
१९	अटो वर्कसप	१
२०	घडि रेडियो टि.भी मर्मत	५
२१	पेट्रोल पम्प	१
२२	खाजाघर तथा चिया पसल	५५
२३	मदिरा व्यवसाय	१०
२४	कम्प्युटर टेनिंग सेन्टर साईवर व्यवसायी	१
२५	पुस्तक व्यवसायी तथा फोटोकपी	३
२६	मनी टान्सफर	२
२७	सहकारी	३९
२८	बैंक	१
२९	भेटनरी	५
जम्मा :		५०५

स्रोत: लक्षित समूह छलफल २०७४

११६ अधिल्लो आर्थिक वर्षको आयव्ययको विवरण :

यस गाउँपालिका अन्तर्गतका विभिन्न गाउँहरूमा सधैँका आर्थिक वर्षहरूमा जस्तै अधिल्लो आर्थिक वर्षमा पनि नेपाल सरकारको विद्यमान नियम अनुसार आम्दानी तथा खर्च गर्ने प्रचलन रहेको छ । यस गाउँपालिका अन्तर्गतमा गाउँहरूको आय-व्यय विवरणलाई निम्नअनुसार उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ११० आ.व. २०७२ / ०७३ को आर्थिक विवरण

आम्दानीको विवरण	रजेना	रानीवास	मटेला	अवलचिङ्ग	पाम्का
घर जग्गा कर					
मालपोत वा भूमि कर	४१,४४६।००	५८,०३०।००	९१५४८।००	१५,३९६।००	६,५९६।००
बहाल विटौरी कर					२८,७६०।००
प्राकृतिक स्रोत उपयोग कर	२३३,३४९				
सेवा शुल्क			४६,२५५		
सेवा शुल्क					
सिफारिस दस्तुर	११,६००	१४,५५०।००		११,१००।००	५,५७५।००
पूल हेरालू				१२,०००।००	
अन्य शान्ति समिति	२१,६६०				
पंजिकरण	१८,४००	११,९५०।००	२००००।००	७,५००।००	४,८००।००
अन्य आय	४५,५००	८२,०५६।००		१७४,३९४।००	
शान्ति समिति बाट	२२,०००	२१,४७३।००		२१,४७३।००	२१,४५८।००
संचालन अनुदान	४५३,०००	४३३,७७०।००	४५२७७०।००	४३३,७७०।००	४३३,७७०।००

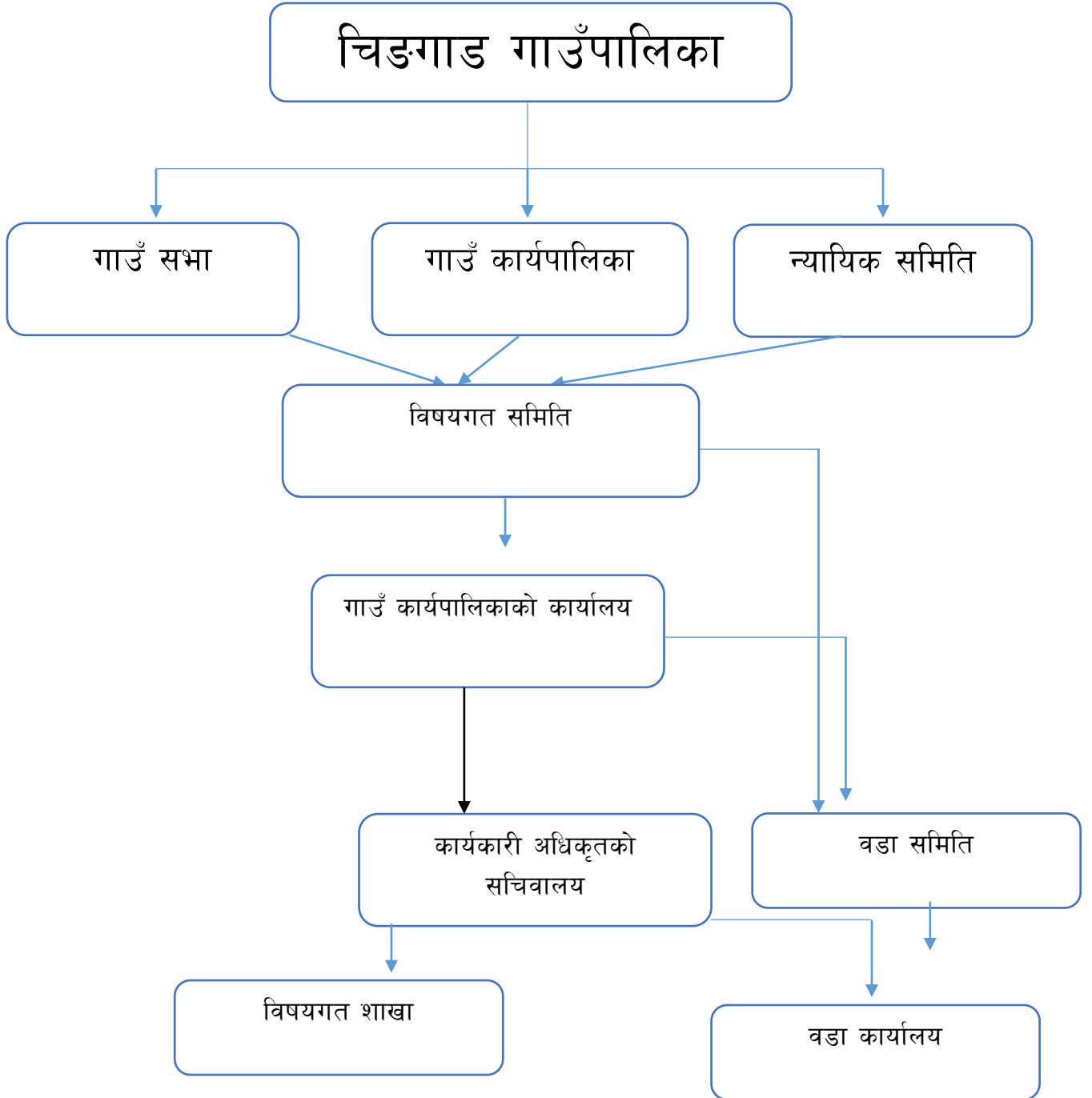
पुजिगत अनुदान	२,७४०,२९२	१,९०७,५८५।००	१४८७७५७	१,६९२,२१२।००	१,७०८,१३६।००
समाजिक सुरक्षा पेशकी	३,१३२,६००	२,३३२,०००।००	२७८७२००	१,३९८,०००।००	१,२४१,२००।००
एलजिसिडिपी थप अनुदान		१७,०००।००		१२,५००।००	४६३,९७२।००
जि.बि.स अनुदान	१५५,२४५		१५०,०००।००		६०,०००।००
अन्य अनुदान			५००००।००		
बालभेला			६०००।००		६,०००।००
बाल पोषण भत्ता		६,०००।००			
गत वर्षको जिम्मेवारी	८९,३९१	५०,२६२।००	३४८,२५५।००	४०,०००।००	
जम्मा	६,९६४,४८३	४,९३४,६७६	५,४३९,७८५	३,८१८,३४५	३,९८०,२६७
खर्चको विवरण					
तलब	३५२,२२६	२६७,३००।००	२६२४६०।००	२०३,७३९।००	२९९,६४०।००
भत्ता	११७,७९५				
संचार खर्च	१५,०००				
पारिश्रमिक पदाधिकारी		६४,०५६।००	८०३७०।००	९६,७२९।००	७०,७४२।००
धारा तथा विजुली तथा संचार			१५०००।००	१०,०००।००	६,५५०।००
भाडा					
कार्यालय संचालन सम्बन्धी खर्च	६४,८००	४४,२०७।००	७७५३५।००	५४,१०७।००	
विविध खर्च	५५,०००	४१,७००।००	५३४७०।००	४४,७४६।००	१७,३२०।००
सामाजिक सेवा अनुदान		२,०००।००	५,७५०।००	११,४५०।००	
सामाजिक सुरक्षा अनुदान	१५,०००	२,३३२,०००।००	२७८७२००।०	१,३९८,०००।००	१,२१२,४००।००
कार्यक्रम खर्च		६,०००।००		१२,५००।००	२८,८००।००
कार्यक्रम भ्रमण खर्च	९९,०६०	९४,०००।००	९६४१५।००	८९,१००।००	४८,३५५।००
उत्पादन तथा सेवा खर्च					४,५००।००
भैपरि आउने खर्च	१०,०००	१७,०००।००	५५०।००	१४,८३०।००	
फिर्ता खर्च	१२७,०३७	१४,५१०।००	२२३५०।००	३,७५०।००	
बाल पोषण					४४,९९४।००
शान्ति समिति		२१,४७३।००			२१,४७३।००
पुल हेरालु खर्च		१२,०००।००	५९४०।००	१२,०००।००	
पूजिगत खर्च					
बाहिरी श्रोत		१७,०००।००			
जग्गा खरिद				५०,०००।००	
फर्निचर		६२,४३०।००	१४०००।००		८५,०००।००
भवन निर्माण	२२२,१००		९०००।००	१७५,०००।००	१००,०००।००
सार्वजनिक निर्माण	२,१०७,९६८	१९०,०००।००	७९८४०।०	६९०,०००।००	१,५९३,२००।००
कृषि लक्षित कार्यक्रम					
लक्षित वर्ग कार्यक्रम					
शिक्षा अनुदान (दलित)					
कन्टिजेन्सी कट्टी जि.बि.स		१,१०३,०००।००		८४,७५०।००	९४,७३२।००
सार्वजनिक संस्थालाई अनुदान	४०६,८९०	२३८,०००।००	२२०००।००	६९६,५६०।००	
सेवामुलक संस्थालाई			६३८००।००		

दिईनेअनुदान	१६३,०००	४०८,०००।००		२०१,०५०।००	२९९,१३०।००
भैपरि आउने खर्च				१०,०३४	३६,३९४
सामाजिक सुरक्षा रकम वितरण	३,०२९,६००				
सामाजिक सुरक्षा फिर्ता	१०३,०००				
बैंक तथा नगद मौज्जात	७६,००७		१४६,३४५	४०,०००।००	१७,०२०।००
जम्मा	६,९६४,४८३	४,९३४,६७६	५,४३९,७८५	३,८१८,३४५	३,९८०,२६७

११७ गाउँपालिकाले सञ्चालन गरेका प्रमुख कार्यक्रम तथा योजनाहरू

भर्खर मात्र स्थापित यस गाउँपालिकाले हाल गाउँपालिकाको समग्र विकासका लागि स्थानीय स्तरबाट नै योजना निर्माण गर्ने कार्य गरिरहेको छ । साविकका गाउँ विकास समितिहरूले बनाएका वार्षिक योजनाहरूलाई सम्पन्न गर्ने र ती योजनाहरूको समिक्षा पश्चात आगामी दिनमा विकासको कुन अवधारणालाई अगाडि सार्दा समुदायको समुन्नत विकास हुन्छ भन्ने विषयमा विभिन्न चरणहरूमा छलफल गर्ने र सोहि बमोजिम योजना निर्माण गर्ने कार्य भैरहेको छ भने विभिन्न सरोकारवाला निकायहरू विच समन्वय र सम्पर्क अघि बढेको छ ।

यसका अतिरिक्त यस गाउँपालिकाले यस आ. व. २०७३ / २०७४ मा, महिला लक्षित कार्यक्रम, बालबालिका लक्षित कार्यक्रम, लोपन्मुख लक्षित कार्यक्रम, दलित लक्षित कार्यक्रम, जनजाती लक्षित कार्यक्रम, अपाङ्ग लक्षित कार्यक्रम र प्रबर्धनात्मक क्रियाकलापहरूलाई प्राथमिकतामा राखेको छ । प्रबर्धनात्मक क्रियाकलाप अन्तर्गत विभिन्न विकास निर्माणका क्रियाकलापहरू समावेश भएका छन् ।

११९ गाउँपालिका कार्यालयमा हाल कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण

यस गाउँपालिका १ देखि १० वटा वडामा विभाजन गरिएको छ । प्रत्येक वडा कार्यालयको आफ्नै भवन छैन । हालै भएको स्थानीय निकायको निर्वाचन भए पश्चात सबै वडा कार्यालयहरूबाट सेवा संचालन हुने तर हालका लागि साविकका गा.वि.स. कार्यालयहरूबाट बाट सयुक्त सेवा प्रवाहको काम भैरहेको छ । यस गाउँपालिकाका कार्यकारी अधिकृत तथा वडा सचिवज्यूहरूको विवरण देहायबमोजिम दिईएको छ ।

तालिका ११९ गाउँपालिकाका कार्यरत कार्यकारी अधिकृत तथा वडा सचिवको विवरण

सि न	नाम	पद	वडा नं.	फोन नं.
१	रेवत बहादुर बुढाथोकी	कार्यकारी अधिकृत	गाउँपालिका	९८६००१२५६४
२	तप प्रसाद कोइराला	वडा सचिव	१	९८४८३९८४६५
३	पिताम्बर पौडेल	वडा सचिव	२	९८५८०५४०८८
४	गोपी प्रसाद पौडेल	वडा सचिव	३ र ४	९८४८०४०५३४
५	विष्णु कुमार बुढा	वडा सचिव	५	९७४८०१७२६४
६	भिम बहादुर ठाडामगर	वडा सचिव	६	९८४८२२७०३७

स्रोत : जिल्ला विकास समिति सुर्खेत २०७४

१२०. सरकारी कार्यालयहरूको नाम, टेलिफोन विवरण

सुर्खेत जिल्लामा रहेका विभिन्न सरकारी तथा गैर सरकारी, सघं सस्थाहरूको कार्यालयको नाम, कार्यालय प्रमुखको दर्जा र सम्पर्क फोन नम्बर आदि दिइएको छ । यसलाई क्षेत्रीय सरकारी तथा गैर सरकारी कार्यालय, जिल्ला स्थित सरकारी तथा गैर सरकारी कार्यालय र सुर्खेत स्थित संघ/संस्थानका कार्यालयहरू गरी तीन भागमा विभाजन गरी छुट्टाछुट्टै तालिकामा दिइएको छ ।

तालिका ११२ जिल्ला स्थित क्षेत्रीय सरकारी तथा गैर सरकारी कार्यालयको सम्पर्क नम्बर

सि.नं.	कार्यालयको नाम	का.प्र. दर्जा	फोन नं.
१	श्री पुनारावेदन अदालत सुर्खेत	माननीय.मु.न्यायाधीश	५२०२५८
२	श्री क्षेत्रीय प्रशासन का.म.प.सुर्खेत	क्षेत्रीय प्रशासक	५२११२५
३	श्री म.प.पृतना मुख्यालय	पृतनापती	५२०३२४/५२०२२६
४	श्री मध्यपश्चिम क्षेत्रीय प्र.कार्यालय	प्र.ना.म.नि	५२१९५५
५	श्री सशस्त्र प्रहरीवल मुख्यालय महेश्वरी वाहिनी	स.प्र.व.उ	५२२०१२/५२१७९४
६	श्री राष्ट्रिय अनुसन्धान क्षेत्रीय कार्यालय	महानिरिक्षक	५२१७८१
७	श्री म.प.क्षे.सडक निर्देशनालय	क्षेत्रीय निर्देशक	५२१३६६
८	श्री म.प.क्षे.कृषि निर्देशनालय	क्षेत्रीय निर्देशक	५२००८२

९	श्री म.प.क्षे.वन निर्देशनालय	क्षेत्रीय निर्देशक	५२१४८
१०	श्री म.प.क्षे.सिचाई निर्देशनालय	क्षेत्रीय निर्देशक	५२०३०२
११	श्री म.प.क्षे.स्वास्थ्य सेवा	क्षेत्रीय निर्देशक	५२०१७१
१२	श्री म.प.क्षे.शिक्षा निर्देशनालय	क्षेत्रीय निर्देशक	९८४८०३८९४२
१३	श्री म.प.क्षे.पशु निर्देशनालय	क्षेत्रीय निर्देशक	५२२३७४
१४	श्री पुनारावेदन सरकारी वकिल कार्यालय	सरकारी न्यायधि वक्ता	५२०१२६
१५	श्री शहरी विकास तथा भवन.डि.का	डिभिजन प्रमुख	२०२६८
१६	श्री म.प.क्षे.अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण कार्यालय	क्षेत्रीय प्रमुख	२०३६०
१७	श्री म.प.क्षे.नि.लोक सेवा आयोग	क्षेत्रीय निर्देशक	५२०१०६
१८	श्री म.प.क्षे.हुलाक निर्देशनालय	क्षेत्रीय निर्देशक	५२०२३४
१९	श्री कणाली पश्चिम राप्ती वेसिन	कार्यालय प्रमुख	५२३५१९
२०	श्री क्षेत्रीय पशुरोग अन्वेषण प्र.शाला	पशुचिकित्सक	५२०२५०
२१	श्री क्षेत्रीय स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	तालिम निर्देशक	५२०२८९
२२	श्री क्षेत्रीय अस्पताल सुर्खेत	मे.सु.	५२२२००
२३	श्री म.प.क्षे.वन तालिम केन्द्र	तालिम निर्देशक	५२२४४१
२४	श्री रेडियो नेपाल क्षे.प्रशारण केन्द्र	कार्यालय प्रमुख	२०५३८
२५	श्री क्षेत्रीय संग्रालय सुर्खेत	संग्रालय प्रमुख	५२१०७०
२६	श्री भेरी अन्चल आयुर्वेद औषधालय	आयुर्वेदिक चिकित्सक	५२०३९९
२७	अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान कार्यालय म.प. क्षे.का. सुर्खेत	क्षेत्रीय निर्देशक	५२१९६०

श्रोत: सम्बन्धित कार्यालय तथा संस्थानहरू

तालिका ११३ जिल्ला स्थित सरकारी तथा गैर सरकारी कार्यालयको सम्पर्क नम्बर

सिन	कार्यालयको नाम	दर्जा	फोन नम्बर
१	श्री जिल्ला अदालत सुर्खेत	माननीय मुख्य न्यायाधिपति	५२०३३५
२	श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	५२०१२३
३	श्री जिल्ला प्रहरी कार्यालय सुर्खेत	प्रहरी उपरिक्षक	५२००२२
४	श्री जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय सुर्खेत	सरकारी वकिल	५२०१४९
५	श्री म.प.पृतना आर्टिलरी गण	सेनानी	५२०२११
६	श्री शसस्त्र प्रहरी वल रक्त काली गण	स.प्र.उ	५२१४१४
७	श्री जिल्ला विकास समिति को कार्यालय	स्थानिय विकास अधिकारी	५२०२९०
८	श्री कोष तथा लेखा नियन्त्रण कार्यालय	प्रमुख कोष नियन्त्रक	५२०११०

९	श्री जिल्ला वन कार्यालय सुर्खेत	जिल्ला वन कार्यालय अधिकारी	५२०२५५
१०	श्री जिल्ला शिक्षा कार्यालय सुर्खेत	जिल्ला शिक्षा कार्यालय अधिकारी	५२२४०८
११	श्री जिल्ला कृषि विकास कार्यालय सुर्खेत	वरिष्ठ कृषि विकास अधिकारी	५२०३०५
१२	श्री म.प.सिचाइ डिभिजन कार्यालय सुर्खेत	डिभिजन प्रमुख	५२०३९२
१३	श्री जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय सुर्खेत	जिल्ला स्वास्थ्य प्रमुख	५२०२९६
१४	श्री राष्ट्रिय अनुसन्धान कार्यालय सुर्खेत	नायक उपरिक्षक	५२०३९५
१५	श्री जल उत्पन्न प्रकोप डिभिजन कार्यालय सुर्खेत	डिभिजन प्रमुख	५२१४५९
१६	श्री जिल्ला प्राविधिक कार्यालय सुर्खेत	सि.डि.ई	५२०२३६
१७	श्री जिल्ला पशु सेवा कार्यालय सुर्खेत	वरिष्ठ पशु चिकित्सक	५२०२८८
१८	श्री जिल्ला भुसंरक्षण कार्यालय सुर्खेत	भुसंरक्षण अधिकारी	५२०५७३
१९	श्री डिभिजन सडक कार्यालय सुर्खेत	डिभिजन प्रमुख	५२१३९८
२०	श्री शैक्षिक तालीम केन्द्र सुर्खेत	वरिष्ठ प्रशिक्षक	५२११०८१
२१	श्री जिल्ला निर्वाचन कार्यालय सुर्खेत	जिल्ला निर्वाचन अधिकारी	५२०८२२
२२	श्री डिभिजन सहकारी कार्यालय सुर्खेत	डिभिजन सहकारी अधिकृत	५२०१७
२३	श्री मालपोत कार्यालय सुर्खेत	मालपोत अधिकृत	५२०१८८
२४	श्री वीरेन्द्रनगर नगरपालीका कार्यालय सुर्खेत	कार्यकरिणी	५२१८४७
२५	श्री यान्त्रिक कार्यालय सुर्खेत		५२१९७८
२६	श्री तथ्याङ्क कार्यालय सुर्खेत	तथ्याङ्क अधिकृत	५२०२०४
२७	श्री भुकम्प मापन केन्द्र सुर्खेत	सिस्मोलोजिस्ट	५२०५३४
२८	श्री कृषि अनुसन्धान केन्द्र दशरथपुर	कार्यालय प्रमुख	६२०१२३
२९	श्री महिला विकास कार्यालय सुर्खेत	महिला विकास अधिकृत	५२०३४९
३०	श्री महिला विकास प्रशिक्षण	प्राचार्य	५२०२८०
३१	श्री कारागार कार्यालय सुर्खेत	जेलर	५२०२६१
३२	श्री नापी शाखा कार्यालय सुर्खेत	सर्भेक्षक	५२०१५२
३३	श्री वीरेन्द्रनगर खानेपानी आयोजना सुर्खेत	आयोजना प्रमुख	५२०४२८
३४	श्री सुर्खेत जुम्ला सडक आयोजना सुर्खेत	आयोजना प्रमुख	५२१३८१
३५	श्री जिल्ला ट्राफिक कार्यालय	प्रहरी निरिक्षक	५२५४९६
३६	श्री भूप्रा वृहत खानेपानी	कार्यालय प्रमुख	५२०४२८

श्रोत: सम्बन्धित कार्यालय तथा संस्थानहरू

तालिका ११४ सुर्खेत स्थित संघ/ संस्थानका कार्यालयहरू

सि.नं.	कार्यालयको नाम	का.प्र. दर्जा	फोन नं.
१	श्री कृषि विकास बैंक सुर्खेत	शाखा प्रबन्धक	५२०२४७
२	श्री राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक सुर्खेत	शाखा प्रबन्धक	५२०१९१
३	श्री ग्रामिण विकास बैंक सुर्खेत	शाखा प्रबन्धक	
४	श्री नेपाल बैंक लिमिटेड	शाखा प्रबन्धक	५२०२६४

५	श्री नेपाल टेलिकम सुर्खेत	कार्यालय प्रमुख	५२०१८०
६	श्री नेपाल खाद्य संस्थान	शाखा प्रबन्धक	५२०२०७
७	श्री कृषि सामाग्री	शाखा प्रबन्धक	५२०२८२
८	श्री नेपाल विद्युत प्रधिकरण	शाखा प्रबन्धक	५२२११७
९	श्री सुर्खेत नागरिक उत्थान	कार्यालय प्रबन्धक	५२०२०२
१०	श्री नेपाल परिवार संघ नि.संघ.सुर्खेत	शाखा प्रबन्धक	५२०२५०
११	श्री जिल्ला रेडक्रस सोसाइटी	"	५२०३१०
१२	श्री जिल्ला खेलकुद समिति	"	५२०७५८
१३	श्री घरेलु तथा साना उद्योग वि.स	प्रमुख उद्योग अधिकृत	५२०१३४
१५	श्री वीरेन्द्रनगर औद्योगिक क्षेत्र	शाखा प्रबन्धक	५२०१३०
१७	श्री साभा स्वास्थ्य सेवा	प्रशाशक प्र	५२०४००
१८	श्री साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन	कार्यालय प्रबन्धक	५२०१८२
१९	श्री नेपाल आयल निगम सुर्खेत	कार्यालय प्रबन्धक	५२४३१९
२०	श्री साभा प्रकाशन	कार्यालय प्रमुख	५२०२६२
२१	श्री सामुदायिक आँखा अस्पताल	व.अ	५२०५१३
२२	श्री संचयकोष शाखा सुर्खेत	सा.प्र	५२३०६६

स्रोत: सम्बन्धित कार्यालय तथा संस्थानहरू

१२१. स्थानीय राजनैतिक दलहरू

सुर्खेत जिल्लामा क्रियाशिल राजनैतिक दलहरू प्राय गरेर राष्ट्रिय राजनितिक दलहरू नै हुन । सुर्खेत जिल्लामा क्रियाशिल राजनैतिक दलहरूमा नेपाली कांग्रेस, नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी एमाले, ने क पा माओवादी केन्द्र, राष्ट्रिय जनमोर्चा नेपाल, नेपाल मजदुर किसान पार्टी, राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी, नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी, नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी क्रान्तिकारी माओवादी, सघीय समाजवादी फोरम नेपाल, राष्ट्रिय जनता पार्टी आदि रहेका छन् ।

१२२. गाउँपालिकासंग साभेदारी गरेका संघ संस्थाहरू

हाल गाउँपालिका भर्खर मात्र स्थापना भएको कारण कुनै पनि संघसंस्थालाई काम गर्ने गरि स्वीकृति दिइएको छैन । तसर्थ साभेदार संस्थाको रुपमा कार्य गर्ने गरि कुनै पनि संस्था कार्यरत छैनन् ।

१२३. गाउँपालिकाको भगिनी सम्बन्ध रहेको संस्था

यस गाउँपालिकामा विभिन्न गैर सरकारी संस्थाहरूले काम गरिरहेका छन् । कतिपय कार्यक्रमहरूमा गाउँपालिकाले तिनै गैर सरकारी संस्थाहरू मार्फत सञ्चालनमा आएका छन् भने गाउँपालिकामा छुट्टै भगिनी संस्थाहरू भने रहेका छैनन् ।

१२४. गाउँपालिकाको स्थापनाकाल देखि हालसम्मका प्रमुखहरूको विवरण :

नेपालको परिवर्तित संरचना अनुसार करिब २० वर्ष पछि स्थानीय निकायको चुनाव पहिलो पटक सम्पन्न भएको छ । गाउँपालिकाको पहिलो चुनाव भएको र निर्वाचित पदाधिकारीहरू पनि प्रथम भएकाले यसको विवरण निम्नअनुसार उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ११५ गाउँपालिकाको स्थापनाकालदेखि हालसम्मका प्रमुखहरूको विवरण

सि.नं.	नाम	कार्य अवधि	निर्वाचित र मनोनित	कैफियत
१	देव बहादुर चन्द	५ वर्षका लागि	निर्वाचित	
२				

१२५ विगत ३ वर्षको MCPM को स्तर

संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, स्थानीय निकाय वित्तीय आयोगको सचिवालयले गा.वि.स.को न्यूनतम शर्त तथा कार्यसम्पादन मापनका लागि स्विकृत कार्यविधि बमोजिम हरेक गा.वि.स.को न्यूनतम शर्तमापन कार्य गरिरहेकोमा आर्थिक वर्ष २०६८/६९ देखि आर्थिक वर्ष २०७०/७१ को नतिजामा अनुसार यस गाउँपालिका अन्तर्गतका साविकका गा.वि.स. हरूको न्यूनतम शर्तको तथा कार्य सम्पादन मापनको अवस्थालाई निम्न अनुसार उल्लेख गरीएको छ ।

तालिका ११६ विगत ३ वर्षको MCPM को स्तर

क्र.स.	गाउँको नाम	आ.व. २०६८/६९	आ.व. २०६९/०७०	आ.व. २०७०/०७१
१	रजेना	उत्तिर्ण	उत्तिर्ण	उत्तिर्ण
२	रानीवास	उत्तिर्ण	उत्तिर्ण	उत्तिर्ण
३	मटेला	उत्तिर्ण	अनुत्तिर्ण	अनुत्तिर्ण
४	अवलचिङ	उत्तिर्ण	उत्तिर्ण	उत्तिर्ण
५	पाम्का	उत्तिर्ण	उत्तिर्ण	उत्तिर्ण

स्रोत: जिल्ला समन्वय समिती सुर्खेत २०७३४

१२६ .विमानस्थलको विवरण

सुर्खेत जिल्लामा वीरेन्द्रनगर नगरपालिकामा एउटा मात्र एअरपोर्ट रहेकोछ । यो एअरपोर्टमा मभौला तथा साना खालका जहाजहरूमात्र उडान गर्न सक्दछन । यस एअरपोर्टबाट कर्णाली अञ्चलमा समानहरू ढुवानी गर्न सिङ्गल ईन्जिन जहाज तथा टुईनेटर जहाजहरू र हेलिकप्टरहरू प्रयोग भएका छन । चिङ्गाड देखि नजिकको एअरपोर्ट सुर्खेत वीरेन्द्रनगर नगरपालिकाको एअरपोर्ट रहेको छ । ठूला जहाजको सुविधा भने नेपालगंजको राप्ता एअरपोर्टमा मात्र रहेको छ । राप्ता एअरपोर्टबाट यात्रा गर्दा करिब १७० किलोमिटर सडकयात्रा गरेपछि मात्र यो गाउँपालिका पुग्न सकिन्छ ।

१२७. शवदाह पशु बधशालाको विवरण

सुर्खेत जिल्लामा व्यवस्थित रूपमा शवदाह सञ्चालन गर्ने घर तथा निकाय छैनन् । परम्परागत रूपमा नै गाँउका खोला तथा नदीका किनारमा नै शवदाहा गर्ने चलन रहेकोछ । साथै आफ्नो परम्परा तथा धार्मिक रितिरिवाज अनुसार कसैले लासलाई जमिनमा गाड्ने र कसैले जंगलमा गाड्ने प्रचलन रहेकोछ ।

त्यसैगरी यस गाउँपालिकाका गाउँहरूमा पशुबधशाला व्यवस्थित गर्नको लागि संस्थागत रूपमा व्यवस्थित बधशाला छैनन् । गाउघरमा आ आफ्नै घरमा वा टोल छिमेकमा बध गर्ने र त्यसबाट निकलने फोहरलाई गाउघरमानै मलको रूपमा प्रयोग गरिने हुनाले त्यसले फोहर व्यवस्थापनमा खासै समस्या परेको छैन ।

१२८. विशेष ब्यावसायिक खेती र उत्पादन हुने मुख्य कृषि बाली

१ उत्पादन पकेटक्षेत्र विवरण

कृषिलाई विशेष प्राथमिकता दिई उत्पादन बढाउनका लागि जिल्ला कृषि कार्यालयले विभिन्न बालि विकासका लागि निश्चित क्षेत्रहरूलाई उत्पादन पकेट क्षेत्रको रूपमा घोषणा गरेको छ । उत्पादन पकेटक्षेत्र वितरणका हिसाबले सुर्खेत जिल्लामा १४ ओटा बालिका लागि पकेट क्षेत्र घोषणा गरिएकोमा ५ वटा बाली यस क्षेत्रमा पर्दछन् जसलाई तालिकामा निम्न अनुसार देखाइएको छ ।

तालिका ११७ यस गाउँपालिका उत्पादन पकेट क्षेत्र अन्तरगत पर्ने बालीहरू र पकेट क्षेत्रको विवरण

क्र.स.	बालीको नाम	पकेट क्षेत्र
१	धान, गहुँ, मकै	धान, गहुँ, मकै सबै स्थामा
३	अदुवा बेसार	रजेना, पाम्का र अवलचिङ
४	स्याउ	मटेला

स्रोत : जिल्ला कृषि विकास कार्यक्रम तथा तथ्याङ्क पुस्तिका, आ.व. २०६७/२०६८

यस गाउँपालिकामा धान, गहुँ र मकैका लागि सबै गाँउहरू, आलुका लागि रजेना, पाम्का र अवलचिङ र स्याउका लागि मटेलालाई पकेट क्षेत्रको रूपमा छनोट गरिएको छ ।

२. व्यवसायिक खेती (जस्तो अर्गानिक खेती वाखापालन कुखुरापालन आदि)

यस गाउँपालिकाका विभिन्न क्षेत्रहरूमा जिल्ला कृषि विकास कार्यालय तथा जिल्लाका क्रियाशिल संघ संस्थाहरूको समन्वयमा विभिन्न अर्गानिक तथा व्यावसायिक कृषि तथा पशुपालनको सम्भावना भएको तर हाल व्यवसायिक कुखुरा पालनको अभ्यास नभएको, पशुपालन तथा व्यावसायिक खेतीको अभ्यास हुने क्रममा रहेको देखिन्छ ।

१२९. गा.पा. र नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका होटलहरूको विवरण :

यस गाउँपालिकाको अधिकांश भाग ग्रामिण क्षेत्रमा पर्ने भएकाले यहाँ व्यावसायिक होटल व्यवसायहरू धेरै न्युन मात्रामा रहेका छन् । यस चिङ्गाड गाउँपालिकाको विभिन्न वडारूमा रहेका होटल व्यवसायहरूको विवरणलाई निम्न तालिकामा देखाइएको छ ।

तालिका ११८ गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका होटलहरूको विवरण

क्र.सं.	किसिम	संख्या	कैफियत
१.	सुविधायुक्त आवासिय	१२	सबै भन्दा बढी मटेलामा
२.	सामान्य आवासिय	२५	
३.	खाजा सहित सामान्य बसोबास भएको	३५	
४	होम स्टे	०	
५	अस्थायी	१०	
जम्मा		८२	

स्रोत : लक्षित समुह छलफल २०७४

१३०. बेरोजगारको तथ्याङ्क :

यस गाउँपालिकाका नागरिकहरूले आर्थिक रूपमा आफ्नो जीवन निर्वाह गर्नका लागि विभिन्न पेशा व्यवसायमा संलग्न भएको देखिन्छ। यस गाउँपालिकामा भएका नागरिकहरूको आर्थिक विश्लेषणका लागि गरिएको लक्षित समुह छलफलका गर्दा रोजगार युक्त जनशक्तिको साह्रै कमी र बेरोजगारको अवस्था उच्च रहेका देखिन्छ।

१३१. सुरक्षा इकाइहरू

सुर्खेत जिल्लामा रहेका सुरक्षा निकायहरूमा नेपाल आर्मी, जनपथ प्रहरी र ससस्त्र प्रहरी बल रहेका छन। यस गाउँपालिकामा सुरक्षा निकायको रूपमा नेपाल जनपथ प्रहरी मात्र रहेको छ। सुरक्षा एकाई रहेको स्थान र तिनीहरूको कार्यक्षेत्रको विवरण देहायवमोजिम दिइएकोछ।

तालिका ११९ गाउँपालिकामा रहेका सुरक्षा निकायहरू

वडा नं	गाउँपालिकामा रहेका सुरक्षा निकायहरू	कार्यक्षेत्र
१	इलाका प्रहरी कार्यालय अवलचिङ	अवलचिङ, पाम्का
२	प्रहरी चौकी मटेला	मटेला, रानीवास
३	अस्थायी प्रहरी पोष्ट नेटा	रजेना

श्रोत : जिल्ला प्रहरी कार्यालय, सुर्खेत २०७४

१३२. सहकारी संस्थाहरूको विवरण

आर्थिक विकासको मुख्य आधार र मेरूदण्ड भनेकै स्थानीय पुजी संकलन र यसको परिचालन हो जसले स्थानीय स्थानको समृद्धिको पहिचान स्थानीय रोजगारीको अवस्था सृजना गर्दछ। अर्थ नै मानव जिवन र विकासका लागि अपरिहार्य स्रोत हो भन्ने धारणाले गर्दा हाल विश्व आर्थिक क्रान्ति र विकास लाई एक अर्काको परिपुरकका रूपमा लिने गरि विकासको आन्दोलनमा समग्र विश्व समाज होमिरहेको पाइन्छ। जसलाई ग्रामीण अर्थ तथा पुजी परिचालनको नमुनाको रूपमा सहकारीहरूलाई लिईएको छ। यस गाउँपालिका अन्तर्गतका सहकारीहरूलाई निम्न अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १२० गाउँपालिका स्थापना भएका सहकारी सस्थाको नाम

क्र.स	संस्थाको नाम	ठेगाना	सदस्य संख्या	
			महिला	पुरुष
१	जनससेवा बहुउद्देशिय स.स.लि.	रजेना ३	१५	२७
२	समाज सिर्जनशिल कृषि तथा पशुपालन स.सं.लि.	रजेना ९	१६	११
३	जनएकता कृषि तथा पशुपालन स.सं.लि.	रानीवास ४	१०	४८
४	रानीवास बचत तथा ऋण स.स.लि.	रानीवास ६	३	२४
५	भावी बहुउद्देशिय स.स.लि.	रानीवास ६		
६	चिंगाड महिला कृषि तथा पशुपालन स.सं.लि.	मटेला १	२५	०
७	नव सूर्योदय कृषि तथा पशुपालन स.सं.लि.	मटेला ४	१०	१९
८	मालिका कृषि तथा पशुपालन स.सं.लि.	मटेला ४	४०	९३
९	मालिका बचत तथा ऋण स.स.लि.	मटेला ६	११८	१७०
१०	चुली कृषि तथा पशुपालन स.सं.लि.	मटेला ८	१०२	१३७
११	चन्द्रदिप बहुउद्देश्यीय स.स.लि.	अवलचिङ्ग ३	६	२१
१२	चिङगाड बहुउद्देशिय स.स.लि.	अवलचिङ्ग ४	९	६०
१३	भैरव बहुउद्देशिय स.स.लि.	अवलचिङ्ग ४	३	२२
१४	चिङगाड सामुदायिक ग्रामिण विद्युत स.स.लि.	अवलचिङ्ग ४		
१५	नमुना महिला कृषि तथा पशुपालन स.सं.लि.	अवलचिङ्ग ४	२५	०
१६	अवलचिङ्ग महिलाशक्ती कृषि तथा पशुपालन स.सं.लि.	अवलचिङ्ग ४		०
१७	दुनी बचत तथा ऋण स.स.लि.	पाम्का ६	७	१८
१८	जनदिप बहुउद्देशिय स.स.लि.	पाम्का ९	२३१	१६६

स्रोत : सहकारी दर्पण सुर्खेत २०७३

१३३. एफ.एम/रेडियो स्टेशनहरूको विवरण :

यस क्षेत्रमा पनि प्रमुख रेडियोको रूपमा रेडियो नेपाल नै रहेकोछ । रेडियो नेपाल क्षेत्रिय प्रसारण केन्द्र सुर्खेत मार्फत रेडियो नेपालले जिल्लाको सम्पूर्ण गाउँहरूमा रेडियो सुविधा पुऱ्याउदै आएकोछ । त्यसैतै यस क्षेत्रमा स्थापना भएका एफ एमहरूमा रेडियो भेरी एफ एम , जागरण एफ एम, सुर्खेत एफ एम, प्रदेश एफ एम र बुलबुले एफ एम स्थापना भएकाछन । यस क्षेत्रमा यी सम्पूर्ण एफ एम तथा रेडियो नेपालका सम्पूर्ण कार्यक्रमहरू सुनिने गरेको छ ।

तालिका १२१ गाउँपालिका रहेको रेडियो तथा एफ एम को अवस्था

सि.नं	नाम	फ्रिक्वेन्सी	प्रशारण क्षमता
१	रेडियो भेरी एफ.एम.	१०२.७ र ९८.६ मेगाहर्ज	५०० वाट
२	जागरण एफ. एम.	९०.८ मेगाहर्ज	५०० वाट
३	बुलबुले एफ.एम	१०३.४ मेगाहर्ज	५०० वाट
४	रेडियो सुर्खेत	९०.२ मेगाहर्ज	५०० वाट
५	रेडियो नेपाल क्षेत्रीय प्रशारण केन्द्र	१०० मेगाहर्ज	१५०० वाट
६	प्रदेश एफ एम नेटवर्क	१०५ मेगाहर्ज	५०० वाट

श्रोत : सम्बन्धित कार्यालय

१३४. व्यापारिक फर्महरूको विवरण:

यस गाउँपालिकाबाट वाणिज्य व्यापार गर्नको लागि घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति, सुर्खेतमा २०७३ साल सम्ममा रेकर्डमा आए अनुसार न्यून मात्रामा व्यवसायिक फर्म दर्ता भएको पाईयो । यस गाउँपालिकाका विभिन्न वडाहरूमा रहेका व्यावसायिक फर्महरूमा साविकको अवलचिड र मटेला गा.वि.स.मा तथा हालको चिङ्गाड ३ र ४ तथा ५ मा सबैभन्दा धेरै व्यावसायिक फर्महरू ३१/३१ वटा रहेको पाईयो । सबैभन्दा कम वडा नं. १ रजेनामा एकवटा मात्र देखियो । यस गाउँपालिकाका विभिन्न वडाहरूमा भएका फर्मको नाम, फर्म दर्ता हुँदाको ठेगाना, प्रोप्राईटरको नाम र फर्म शुरू गर्दाको पूँजि आदिको विवरण देहायबमोजिम दिईएको छ ।

तालिका १२२ दर्ता भएका व्यापारिक संस्थाहरू (वाणिज्य संग सम्बन्धित) विवरण

सिन	फर्मको नाम	दर्ता गर्दाको ठेगाना	प्रोपराईटर	शेयर पुँजी
१	पुन किराना पसल	रजेना २	मान ब तफल पुनमगर	२,००,०००।- (दुई लाख मात्र)
रानीवास				
१	झना किराना पसल	रानीवास १	लिला कुमारी जि.सी.	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
२	प्रेम खुदा तथा किराना पसल	रानीवास १	प्रेम ब राना	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
३	रानीबास लक्ष्मण किराना पसल	रानीबास १	चन्द्रू बहादुर राना	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
४	लक्ष्मठा किराना पसल	रानीवास १	टेक ब हमाल	२,००,०००।- (दुई लाख मात्र)
५	कुशल किराना तथा खुद्रा पसल	रानीबास ३	शेर ब. खड्का	२,००,०००।- (दुई लाख मात्र)
६	रस्मी कोल्ड सप्लायर्स	रानीबास ३	तिलु सिंह ठकुरी	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
७	समिर एण्ड समिक्षा कोल्ड सेन्टर	रानीवास ३	खीम ब खडका	२,००,०००।- (दुई लाख मात्र)
८	अर्जून सप्लायर्स	रानीवास ३	सुर ब सुनार	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
९	कुशल स्टोर	रानीवास ४	ललित बस्नेत	२,००,०००।- (दुई लाख मात्र)
१०	अमोल किराना पसल	रानीवास ४	मोहन कुमार खडका	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
११	लेकवेशी अर्डर एण्ड सप्लायर्स	रानीवास ४	परेक बहादुर बस्नेत	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
१२	चन्द्रा किराना पसल	रानीवास ५	टेक ब खत्री	२,००,०००।- (दुई लाख मात्र)
१३	हस्त किराना पसल	रानीवास ६	चन्द्र ब रोकाया	२,००,०००।- (दुई लाख मात्र)
१४	ज्योती किराना तथा खाद्य पसल	रानीबारी ६	खड्ग ब. खत्री	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
१५	कमल स्टोर	रानीवाँस ६	बल ब. रोकाया	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)

१६	ज्योती किराना तथा खाद्य पसल	रानीबारी ६	खड्ग ब. खत्री	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
१७	रोकाया किराना पसल	रानीवास ८	जय ब रोकाया	३,००,०००।- (तीन लाख मात्र)
१८	दिनेश कोल्ड सेन्टर	रानीवास ९	शेर ब खत्री	२,००,०००।- (दुई लाख मात्र)
१९	देउती खाद्य तथा किराना पसल	रानीवन ९	टेक ब हमाल	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
मटेला				
२०	भरत किराना पसल	मटेला २	कुल ब. राना	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
२१	सम्झना किराना तथा खुद्रा पसल	मटेला २	जैपुरा कुमारी	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
२२	योगेश कोल्ड सेन्टर	मटेला ३	धिरेन्द्र शर्मा	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
२३	मिना किराना तथा कोल्ड सेन्टर	मटेला ३	चन्द्र ब सिंह	२,००,०००।- (दुई लाख मात्र)
२४	हिम खाद्य तथा किराना पसल	मटेला ३	हिम ब जिंसी	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
२५	खान जनरल स्टोर्स	मटेला ३	नर ब खान ठकुरी	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
२६	महेन्द्र कोल्ड स्टोर	मटेला ३	सर्वजित चन्द	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
२७	राना कोल्ड सेन्टर	मटेला ३	बले राना	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
२८	दर्शन कोल्ड सेन्टर	मटेला ३	उदविर घर्ति	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
२९	रेग्मी कोल्ड सेन्टर	मटेला ३	दुर्गा शर्मा	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
३०	दिक्षा स्टेशनरी एण्ड गिफ्ट सप्लायर्स	मटेला ३	कर्ण ब. सिंह	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
३१	राम सागर जनरल स्टोर		धन ब बुढा	३,००,०००।- (तीन लाख मात्र)
३२	रावत खुद्रा पसल	मटेला ३	डम्बर ब रावत	३,००,०००।- (तीन लाख मात्र)
३३	वि.सी. कोल्ड सेन्टर	मटेला ४	महेन्द्र वि.सी.	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
३४	जाजरकोटी रोकाया स्टोर्स	मटेला ४	थिर बहादुर रोकाया	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
३५	हिकमत कोल्ड सेन्टर एण्ड मदिरा पसल	मटेला ४	भीमा चन्द	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
३६	प्रदिप कोल्ड सेन्टर	मटेला ६	बहादुर चन्द ठकुरी	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
३७	सुशिल कोल्ड स्टोर्स	मटेला ६	विर ब जिंसी	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
३८	तुल्सी देवी कोल्ड सेन्टर	मटेला ६	तुल्सी देवी हमाल	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
३९	समपूर्ण जनरल सप्लायर्स	मटेला ६	पूर्ण प्र. शर्मा	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
४०	भगवती कोल्ड सेन्टर	मटेला ६	हिरा देवी श्रेष्ठ	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
४१	सुनील खाद्य तथा खुद्रा पसल	मटेला ६	डोर प्र शर्मा	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
४२	मालिका खाद्य स्टोर	मटेला ६	मान ब चन्द	२,००,०००।- (दुई लाख मात्र)
४३	नविन कोल्ड सेन्टर	मटेला ६	भगवती चन्द	२,००,०००।- (दुई लाख मात्र)
४४	प्रकाश कस्मेटिक एण्ड कोल्ड सेन्टर	मटेला ६	रेशम बहादुर चन्द	२,००,०००।- (दुई लाख मात्र)
४५	लक्ष्मी कोल्ड सेन्टर	मटेला ६	रत्न कुमारी शर्मा	२,००,०००।- (दुई लाख मात्र)
४६	भावना जनरल स्टोर्स	मटेला ६	गंगा ब. राना	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
४७	मिनाकोल्ड स्टोर्स	मटेला ६	बल ब थापा	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
४८	इन्द्रा किराना पसल	मटेला ६	कुल ब घर्ति	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)

४९	सुजन कस्मेटिक सेन्टर	मटेला ९	नर सि जिसी	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
५०	जि.सी. कस्मेटिक पसल	मटेला ९	प्रकाश जि.सी.	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
५१	वि वि सरा कोल्ड सेन्टर	मटेला ९	हर्क ब सुनार	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
अवलाचिङ्ग				
५२	भावना जनरल स्टोर्स	अवलाचिङ्ग ३	राम बहादुर बुढा	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
५३	एभरेष्ट कोल्ड सेन्टर	अवलाचिङ्ग ३	पूर्ण बहादुर राना	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
५४	शिखर कोल्ड सेन्टर	अवलाचिङ्ग ३	दुर्ग बहादुर कामी	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
५५	गणेश खाद्य किराना तथा कपडा पसल	अवलाचिङ्ग ३	लाल ब. राना	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
५६	विवेक किराना पसल	अवलाचिङ्ग ३	रत्न बहादुर राना	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
५७	लक्ष्मी कोल्ड सेन्टर	अवलाचिङ्ग ३	पार्वती राना क्षेत्री	२,००,०००।- (दुई लाख मात्र)
५८	राना किराना पसल	अवलाचिङ्ग ४	राम बहादुर राना	२,००,०००।- (दुई लाख मात्र)
५९	नरेन्द्र कोल्ड स्टोर	अवलाचिङ्ग ४	रंगे कामी	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
६०	गणेश जनरल अडर सप्लायर्स	अवलाचिङ्ग ४	मान ब राना	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
६१	झाजान जनरल अर्डर सप्लायर्स	अवलाचिङ्ग ४	रुवी आचार्य	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
६२	धनालक्ष्मी जनरल अडर सप्लायर्स	अवलाचिङ्ग ४	टिका खडका	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
६३	योगेश किराना पसल	अवलाचिङ्ग ४	रण ब. राना	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
६४	दिपक खाद्य तथा खुद्रा पसल	अवलाचिङ्ग ४	नन्न विर रोकाया	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
६५	न्यू दिया जनरल एण्ड अडर सप्लायर्स	अवलाचिङ्ग ५	मोहन राना	२,००,०००।- (दुई लाख मात्र)
६६	विशाल खाद्य तथा किराना पसल	अवलाचिङ्ग ६	राम ब. राना	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
६७	देउराली कोल्ड सेन्टर	अवलाचिङ्ग ६	नन्दविर सुनार	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
६८	रविकिरण इन्टरप्राइजेज	अवलाचिङ्ग ६	जगत कुमारी खड्का	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
६९	मिलन कोल्ड सेन्टर	अवलाचिङ्ग ७	उदय राना	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
७०	भावना पुस्तक पसल	अवलाचिङ्ग ८	धन ब राना	५०,०००।- (पचास हजार मात्र)
७१	राम खाद्य तथा किराना पसल	अवलाचिङ्ग ८	राम ब. ओली	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
७२	यहासेठ जनरल स्टोर्स	अवलाचिङ्ग	रायशरण महासेठ	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
७३	के.सी. कपडा पसल	अवलाचिङ्ग ८	राम बहादुर के.सी.	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
७४	अन्जु अडर एण्ड सप्लायर्स	अवलाचिङ्ग ८	नगेन्द्र केसी	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
७५	राना किराना पसल	अवलाचिङ्ग ८	लालविर राना	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
७६	जि.सी. किराना पसल	अवलाचिङ्ग ८	लोक ब. जि.सी.	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
७७	शिव अर्डर सप्लायर्स	अवलाचिङ्ग ८	खेम राज वली	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
७८	वखत जनरल स्टोर्स	अवलाचिङ्ग ८	वखत ब. वि.सी	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
७९	के.सी. इलेक्ट्रोनिकस एण्ड सोलार सेन्टर	अवलाचिङ्ग ९	चित्र ब. के.सी.	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
८०	धरमपोखरा खाद्य स्टोर्स	अवलाचिङ्ग ९	गंगाराम खत्री	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
८१	भावना कलाथ हाउस	अवलाचिङ्ग ९	सुरेश रोकाया	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)

८२	डिकेन्द्र पसल	अवलचिङ्ग ९	प्रेम ब. राना	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
८३	अष स्टोर	अवलाचिङ्ग ९	गणेश कुमार राना	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
पाम्का				
८४	शाही किराना पसल	पाम्का २	राम ब शाही	२,००,०००।- (दुई लाख मात्र)
८५	बली कोल्ड सेन्टर	पाम्का ३	भिम ब वली	२,००,०००।- (दुई लाख मात्र)
८६	खड्का किराना पसल	पाम्का ३	ओम ब. खड्का	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
८७	ओम कोल्ड सेन्टर	पाम्का ५	पूर्ण ब भण्डारी	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
८८	राना कोल्ड सेन्टर	पाम्का ५	ज्ञान ब. राना	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)
८९	श्रीकृष्ण जनरल स्टोर्स	पाम्का ९	लोकेन्द्र वली	१,००,०००।- (एक लाख मात्र)

स्रोत: घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति, सुर्खेत २०७३

१३५. सामुदायिक मेलमिलाप सम्बन्धी समिति गठन र क्रियाकलाप

सामुदायिक मेलमिलाप समिति साविकको गा.वि.स. सचिवको सरक्षकत्वमा स्थानिय मेलमिलाप कर्ता मध्येबाट एक जना संयोजक, एक जना उप संयोजक, एक जना सचिव, एक जना कोषाध्यक्ष र बाँकि स्थानिय मेलमिलाप कर्ताहरू सदस्यरहने गरी यसको गठन गरिएको हुन्छ। यस गाँउपालिका अन्तरगत रानीवास (चिङ्गाड २) र मटेला(चिङ्गाड ३ र ४) मा यो कार्यक्रम लागु गरिएको थियो। सो सम्बन्धि विवरणलाई निम्न अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १२३ गाउपालिकाका रानीवासस र मटेलामा गठित मेलमिलाप केन्द्रहरूको विवरण

सि.न.	नाम	ठेगाना	उमेर	मेबाईल नं.
१	शर्मिला जैसी	रानीवास-९	२५	९८६८०९८३२४
२	खिमा कुमारी खत्री	रानीवास-९	२७	९८४४८९३२५३
३	कल्पना खड्का	रानीवास-३	३५	९८६८०९३६८०
४	टीका बस्नेत	रानीवास-४	३०	९८६८३९९३०३
५	रामसरी बि.क.	रानीवास-७	२९	९८६८०९३७८३
६	मिना राना	रानीवास-१	२६	९८६८१०२६८७
७	तुलसिं खड्का	रानीवास-६	४०	९८४४८९५९४०
८	चन्द्र ब. राना	रानीवास-१	२९	९८४८०५११०९
९	कासीराम जैसी	रानीवास-९	४१	९८६८२४५९५८
१०	लाल ब.खत्री	रानीवास-५	५०	९८६८०९३४९६
११	डिल ब.थापा	रानीवास-४	४४	९८४८३९८६७१
१२	मान ब.खत्री	रानीवास-५	४७	९८४८२९२५०९
१३	खिम ब.खड्का	रानीवास-३	२७	९८४४८६९०५३
१४	मान ब.थापा	रानीवास-३	५१	
१५	बिरेन्द्र कुमार बि.क.	रानीवास-७	२७	९८६८१२९५४३
१६	भिम ब.खत्री	रानीवास-७	३०	९८४४८६४६९९
१७	दुर्ग ब.थापा	रानीवास-४	२७	९८६८२३३८२०
१८	डिल ब.रोकाय	रानीवास-८	२९	९८४८०७५०६४
१९	बखत ब.राना	रानीवास-१	२८	९८६८००९४४३
सि.न.	नाम	ठेगाना	उमेर	मेबाईल नं.
१	लाल ब.जि.सी.	मटेला-८	३५	९७४८०४०८५१
२	धर्मा बि.सी.	मटेला-४	२८	९८६८२२४०९०

३	बालकुमारी जि.सी.	मटेला-२	२५	९८४८९६९२३०
४	निलम राना	मटेला-१	३०	९७४८०९९६८९
५	मुना जि.सी.	मटेला-७	२५	९८४४८३३९५६
६	बिर्मा वि.क.	मटेला-३	२६	९८६८०८९६४७
७	कृष्ण ब.वि.सी.	मटेला-४	२७	९८४४८७५०५९
८	अम्मर ब.नेपाली	मटेला-७	२८	९७४८०५९४९३
९	भुपेन्द्र राना	मटेला-३	३४	९८६८३९९८९४
१०	खल ब.वि.सी.	मटेला-८	३२	९८४४८७५८३९
११	लोक ब.चन्द्र	मटेला-५	३९	९८४८२९०४४३
१२	प्रकाश जि.सी.	मटेला-८	३९	९८९२५८०५०५
१३	डम्मर ब.चन्द्र	मटेला-६	४०	९८४४८९५७०३
१४	जय ब.सिंह	मटेला-५	५३	९८६८००३५३८
१५	भुवन सिंह जि.सी.	मटेला-९	२७	९८४४८९६९९८
१६	जंग ब.नेपाली	मटेला-९	३२	९८४४८६३७९८
१७	नैनसिंह नेपाली	मटेला-६	५०	९८६८९५२३५४
१८	टोप ब.घर्ती	मटेला-७	२५	९८६८००३६०५
१९	टिकाराम आचार्य	मटेला-१	२५	९८४८२८७०२८
२०	कलसा जि.सी.	मटेला-८	२८	९८४४८४३०७२
२१	तुल्सी शाही	मटेला-५	३८	९८६८३०४५५०
२२	आशाराम राना क्षेत्री	मटेला-१	३९	९८४३५६७८६९
२३	नरेन्द्र ब.राना	मटेला-१	५९	९८६६८०२४६७
२४	जंगु सिंह ठकुरी	मटेला-३	५६	९८४४८६०२९०
२५	मैना कुमारी चन्द्र	मटेला-४	३५	९८४४८६३७३९
२६	शान्तकला सुनार	मटेला-९	३३	९८६८०९९८०३

स्रोत : स्थानीय मेलमिलाप केन्द्र रानीवास मटेला २०७४

१३६. प्राकृतिक श्रोत (खानी/खनिज आदि) :

नेपाल प्राकृतिक सम्पदाले सम्पन्न देश मानिन्छ भने चिङ्गाड गाउँपालिकालाई विभिन्न खनिजका लागि एक सम्भावित क्षेत्रको रूपमा लिइन्छ । तर यहाँ अध्ययन र उत्खननको अभावले यस क्षेत्रमा पाइने खनिजको भने एकिन जानकारी हुन सकेको छैन । तर यस गाउँपालिका अन्तर्गतको वडा नं. ६ मा रहेको साँघुरे खोलाबाट फलाम र तामा निकालेर प्रयोग गरेको किंवदन्ती स्थानिय बुढापाकाहरू बाट बुझिन आएको छ । यसै गरी गाउँपालिकाको वडा नं. २ मा रहेको प्राकृतिक रहेको तामाखानी गुफाबाट फलाम निकालेको भनाई बुढापाकाको छ । यस सम्बन्धि विवरण तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका १२४ प्राकृतिक श्रोत (खानी/खनिज आदि) हरूको विवरण

क्र.सं.	विवरण	स्थान
१	ढुंगा खानी	वडा नं. ४
२	तामा र फलाम खानी सम्भावना	वडा नं. ६ साँघुरे खोला ,सेतो पडरो पाम्का
३	कोईला खानीको सम्भावना	वडा नं. ७ मुलखोला पाम्का
४	तामा खानी	वडा २ रानीवास

स्रोत : लक्षित समूह छलफल,२०७४

१३७. पशुपंक्षी/वन्यजन्तुको विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका विभिन्न प्रकृतिका वन जंगलहरूमा वनसँग सम्बन्धित जैविक विविधता विद्यमान रहको छ । यस क्षेत्रको जैविक विविधताका हिसावले महत्वपूर्ण स्थानमा पाइने प्रमुख जनावर तथा चरा चुरुङ्गी सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १२५ गाउँपालि भित्र रहेको जैविक विविधता सम्बन्धि विवरण

वडा नं.	गाउँको नाम	मुख्य जंगली जनावरहरूको नाम	मुख्य जंगली चराचुरूङ्गीहरूको नाम
१	रजेना	बाघ, भालु, स्याल, मृग, बदेल, वनविरालो, दुम्सी, बदेल	सुगा, ढुक्कुर, चील, काग, कालिज, परेवा, भ्याकुर
२	रानीवास	बाघ, भालु, स्याल, मृग, वनविरालो, दुम्सी, बदेल, बाँदर	परेवा, सुगा, ठेवा, प्याउरी, डिगुल्चे
३	मटेला	बाघ, मृग, घोरेल, दुम्सि, बदेल, खरायो, स्याल, बाँदर, गुना	परेवा, सुगा, ठेवा, प्याउरी, डिगुल्चे
४		बाघ, मृग, घोरेल, दुम्सि, बदेल, खरायो, स्याल, बाँदर, गुना	परेवा, सुगा, ठेवा, प्याउरी, डिगुल्चे
५	अवलचिड	बाघ, मृग, घोरेल, दुम्सि, बदेल, खरायो, स्याल, बाँदर, गुना	परेवा, सुगा, ठेवा, प्याउरी, डिगुल्चे
६	पाम्का	बाघ, मृग, घोरेल, दुम्सि, बदेल, खरायो, स्याल, बाँदर, गुना	परेवा, सुगा, ठेवा, प्याउरी, डिगुल्चे

स्रोत: लक्षित समूह छलफल, २०७४

१३८ सुकुम्वासीको तथ्याङ्क:

यस गाउँपालिकामा अधिकांस नागरिकहरूको आफ्नो घर जग्गा भएको तथा केही घरपरिवारहरूको घरजग्गा नभएको कुरा विभिन्न प्रतिवेदन तथा लक्षित समूह छलफलका क्रममा आएको छ । यस गाउँपालिकामा हाल सुकुम्वासीका एकीन तथ्यांक नआएकाले यसको विवरण समावेश गरिएको छैन ।

१३९. अल्पसंख्यक/सिमान्तीकृत बर्गको तथ्याङ्क:

यस गाउँपालिकामा अधिकांस नागरिकहरू ब्राहमण क्षेत्री रहेको र केही घरपरिवारहरू दलित तथा अन्य जातजातीहरूको कुरा विभिन्न प्रतिवेदन तथा लक्षित समूह छलफलका क्रममा आएको छ । यस गाउँपालिकामा नेपाल सरकारको अल्पसंख्यकको सुचीमा भएका नागरिकहरूको परिवारसंख्या खासै नभएकाले यस अध्ययनमा समावेश गरिएको छैन ।

१४० घरभाडामा बस्नेहरूको विवरण:

यस गाउँपालिकामा बसोवास गर्ने अधिकांश नागरिकहरूको बसोवासका लागि आफ्नो घर भएको तथा केहि बाहिरबाट काम तथा रोजगारको सिलसिलामा अस्थायी बसोवास गर्ने नागरिकहरू मात्र भाडामा बस्ने गरेको तर परिवारको सदस्यकै रूपमा बसोवास गर्ने भएकाले आधिकारीक रूपमा घरभाडामा बस्ने घरपरिवारहरूको एकीन तथ्यांक नआएकाले यसको विवरण समावेश गरिएको छैन ।

१४१. गाउँपालिका भित्र रहेका विशेष, संरक्षित, स्वायत्त क्षेत्रको विवरण :

नेपाल प्राकृतिक सम्पदाले सम्पन्न देश मानिन्छ। सुर्खेत जिल्लाका विभिन्न स्थानहरू विशेष संरक्षित क्षेत्र घोषणा गरी व्यवस्थापन गर्न सुरु गरिएको छ भने कतिपय स्थानको संरक्षणको लागि अभियान संचालन गर्न जरूरी रहेको छ। यस गाउँपालिकाका केही ऐतिहासिक तथा धार्मिक क्षेत्रहरूलाई स्थानीय सरकारले विशेष संरक्षित क्षेत्र घोषणा गरी यसको व्यवस्थापन गर्नका लागि पहल गर्न जरूरी रहेको छ।

१४२. गाउँपालिका आफैले बनाएका नियम र विनियमहरूको विवरण

गाउँपालिकाले भर्खर मात्र आफ्नो कार्य सञ्चालन शुरुवात गरेको कारण हाल सम्म कुनै पनि नियम विनियमहरू तयार गरि कार्यान्वयनमा ल्याएको छैन। गाउँपालिकालाई आवश्यक पर्ने नियम विनियमहरू तयारी गर्ने गरि यस वर्षको योजनामा प्रस्ताव गरिएको छ।

१४३. गाउँपालिका/नगरपालिकाका अवसर, चुनौति र समस्याहरू (वार्षिक प्रगती प्रतिवेदनबाट लिने)

सम्पूर्ण स्रोतलाई विश्लेषण गर्दा चिङ्गाड गाउँपालिका सुर्खेत जिल्लाका अन्य गाउँपालिका भन्दा पृथक भु-राजनीतिक संरचनामा अवस्थित छ। यस गाउँपालिकाको सम्भावित केन्द्रका रूपमा रहेको अवलचिङ्मा बजारीकरणको नयाँ सम्भावनाका साथ विकसित भइरहेको छ।

जैविक विविधतायुक्त प्राकृतिक स्रोत, चिङ्गाड खोला, नहगाढ खोला, जुगाई खोला, पुड खोला, कोटिला खोला, च्यारकुला खोला, लावाम गौडेनी खोला, गासा खोला, पारजले खोला, धावल खोला, छहरे खोला, गुराँसे खोला, घुवानी खोला, आदिको प्रयोगले दिन सक्ने लाभ, अथाह वनजंगल र काठ, सामुदायिक वनको क्षेत्रबाट काठ दाउरा निर्यात बाट आम्दानी, ढुङ्गा गिटी, र बालुवा खानी र मनोरम प्राकृतिक सुन्दरता र पर्यटकीय क्षेत्रको ठूलो सम्भावनायुक्त यस गाउँपालिकाका भावि आशा लाग्दा समृद्धिका सम्भावना र स्रोतहरू हुन्। यस गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढी गैरसरकारी संघसंस्थाहरूले काम गर्ने सामाजिक अगुवाइ गर्ने नेतृत्व पंक्तिको प्रयास र विकास निर्माणको पक्षमा साभ्ना ऐक्यवद्धता, असल नेतृत्व आदि जस्ता यावत खाले मूल्यवान अवसरहरूलाई बुझेर काम गर्न सके यसको भविष्य निकै उज्ज्वल रहेको देखिन्छ। प्राकृतिक स्रोत र मानवीय स्रोत दुबैको समुचित संयोजन भएको यस गाउँपालिकामा एक असल प्रभावकारी सरोकारवालाहरूको संयन्त्रको निर्माण गरी चिङ्गाड विकासका लागि एक गुरुयोजना निर्माण गर्न नितान्त जरूरी देखिन्छ।

यस चिङ्गाड गाउँपालिका जिल्लाको सदरमुकाम विरेन्द्रनगर देखि १२ कोषको दुरीमा मात्र टाढा भए पनि राज्यको दृष्टि सहजै पूग्न नसकेको, प्रशस्त मात्रामा स्रोत र साधन हुदा हुँदै पनि विकासका पूर्वाधारहरू नहुनु तथा न्यायोचित र असमान विकासका वितरणका कारण विभिन्न किसिमका सम्भावनाहरू भए पनि स्रोतको प्रयोग र परिचालन सँगै संरक्षण र दिगो विकासमा त्यति ध्यान जान सकेको देखिँदैन। हाल सम्म विजुलीको व्यवस्था हुन नसक्नु एक प्रमुख समस्याका रूपमा देखा परेको छ। सिमित स्थानमा अनियमित यातायात सेवा, सिचाइको अवस्था अत्यन्तै नाजुक, खानेपानीको अपर्याप्तता, बजार व्यवस्थापनमा वैज्ञानिकिकरण हुन नसक्नु, बाह्य लगानी भित्रयाउन नसक्नु, सामुदायिक वनको उचित व्यवस्थापन नहुनु, नदि नियन्त्रण तर्फ चिङ्गाड खोला लगायतका खोलाहरूको प्रयोग र नियन्त्रणको प्रबन्ध नहुनु, स्थानिय सडकहरूको स्तर वृद्धि हुन नसक्नु, पर्यटनका लागि अत्यन्तै सम्भावना रहेको भोटेदरबार, हल्लने ढुङ्गा, सम्भवत सुर्खेतकै अग्लो भरना, गुराँसे भरना, घुवानी खोला, मालीका मन्दिर, शिवमन्दिर, साउनेपानी लेख, गडुल छेडा ओडार, चुली लेक, चुली ओडार, स्वड्स्वाडे गुफा ठाँटी बजार मेला

शिलालेख, नाङ्गी चुलि गुफा, कागबास, तामाखानी गुफा, पाथाचाल्ना गुफा चुली लेक, चुली ओडार, वजदई लेक टोड्काका लेक लगायत प्राकृतिक तथा धार्मिक स्थलहरूको प्रचार प्रसार र यातायातको पहुँच नपुग्दा ओभेलमा परेका छन् । सडकको विस्तार र विकास भएमा आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटन भित्राउन सकिने अवस्था छ । सडकका रूपमा यस गाउँपालिकामा मोटरबाटो सडक निर्माणाधिन अवस्थामा रहेका छन् । स्थानीय निकायको अनुदान मार्फतका योजनाको अनुगमन र मूल्याङ्कन सही र प्रभावकारी रूपमा नहुनु, शैक्षिक क्षेत्रको उचित व्यवस्थापन गर्न नसक्नु र गुणस्तरिय शिक्षामा जोड नदिनु, जस्ता समस्या र चुनौतीहरूले गाउँपालिकाको स्रोत व्यवस्थापन र समग्र विकासमा बाधा पुऱ्याइरहेका छन् । त्यसैगरी विद्युतिकरणका सवालमा हालसम्म राष्ट्रिय विद्युत लाइनले छुन नसक्नु, खानेपानीको स्रोत हुदाहुदै पनि त्यसको समुचित परिचालन र व्यवस्थापन हुन नसक्नु जस्ता विषयहरू यस गाउँपालिकाका चुनौतिहरू रहेका छन् । त्यस्ता खाले कैयन चुनौतीहरू बीचबाट पनि यस गाउँपालिकाले आफैँ धेरै काम गरी गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर र समृद्ध बनाउन सक्ने सम्भावनालाई जिवितै राखेको छ ।

१४४. गाउँपालिकाको विकास सम्भावनाहरू (कृषि, जलविद्युत, पर्यटन, उद्योग, आदि)

नेपाल एक बहुभाषिक, बहुधार्मिक, बहुजाति, बहुसाँस्कृतिक विविधता भएका मानिसहरूको बसोबास भएको एक साँस्कृतिक विविधताले भरिपूर्ण देश हो । यहाँ विभिन्न किसिमका भौगोलिक, राजनैतिक तथा साँस्कृतिक विविधतायुक्त पहिचान भएका विभिन्न स्थान रहेका छन् । यसैगरी नेपाल विश्वमा नै कृषि, जलविद्युत तथा जंगल, महत्वपूर्ण जडीबुटी लगाएका वस्तुहरूमा प्रचुर सम्भावना भएको मुलुक हो । नेपालको आर्थिक विकासमा महत्वपूर्ण प्रभाव पार्ने तत्वहरू मध्ये यि सम्भावित स्रोतहरूलाई परिचालन गर्न सकेमा देश उन्नती तर्फ छिटो जान सक्ने सम्भावना छ ।

यो चिङ्गाड गाउँपालिका सुर्खेत जिल्लाको स्रोत साधनका हिसाबले प्रचुर सम्भावनायुक्त गाउँपालिका हो । स्थानीय तह पुर्नसंरचना प्राविधिक समितिको परामर्श तथा पुर्न संरचनाको लागि बनेको नियमावली अनुरूप जिल्लामा स्थापना भएका ९ वटा स्थानीय निकाय मध्य यो गाउँपालिका सबै भन्दा सानो स्थानीय निकायका रूपमा रहेको छ । यस गाउँपालिकामा कृषि, जलविद्युत, वनजंगल, धार्मिक तथा साँस्कृतिक सम्पदा, पर्यटन विकास, उद्योग संचालन लगायतका सम्भानाहरू रहेका छन् ।

यस गाउँपालिकाको हालको वडा नं. १ साविकको रानीवास गा.वि.स.मा कुल ४३९ हेक्टर क्षेत्रफल कृषियोग्य जमिन भएको र हाल २६८ हेक्टर जमिनमा मात्र सिचाई सुविधा भएकाले सिचाईको व्यवस्थापनका लागि स्थानीय स्रोतका रूपमा रहेका दुईवटा प्रमुख खोलाहरू च्यारकुला खोला र लावाम खोला, गुफा खोला (जसलाई भित्री खोला पनि भनिन्छ), चोत्रेणी खोलाहरू आदिलाई उपयोग गर्न सकेमा बढी भन्दा बढी लाभ प्राप्त गर्न सकिने सम्भावना रहेको छ । यसैगरी स्रोतहरूलाई व्यवस्थापन गरी साना तथा ठुला जल विद्युत आयोजना गर्न सकिने सम्भावना रहेको छ भने अन्य धार्मिक तथा साँस्कृतिक सम्पदाहरू, स्थानीय चाडपर्व लगायत यस क्षेत्रका पर्यटकिय सम्भावना भएका क्षेत्रहरू हुन् ।

यस गाउँपालिकाको हालको वडा नं. २ साविकको रानीवास गा.वि.स.मा कुल ४५१ हेक्टर क्षेत्रफल कृषियोग्य जमिन भएको र हाल ३२९ हेक्टर जमिनमा मात्र सिचाई सुविधा रहेको छ । स्थानीय स्रोतका रूपमा रहेका नहगाढ खोला, जुगाई खोला, पुड खोला, कोटिला खोलाहरूले यस क्षेत्रको अधिकांश जमिन सिंचाई गर्नुका साथै, गिटी, बालुवा, ढुंगा र ग्रावेलका दृष्टिकोणले पनि अत्यन्त महत्वपूर्ण स्रोतको रूपमा पहिचान गरिएको पाइन्छ । यसैगरी चुलिगुफा,

कागबास, तामाखानी गुफा, पाथाचाल्ना गुफा, चुली लेक, चुली ओडार आदि यस गा.वि.स.का पर्यटकीय, साँस्कृतिक र मनोरम स्थलहरू हुन । यस क्षेत्रको आन्तरिक राजश्व वृद्धिको आधारको रूपमा यी स्रोतहरूलाई हेरिएको पाइन्छ ।

यस गाउँपालिकाको हालको वडा नं. ३ र ४ साविकको मटेला गा.वि.स.मा रहेको कुल १५६७ हेक्टर क्षेत्रफल कृषि योग्य जमिन जसमा १५५० हेक्टर क्षेत्रफलमा खेती गरिएको र हाल ६४९ हेक्टर जमिनमा मात्र सिचाई सुविधा रहेको तथा सिचाईको व्यवस्थापनका लागि स्थानीय स्रोतका रूपमा रहेका चिङगाड खोलाका, गुराँसे खोला, धावल खोला, घुवानी खोला, पाईले खोला, जोगाडे खोला यस क्षेत्रका मुख्य खोलाहरू हुन । चिङगाड खोलाले यस क्षेत्रको अधिकांश जमिन सिंचाई गर्नुका साथै, गिटी, बालुवा, ढुंगा र ग्रावेलका दृष्टिकोणले पनि अत्यन्त महत्वपूर्ण प्राकृतिक स्रोतको रूपमा पहिचान गरिएको छ । जल विद्युत आयोजन संचालन गरी स्रोतको परिचालन गर्नका लागि पहल गरेमा यस क्षेत्रमा कृषि, पशुपालन तथा उद्योग संचालनको सम्भावना अझ बलियो देखिन्छ ।

यसै गरी गाउँपालिकाको हालको वडा नं. ५ साविकको अवलचिङ गा.वि.स.मा रहेको कुल ११३३ हेक्टर क्षेत्रफल कृषि योग्य जमिन जसमा ४२६ हेक्टर क्षेत्रफलमा खेती गरिएको र हाल खेती गरिएकोमा २४३ हेक्टर जमिनमा मात्र सिचाई सुविधा रहेको तथा सिचाईको व्यवस्थापनका लागि स्थानीय स्रोतका रूपमा रहेका चिङगाड खोला लगायतका खोलाहरू बाट मौसमी सिचाई संचालन भएका छन् । यी स्थानीय स्रोतको उपयोगले यस क्षेत्रमा कृषि, पशुपालन तथा उद्योग संचालनको लागि बढि सम्भावना रहेको पाइन्छ ।

गाउँपालिकाको हालको वडा नं ६ साविकको पाम्का गा.वि.स.मा रहेको कुल ६३८ हेक्टर क्षेत्रफल कृषि योग्य जमिन जसमा ६३० हेक्टर क्षेत्रफलमा खेती गरिएको र हाल खेती गरिएकोमा २८१ हेक्टर जमिनमा मात्र सिचाई सुविधा रहेको तथा सिचाईको व्यवस्थापनका लागि स्थानीय स्रोतका रूपमा रहेका चिङगाड खोला, गैडेनी खोला, गर्सा खोला लगायतका खोलाहरू बाट नियमित मौसमी सिचाई संचालन भएका छन् । यी स्थानीय स्रोतको उपयोगले यस क्षेत्रमा कृषि पशुपालन तथा उद्योग संचालनको लागि बढि सम्भावना बोकेको छ ।

१४५ . गाउँपालिका पदाधिकारीहरू

यस गाउँपालिकामा हालै वि.स. २०७४ वैशाख ३१ गते सम्पन्न भएको स्थानीय निकायको निर्वाचनमा गाउँपालिका प्रमुख तथा उपप्रमुखमा नेपाली काँग्रेसले जित हासिल गरेको छ, भने वडा अध्यक्ष तथा सदस्यहरूमा मिश्रित नतिजा आएको छ । निर्वाचित पदाधिकारीहरूले हाल आएर गाउँपालिकाको नीति निर्माण गर्ने, कार्यन्वयन र रेखदेख का साथै राजनैतिक भूमिका पूरा गर्ने क्रममा एक आपसमा आपसी सहकार्य र समन्वय समझदारीमा साझा विकासका एजेण्डा र सार्वजनिक हितका पक्षमा यस गाउँपालिकाको समग्र विकासका पक्षमा एकजुट र एकमत भएर सबै क्षेत्रमा प्रस्तुत हुने गरेको पाइन्छ । यस गाउँपालिकाका निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण निम्न अनुसार उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका १२६ गाउँपालिकाका निर्वाचित गाउँपालिकाका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष र वडा अध्यक्षहरूको विवरण

सि न	नाम	पद	वडा न	फोन न
१		गाउँपालिका अध्यक्ष		
२		गाउँपालिका उपाध्यक्ष		
३		वडा अध्यक्ष	१	

३		वडा अध्यक्ष	२	
४		वडा अध्यक्ष	३	
५		वडा अध्यक्ष	४	
६		वडा अध्यक्ष	५	
७		वडा अध्यक्ष	६	

स्रोत : चिङ्गाड गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय अवलचिड २०७४

सन्दर्भ सामाग्री

१. गाउँ विकास समिति (रजेना, रानीवास, मटेला, अवलचिङ, पाम्का) हरु को वस्तुस्थिति विवरण (VDC Profile) २०६६, २०६८, २०७०, २०७२
२. जनगणना २०६८ का प्रतिवेदनहरू, केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, २०११
३. विगत आर्थिक वर्षका गाउँ परिषद निर्णयहरू
४. विभिन्न आर्थिक वर्षका गाउँपालिका लेखा परिक्षण प्रतिवेदनहरू
५. स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५, नियमावली २०५६ तथा स्थानीय निकाय आर्थिक प्रशासन नियमावली २०६४
६. स्थानीय निकाय स्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०६९
७. स्थानीय निकाय स्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०६९
८. गाउँ विकास समितिको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन २०६७
९. जिल्ला विकास समिति पार्श्व चित्र सुर्खेत २०७०
१०. अन्य विभिन्न प्रतिवेदनहरू
११. स्थानीय निकाय स्रोत नक्सांकन तथा व्यवस्थापन योजना २०७१ सुर्खेत
१२. केन्द्रिय तथ्यांक विभाग प्रतिवेदन २०६८
१३. विभिन्न स्थानिय तथा राष्ट्रिय पत्रपत्रिकाहरू
१४. इमेल तथा इन्टरनेट

अनुसूचीहरू

अनुसची १

गाउँपालिकाको नक्सा :

परिवर्तित संरचना अनुसार चिङ्गाड गाउँपालिकाको नक्शांकन

अनुसूची २

नव निर्वाचित पदाधिकारीहरूको विवरण

नाम :

पद :

मोवाइल नं.

ठेगाना :

इमेल ठेगाना :

जन्म मिति :

उमेर :

शैक्षिक योग्यता :

अनुभव :

रुची :

आमा र बुवाको नाम :

पति वा पत्नीको नाम :

तथ्यांक उपलब्ध गराइ यस वस्तुगत विवरण निर्माणमा सहयोग गर्नु हुने सम्पूर्ण चिन्नाडवासी आमाबुवा दाजुभाइ तथा दिदि बहिनीहरूमा हार्दिक आभार तथा कृतज्ञता व्यक्त गर्दै सदा सकारात्मक सहयोगको अपेक्षा गर्दछौं ।

तथ्यांक नै स्रोतको आधार हो ।

धन्यवाद ॥